

VREME

Iz Zagreba piše

V eč kot 300 let so hodili ropat Slovenijo: prvič 1408. leta v Metliko in zadnjič 1736. v Kostanjevico. Pravzaprav sta najhujši pritisk turške vojske v Evropi občutila hrvaški in slovenski narod in njuna vloga pri obrambi Evrope, ko iščeta mednarodno potrditev svojih držav, ja dandanes hote že pozabljeni. Uveljavlja se celo mnenje, da Slovenci in Hrvati brez tradicij ne morejo biti dobri vojaki. No, v tisti turški vojski je bila nazadnje razširjena srbska govornica in isti jezik so uporabljali za diplomatske pogovore tudi na sultanovem dvoru. Ohranitev pravoslavne vere pa kaže, da na »turški« strani ideologija ni bila pogonska moč — to je utegnili biti torej le misel na vojni plen v gospodarsko razvitejših državah Evrope.

Čemu takšen uvod? Za kaj takega je seveda več razlogov, poglavitni pa je v tem, da je hrvaško-srbski spor, srbska vstaja na Hrvaškem najprej v Kninu in potem v drugih desetih občinah, kjer je srbsko prebivalstvo v večini, in nazadnje spor med republiko Hrvaško in Srbijo (in boljševiskim delom zvezne države) v resnici ideološki in ne mednacionalni. Gre za spor med starim boljševiskim in novim nastajajočim sistemom v povoljni Hrvaški, ki ne skriva ambicij, da si uredi življenje in delo po vzoru zahodnoevropskih demokracij. Zato so tako rekoč njegova žrtev predvsem Srbi, ki se na zunanjsko skušajo otresti boljševiske ideologije, pa tudi Hrvati, ki resnici na ljubo mislijo, da se s Srbi ne da živeti skupaj v miru, v povsem normalnih medčloveških odnosih. Sovinizem z vsemi sestavinami nacionalsocializma, se pravi nacizma, kaj-

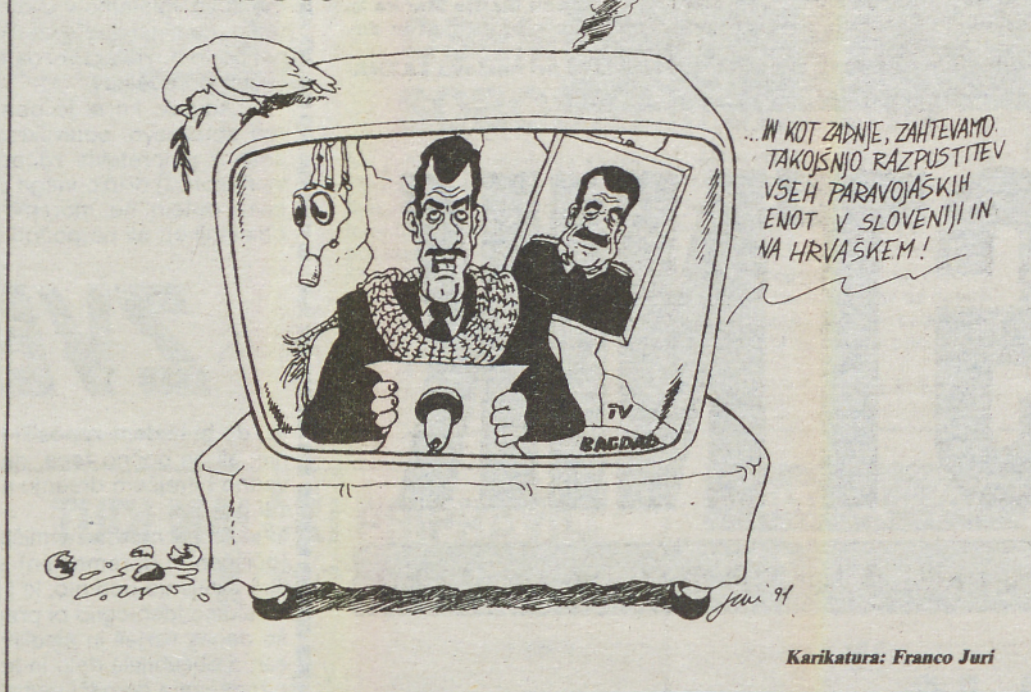
Kninski sindrom

pada narašča med pripadniki obeh narodov, pri čemer niti ni tako pomembno, ali nastopa oživljanje hrvaškega ustašstva kot obrambni mehanizem pred srbskim četništvom, ker se tako ali drugače naslanja na nepotešene »užitke« po orožju, ki je od najbolj enostavne puške do zapletenih računalniško vodenih izstrelkov namenjeno ubijanju. V tem pa je vsa tragika tako imenovanega kninskega sindroma kot metafore hrvaško-srbskega spora, ki pa je v resnici spor med dvema nasprotujočima si sistemoma.

In v teh norih časih, ko se prijatelji in sovražniki delijo po nacionalnem ključu, se kolikor toliko normalnemu človeku lahko loči po časih, ki jih je lahko spoznaval samo prek zgodovinskih knjig, ko ideologija ni bila pogonska moč, kot denimo v turških časih, ko celo turških poražencev niso iztrebljali, ker so jih potrebovali, tako kot bomo mi v vsakem pogledu po razdružitvi potrebovali sosedu, s katerim bo tako ali drugače nemogoče živeti v sovrastvu. Sovražnika pa se znebis, če ga napraviš za prijatelja, je menda modroval francoski kralj Henrik IV. (1553–1610), po katerem so v Parizu poimenovali enega najdražjih hotelov za diplomate in bogate poslovneže. Toda, kako? Dobro je, da nova hrvaška oblast, ki je pravzaprav od začetka kninske vstaje 17. avgusta lani med kladivom srbskih upornikov in Miloševićeve politike ter nakovalom hrvaškega nacionalizma, ni nasledila vsem provokacijam, da bi z orožjem pokorila upornike in druge nezadovoljence, ki je ne priznavajo. V takem primeru bi bil resnično ogenj v stehi, prišlo bi do oboroženega spopada med vojsko in hrvaško državo, njeno policijo in ljudstvom. Zdaj gre za to, da z resničnimi potezami prežene strah med pripadniki obeh narodov, da ideološki spor postane to, kar pravzaprav je.

Peter POTOČNIK

BISTVEN POGOJ

Islandija prva priznala Litvo

Kot prva država na svetu je Islandija sklenila uradno priznati neodvisno in suvereno Litvo. Parlament je namreč uradno sprejel predlog vlade, da vzpostavi diplomatske odnose z Litvo, kar je vseh šest parlamentarnih strank podprlo. Litovske oblasti so z odločitvijo gotovo zelo zadovoljne, saj bodo islandskemu zgledu morda sledile tudi druge države.

Leipzig je bankrotiral

Leipzig je prvo vzhodnonemško mesto, ki je po združitvi Nemčij bankrotiralo. Mesto je iz banke dvignilo zadnjih 62 milijonov mark, od katerih so jih 53 takoj izplačali zaposlenim v javnih službah. Porabili so tudi 40 milijonov mark posojila, ki ga je mesto dobilo od posameznih zveznih ustanov. Predstavniki mesta so sporočili, da je delovanje javnih komunalnih in drugih služb že vprašljivo, v težavah pa je tudi zdravstvena služba.

Evropski parlament razume Slovenijo

Predstavniki slovenske skupščine so po vrnitvi iz Beograda pozitivno ocenili pogovore z delegacijo Evropskega parlamenta, katerim je pojasnila naše poglede do izstopa iz jugoslovanske federacije. Slovenska delegacija je prepričana, da so sogovorniki razumeli odločnost slovenskih organov oblasti, da izvedejo plebiscitarno odločitev o neodvisnosti Slovenije ter da so hkrati pripravljeni na pogovore in pogajanja z drugimi jugoslovanskimi državami. Dogovorili so se tudi za okrepitev medstrankarskih stikov slovenske skupščine in političnih skupin Evropskega parlamenta.

Skandinavizacija namesto škandalizacije

Podpredsednik jugoslovanskega predsedstva Stipe Mesić je v intervjuju dunajskemu Kurierju rekel, da je edina rešitev za Jugoslavijo oblikovanje interesne skupnosti, kakršna je uspela leta 1905 premagati navzkrižne interese skandinavskim državam. Treba se bo odreči praznim frazam o bratstvu in enotnosti ter se bolj »skandinavizirati in ne škandalizirati«.

KITAJSKO KOLO SE JE ZAVRTELO NAZAJ

Ni skrivnost, da je usoda zaprtih voditeljev kitajskega prodemokratskega gibanja izključno v rokah kitajske partijsko-državne oblasti garniture in da so sodniki, ki so izrekli nenavadno visoke kazni, zgolj izvrševalci političnih direktiv. Ker je šlo za čisti politični proces, so kazni, izrečene zadnji skupini tiananmenskih disidentov, prav toliko kot njihova osebna tragedija tudi tragedija kitajske države, ki se je prva, na Zahodu v t. i. komunističnem svetu, podala na trnovo in vijugasto pot reform.

Če je bilo v kitajski politični in gospodarski praksi po Tiananmenu sicer čutili ideološki preobrat v korist konservativnih sil, medtem ko so se še vedno deklarirale za reformske, potem je po zdajšnjem izreku sodb moč reči, da je konservativna struja tako močna, da ji ni potrebna nikakršna reformska kulisa več. Deng Xiaoping, ki zdaj še zdaleč ni več tako suvereni voditelj, kot pred desetimi leti, je sicer pred ponizanjem sodnega pregona uspel rešiti svojega nekdanjega varovanca, političnega mecen študentskega gibanja in osamljenega generalnega sekretarja partije Zhao Ziang, toda nič več! Vsi drugi pod njim, ki so gibanje za demokracijo podprli morebiti celo bolj goreče kot on in brez skritih političnih računov, so že bili ali pa še bodo žrtvovani v znamenju obračuna s protidržavno zaroto.

Zlati čas kitajske perestrojke je torej dokončno minil. Reformatorji so se poskrili, Zahod, zapleten v Zalivu, pa preveč potrebuje zlati čas kitajske perestrojke.

v žarišču dogodkov

buje kitajsko podporo, da bi tačas lahko povzdignil oblast. Kitajska je sposobna preživeti tudi sama, veliko vprašanje pa je, ali so zgolj na golo preživetje pripravljeni tudi Kitajci. V minulih desetih letih so užili dovolj svobode in videli preveč sveta, da bi se dali še enkrat speljati na led ideološkega čistunstva in revščine. Sovražnikov države in socializma je kljub drastičnim kaznim tudi na Kitajskem z vsakim dnem več.

Če kitajska partija seveda ne bo prelomila obljube, da ne bo »nikoli zavila s socialistične poti«, potem bosta 37-letni Chen Ziming in 32-letni Wang Juntao dočakala začetek novega tisočletja za rešetkami. Spomnimo se, da sta bila nekdanji direktor zasebnega inštituta za družbeni in

gospodarski razvoj Chen Ziming in namestnik glavnega urednika tednika Ekonomske analize, ki ga je izdal omenjeni inštitut, Wang Juntao, aretirana pred dobrim letom, na sodišče pa so ju privedli kot »črni roki«, ki sta

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Hrvaško vprašanje lahko rešimo samo na dva načina: ali z nastankom hrvaške države ali z izginotvijo Hrvatov. Če niti tokrat ne bomo vzpostavili hrvaške države, bomo spet imeli emigracijo. (Borba — Beograd)

V medijskem balkanskem viharju, ki se iz znanih izpostav srbske politike že dalj časa širi proti vsemu hrvaškemu, je kot prva žrtev pogosto padela resnica. (Slobodna Dalmacija — Split)

Premajhni smo, da bi se lahko uprli velikim zgodovinskim tokovom v svetu in Evropi. Naše sedanje izražanje raznih nacionalnih strasti interesov je logičen upor proti polstoletni vladavini ene partije nad našimi življenji. (Politika — Beograd)

Kakšna akcija neuvrščenih?

Posvetovalni sestanek 15 neuvrščenih držav, ki so jih zastopali zunanji ministri, v Beogradu ni dal kakih konkretnih rezultatov, saj jim ni uspelo najti formule za ustavitev zalivske vojne in politične krize. Sklepi ministrskega sestanka neuvrščenih so — milo rečeno — presenetljivi, saj jih sploh ni oziroma jih niso hoteli povedati novinarjem. Kot je na tiskovni konferenci dejal jugoslovanski zunanji minister Budimir Lončar, je bil sestanek namenjen izključno akciji, zato niso sprejeli nikakršnih skupnih dokumentov, ki bi kogarkoli med njimi posebej obvezovali. Podrobnosti o tem, kaj so se pogovarjali, ni hotel povedati, da ne bi otežil akcije. Znano je le, da bodo Bagdad, Washington, Bruselj, New York in kuvajtsko vladno čimprej obiskali predstavniki neuvrščenih. Budimir Lončar pa ni mogel povedati, katere države bodo sestavljale te misije, ker jih zunanji ministri preprosto niso določili. O tem bo, po posvetovanju z drugimi, odločala Jugoslavija, svoje poslanca pa bodo izbirale v skladu z njihovimi subjektivnimi in objektivnimi kakovostmi.

Nam pa ne preostane nič drugega, kot da počakamo na te skrivnostne akcije gibanja neuvrščenih, ki naj bi poskušale rešiti zalivsko krizo. Za zdaj pa lahko, kljub zanikanju, domnevamo, da se je med posameznimi neuvrščenimi državami pokazal razkol, ali drugače povedano: da enotnost gibanja neuvrščenih v zalivski krizi, ki so jo ob obsodbi Iraka pokazale še oktobra lani, ni več takšna, kot je bila. Sicer pa bo pravi položaj kmalu pokazala akcija, ki jo je napovedal Budimir Lončar. Videli bomo, ali so vsi neuvrščeni res enako odločeni za mir v Zalivu in ali so za kaj takega sploh sposobni.

Za skupnost suverenih držav

Politična prihodnost Jugoslavije je bila poglavitna tema razširjene seje predsedstva SFRJ, ki so se je udeležili tudi predsedniki republik in obeh pokrajin ter predsednika zvezne skupščine in vlade. Na njej je zvezna vlada seznanila udeležence pogovora z rezultati svojih pogovorov z izvršnimi sveti republik in pokrajin o zagotavljanju minimalnega delovanja federacije do sklenitve dogovora o politični prihodnosti države.

»Vzdušje na seji je bilo bistveno drugačno kot na prejšnjih dveh. Povedal sem, da smo mi pripravljeni živeti v skupnosti suverenih držav, če je to mogoče, v skupnosti, ki bi temeljila na realnih interesih, predvsem gospodarskih, če pa to ni mogoče, smo pripravljeni sprejeti izziv življenja v samostojni, suvereni državi Sloveniji, do katere bi prišli po poti združevanja. Na koncu sem predstavil tudi koncept razdruževanja. Ključen je bil stavek iz skupnega poročila slovensko-hrvaškega sestanka, ki govori o začetku postopka razdelitve pravic in obveznosti iz dosedanjega skupnega življenja republik v okviru SFRJ, kot pogoj za začetek postopka razdruževanja in morebitnega novega dogovora o ustanovitvi skupnosti jugoslovanskih republik kot suverenih držav. Sprejet je bil tudi dogovor, da se začne v zvezni vladi pripravljati predlog razdelitve pravic in obveznosti, ker so čisti računi potrebni,« je med drugim izjavil predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan.

Še tretja republika?

Moravska zahteva svoj prostor v ČSFR in je zoper neenakopraven položaj in zapostavljanje znotraj države. Na demonstracijah so zahtevali, da Moravska in Slezija dobita lastno ustavo. Demonstranti v Brnu, Olomouci in Ostravi so zahtevali preureditev federacije in posebno ustavo za Moravsko zgodovinsko ozemlje že iz časa Cirila in Metoda, ko sta ji bili podrejeni celo Češka in Slovaška. Zdaj hočejo dobiti svoj prostor pod soncem in enak status, kot ga imajo Čehi in Slovaki, ki tega prebujanja niso veseli, ker se bojijo velikomoravstva.

Nizozemci za »umiritev strasti«

Nizozemci so skrajno vznemirjeni zaradi političnih in nacionalnih spopadov v Jugoslaviji in upajo, da jih bomo presegli na miren način. To vznemirjenje je zaznamovalo srečanje predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta in njegovih gostiteljev v nizozemski prestolnici Haagu. Slovenska delegacija je nizozemske sobesednike seznanila z našimi načrti in naletela na razumevanje, saj so načelno pripravljeni pomagati. Pri tem pa so se zavzeli za »umiritev strasti«, saj je nastali položaj nevaren tako za Jugoslavijo kot mednarodne odnose.

globus

BAGDAD — Tu se je mudila skupna misija Svetovne zdravstvene organizacije in mednarodnega sklada za pomoč otrokom Unicef. To je prva misija OZNU, ki je v Irak dopotovala po izbruhu vojne.

DAMASK — Sirski časnik Le Taura je pozval Iracane, naj »likvidirajo« predsednika Sadama Huseina, da bi tako svojo vojsko obvarovali pred pokolom, ki bo neizogiben, ko se bo začela kopenska ofenziva zavezniških sil za osvoboditev Kuvajta.

RIM — Na zasedanju nacionalnega sveta nove Stranke demokratske levice (bivše KP Italije) je Occhetto končno dobil zadostno število glasov, s čimer je postal prvi generalni sekretar stranke.

MOSKVA — Sovjetski voditelj Mihail Gorbacov je sprejel francoskega zunanjega ministra Rinalda Dumasa. V francoskem znanem ministrstvu poudarjajo, da so največ pozornosti namenili odnosom med državama in zalivski krizi.

BUKAREŠTA — Stavka romunskih železničarjev se je razširila na vso državo. Železničarji so nezadovoljni z delovnimi razmerami, stakajo pa na vseh glavnih progah proti Madžarski. Jugoslaviji in SZ.

BRATISLAVA — Češki časopisi le v telegrafskem slogu pišejo o tridnevem obisku slovaške delegacije v Sloveniji in Srbiji. Le levičarski časopis Pravda komentira, da je obisk v zelo dramatičnem trenutku, ko so se v Sloveniji odločili za ločitev od SFRJ.

RIAD — Francoski premier Rocard je obiskal Saudsko Arabijo, zlasti pa francoske položaje, ki so nekaj kilometrov od iraške meje. Obisk je moralno-psihološke narave in naj bi pomenil spodbudo pred začetkom kopenskih spopadov.

TEL AVIV — Izraelski premier Samir je dejal, da ima Izrael na voljo vojaška sredstva, s katerimi lahko uniči vsa iraška raketna izstrelišča. Pri tem bo upošteval ameriške interese.

Kje vzeti, da ne bo še slabše?

Kako zmanjšati izdatke za družbene dejavnosti v občini Lendava? To vprašanje je v minulih dneh dobilo razgledane strokovne občinske službe, komisije, ustanove in tudi širšo javnost. V ponedeljek pa so o konkretnih predlogih spregovorili tudi na zborih občinske skupščine.

Za zdravstvo je bilo ugotovljeno, da je le malo manevrskega prostora, saj je le 5 odstotkov financiranja te dejavnosti ostalo v občini, vse drugo pa je v pristojnosti republike. Zato bodo z novimi ukrepi počakali, ko bo to razčiščeno na širši ravni.

V otroškem varstvu pa je stanje že nekoliko drugačno. Posebna komisija je med drugim ugotovila, da bi lahko dosegli zmanjšanje prispevne stopnje za to dejavnost s tem, da bi povečali delež staršev, znižali osebne dohodke zaposlenih v vzgojno-izobraževalnih organizacijah ter ustavili vse naložbe v objekte, ki so ponekod nujno potrebne (obnova vrtec v Gaberju in na Hotižu), urejanje igrišč in nakup igral (za vrte na Srednji Bistrici, Dobrovniku, Lendavi, Odrancih in Turnišču). Tako "rigoroznih" ukrepov pa niso mogli podpreti. Že sedaj namreč število otrok v vseh oddelkih, razen v Čentibi in Dolini, presega republiške normative, število zaposlenih ne dosegata republiških normativov, njihove plače pa so pod republiškim povprečjem, nadur ne plačujejo, dejavnost pa financirajo po številu otrok, in ne oddelkov. Tako že sedaj vsak mesec privarčuje 108.790 dinarjev.

In kako bi bilo možno racionalizirati osnovno šolstvo v občini? Po prvih zamislih komisije naj bi ukinili osemletki v Genterovcih in Kobilju, učence teh dveh šol pa prešolali v Dobrovnik. Nadalje bi kazalo združiti OŠ s prilagojenim programom Juša Kramarja v Lendavi z osemletko Draga Lugariča, reorganizirati Vzgojno-izobraževalni zavod Lendava, ustanoviti 4 zavode (v Lendavi, Dobrovniku, Turnišču in Črenšovcih) in sprejeti še nekatere druge varčevalne ukrepe. Ti predlogi pa so v posameznih krajih, kjer naj bi izgubili šole, sprožili dokaj močno nasprotje. To je bilo tudi pričakovati, saj so pomisleki o siromašenju krajev v kulturnem, socialnem in tudi ekonomskem pogledu zaradi izgube šole upravičeni. In kaj naj bi storili s praznimi šolskimi stavbami, da ne bi padale in bi s tem nastala večja škoda kot korist od prešolanja učencev? Zato so bila pogosta vprašanja, zakaj se ne bi raje vozili učitelji na dve šoli kot pa nekatere ukinili.

Potem so pripravili predlog, da bi prešolali le učence višjih razredov genterovske osemletke v Dobrovnik, kobiljanske pa v Turnišče. Nazadnje pa je bila sprejeta odločitev, da je treba z reorganizacijo šolske mreže počakati do sprejema nove šolske zakonodaje. V prihodnjem šolskem letu pa bi kazalo združiti OŠ Juša Kramarja z OŠ Draga Lugariča v Lendavi; vzgojno-izobraževalni zavod Lendava, kot skupna delovna organizacija v občini, pa naj bi se preoblikoval v finančno-pravni servis. Šolsko mrežo je torej treba reševati dolgoročno, in sicer v korist otrok, staršev in družbe. Zato naj se opravijo predvidene naložbe, in sicer letovadnice pri OŠ Črenšovcih, OŠ Dobrovnik in OŠ Bistrica ter prizidek učilnic pri OŠ Črenšovcih.

Jože Graj

Odprtost krščanskih demokratov

Na skupščini OO SDK v Murski Soboti ugodno ocenili dosedanje delo — v prihodnje še tesnejše vezi z Ingolstadtom, avstrijsko Radgono in Hrvaško — Novi predsednik Jože Kavaš

Zavzemanje za pluralnost družbe, samostojnost Slovenije in uvajanje preizkušenih modelov zahodnih demokracij so ob spoštovanju krščanskega etosa in vesti poglavitne usmeritve soboških krščanskih demokratov. Ti poudarjajo potrebo po političnem delu v družbi in parlamentarnem življenju ter ločitvi političnih odločitev, ko gre za gospodarstvo, vojsko, policijo, šolstvo in vzgojo. V tem smislu podpirajo ustavno usmeritev po depolitizaciji izvršnih, sodnih in upravnih organov ter uvajanje strokovnosti dela na vseh področjih. So za spremembo gospodarske strukture in ustanavljanje podjetij z manjšim številom zaposlenih, ki se bodo lažje prilagajala tržnim razmeram. Spriču prevladati zasebne lastnine nad zemljo in velikega deleža kmečkega prebivalstva bodo prednostne naložbe namenjene razvoju družinskih kmetij. Poudarek bo dan tudi podjetništvu in zasebnim spodbudam. V šolstvu naj bi znova uveljavili vrednote meščanske vzgoje ob znanstvenem pristopu

in nevtralnosti, v zdravstvu pa uvajanje dodatne zasebne prakse in družinskega zdravstva. Ob družini kot temeljni celici življenja je skrb za čisto okolje v ospredju razmišljanja soboških krščanskih demokratov, ki pa opozarjajo, da stranka ni predstavnicata katoliške cerkve v občini, kot jo hočejo nekateri označiti.

To so aktualna sporočila s petkovske skupščine občinskega odbora Slovenskih krščanskih demokratov v Murski Soboti, ki so se je v skoraj polni skupščinski dvorani udeležili tudi številni ugledni gostje, med drugim predsednik OO Murska Sobota Andrej Gerencner, predsednik občinske vlade Ivan Obal, predstavnik Socialistične stranke, Zelenih in Kmečke zveze — Ljudske stranke ter krščanskih demokratov iz radgonske, ljutomerske in lendavske občine, iz Ljubljane pa je prišel predsednik poslanskega kluba krščanskih demokratov Nace Polajnar. Ta se je zelo pohvalno izrazil o dosedanjem delovanju soboške stranke na čelu z nevtrudnim dr. Jožetom Magdičem, ki je bil iz njihovih

vrst edini neposredno izvoljeni poslanec v DPZ republiške skupščine. Poudaril je pomembnost navzočnosti stranke med ljudmi. V soboški občini, kjer je tačas registriranih okrog 550 članov, so že ustanovili krajevne odbore v Beltincih, Bogojini in Martjancih, mladi krščanski demokrati pa uspešno delujejo v Beltincih. Kot je povedal dr. Jože Magdič, imajo pestro izobrazbeno sestavo članstva, želijo pa, da se jim pridružijo tudi pripadniki drugih narodov, ki tu živijo, saj so jim vrata vedno odprta. Ravno priznanje različnosti je po njegovem pomembno za trdnost stranke, ki je vzpostavila sodelovanje z bavorsko CSU in Ingolstadt, krščanskimi demokrati v avstrijski Radgoni in sosednji Hrvaški.

Ob koncu skupščine so soboški krščanski demokrati sprejeli statut stranke in izvolili novo vodstvo. Predsednik je postal Jože Kavaš, podpredsednika sta Slavko Horvat in Franc Poredoš, tajnica pa Marija Lapoš.

Milan Jerše

Davki v gostinstvu ogrožajo turizem

Gostinci se ne morejo sprijazniti z novim zakonom o začasnih davčnih ukrepih na promet proizvodov in storitev, saj je znižanje temeljnega davka zgolj navidežno. Obdavčenje gostinstva se je namreč močno povečalo, poleg tega pa so izenačili bifeje, gostilne in restavracije. Podrlo se je torej vse, za kar so si prizadevali odgovorni turistični delavci v minulem obdobju: z različnim obdavčenjem spodbujati kakovostno gostinsko ponudbo ter popestriti nepenzionsko ponudbo, ki naj bi bila konkurenčna.

Novi prometni davek pa ni le zvišal cene pijače. Sprejeti zakon uvaja tudi 3-odstotni davek od proizvodov, ki so namenjeni prehrani (in 50-odstotni davek na kavo), kar pomeni dodatno zvišanje cen prehrane. Cene živilskih izdelkov so bile že doslej višje kot v sosednjih državah, uvajanje novega prometnega davka na živila to nesorazmerje še povečuje in s tem ogroža celotni slovenski turizem. Gostinci pa se bojijo, da se bo zaradi višjih cen za polovico zmanjšala poraba domačih gostov, ki so zadnja leta vse poredke zahajali v domače lokale. K temu bodo pripomogle tudi znatno cenejše pijače v trgovinah.

Izenačenje s trgovino nesprejemljivo

Z novim zakonom je sicer zmanjšana stopnja temeljnega davka na pijače (zato so ali bi morale biti nekatere pijače cenejše), vendar pa je hkrati ukinjena benefikacija v višini 64 odstotkov za gostinstvo. Ker pa se prometni davek obračunava od prodajne cene pijače, ki vključuje tudi pribitek, je to obračunavanje »davka na davke«, saj so že v preteklosti gostinci zahtevali, da se upošteva za osnovo za obračun nabavna in ne prodajna cena pijače. Izenačenje prometnega davka za gostinstvo in trgovino bi bilo sprejemljivo le pri enakih obračunskih osnovah, trdijo odgovorni v slovenskem gostinstvu. Sedaj pa so uveljavljene enake stopnje na različne osnove: trgovska marža, ki pokriva le prodajne stroške, je precej nižja in ne more biti enakovredna gostinskemu pribitku, ki pokriva tudi druge storitve in bistveno večji delež živga dela. Zato zahtevajo, da se v gostinstvu uveljavijo ustrezno nižje davčne stopnje (kot je bilo doslej) ali pa bodo podobne trgovskim le v absolutnem znesku.

Kje si, minister za turizem?

Med prvimi, ki so reagirali na novospregjeti zakon o prometnem davku, so bili gostinci Diane iz Murske Sobotice. Natančna razčlenitev cen, stroškov in primerjave fizičnega obsega prodaje, ki jo je pripravil računovodja Jože Hodošek, je razbila Sekcijo za gostinstvo in turizem pri Gospodarski zbornici Slovenije kot osnovo. Sekretar sekcije Miro Pretnar je že v začetku meseca poslal pripombe in predloge na razne naslove (med drugim tudi predsedniku republiškega izvršnega sveta, sekretarju za finance, ministru za turizem in upravi za družbene prihodke). Zahtevajo, da bi

stopnja obdavčitve ostala na sedanjih ravni, in opozarjajo: »Glede na izredno slab položaj turizma v Sloveniji, bi povečanje cen v gostinstvu, ki bi jih povzročile nove davčne stopnje, povzročilo dodatno zmanjšanje fizičnega prometa pijač. Nepenzionske cene bodo nekonkurenčne, delno tudi zaradi novih davkov na prehrano. Vedno več pijač se bo za domače potrebe kupovalo v trgovinah, že tako redki tuji gostje pa se nas

Ignac Rajh, lastnik gostišča Izletnik in predsednik Sekcije za gostinstvo in turizem pri nastajajoči slovenski obrtniški zbornici: »Že prvega februarja sem poslal Gospodarski zbornici Slovenije in ministru za turizem Ingu Pušcu pismo, v katerem sem opozoril na nastajajoče težave. Minister bi moral že marsikaj narediti za gostinstvo, pa ni. Tudi zasebnikom je marsikaj obljubljal... Mi pričakujemo od njega konkretno pomoč v tem primeru, ko so prometni davki za pivo in vino v gostinstvu narasli. Razburjeni pa so vsi gostinci, družbeni in zasebni, zato podpiramo idejo o stavki. Ukrepi so vse enako prizadeli, razlika je le v tem, da imamo zasebniki manj zaposlenih. Od nas največ »pokasirajo«. Od družbenih obratov ne morejo, ker vsi prikažejo izgubo. Mi tega ne moremo. Zaradi spremenjenega načina obračunavanja moramo tudi zasebniki vse kupovati pri veleprodaji, in to nas močno omejuje, saj ni prave izbire. Zaradi političnih razmer imamo tudi v našem gostišču manj tujih gostov. Če jih je bilo večjih štirideset, so sedaj le štirje.«

bodo v celoti izognili. Propad dejavnosti je neizbežen ali pa bo pristala na najnižji kakovostni ravni, saj davki od prodajne cene obdavčujejo kakovost storitev, zato bodo prav najboljši obrati najbolj prizadeti. Mi pa se bomo še bolj odmaknili od Evrope.« Podobno pismo s še natančnejšimi pojasnili so naslovili tudi na ministra za turizem Inga Pušca (za vzorec so vzeli cene v hotelih Lev in Ljubljani in Diana v Murski Soboti).

Jože Hodošek, računovodja v d.o.o. Diana Murska Sobota: »Ždaj plačujemo davke tudi na gostinsko maržo. Zaradi specifičnosti gostinskega dela smo imeli doslej znižane davčne stopnje, kajti ta pribitek je hkrati naše delo, naša amortizacija, stroški elektrike in vzdrževanja, čistil... Prej to ni bilo obdavčeno, sedaj pa na vse to plačamo davek. Tako plačamo najprej od prodajne cene prometni davek, v to ceno je štet tudi naše delo, ki je ponovno obdavčeno. Tretjič smo »kaznovani«, ker imamo dohodek in ne izgubo, zato moramo še plačati davek na dohodek, tretjič pa te obdavčijo še na dobiček. Gostinstvo in trgovstvo sedaj ni izenačeno, ker je pri nas vložena več dela. Že 8. februarja smo morali dvigniti cene pijač za približno 20 odstotkov, zaradi česar bo verjetno še manjši promet kot doslej. V zadnjih dveh letih smo prodali 36 odstotkov manj piva, vina pa celo za polovico manj. Prodaja grc v prid jedem in hotelskim storitvam, pomagati pa smo si morali tudi z zmanjšanjem zaposlenih za 15 odstotkov.«

Bernarda B. Peček
Foto: Nataša Juhnov

ABC Pomurka — Agroservis Murska Sobota po dogovoru z Zavarovalno skupnostjo Triglav M. Sobota

posreduje prodajo

rabljenih oz. poškodovanih vozil, ki bo na dvorišču AGROSERVISA M. Sobota, Kroška 58, v torek, 26. 2. 1991, ob 15. uri, in sicer:

1. osebni avto znamke Zastava, tip Jugo 55 Skala, leto izdelave 1989, prevoženih 24.937 km, za izključno ceno 26.600,00 din in prometni davek
2. osebni avto znamke Zastava 101 GTL 55, leto izdelave 1986, prevoženih 52.474 km, za izključno ceno 17.000,00 din in prometni davek
3. osebni avto znamke IMV R GTLJ, leto izdelave 1984, prevoženih 86.184 km, za izključno ceno 9.000,00 din in prometni davek
4. osebni avto znamke IMV R 4 TLJ, leto izdelave 1985, prevoženih 113.691 km, za izključno ceno 5.700,00 din in prometni davek

Obvezni 20-odstotni polog od začetne izključne cene se plača na dan prodaje med 14. in 15. uro blagajni podjetja. Najnižje zvišanje cene je 300,00 din. Kupec mora plačati vozilo takoj oz. najkasneje v treh dneh od dneva prodaje, sicer bomo menili, da je odstopil od nakupa in izgubil pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevzeti v 3 dneh, sicer zaračunavamo dnevno ležarino. Prodaja poteka po sistemu videno-kupljeno, zato je izključena vsaka reklamacija zaradi kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastniki vozil.

O statutu in organiziranosti sindikatov

V Pomurju je že vse nared za ustanovitev območnega sindikata — Sedež bo v Murski Soboti, kjer naj bi delovali tudi trije regijski odbori dejavnosti

Na osnovi javne razprave o tezah statuta območne organiziranosti pomurskih sindikatov je iniciativni odbor sprejel več stališč in sklepov, s katerimi seznanja osnovne organizacije Zveze svobodnih sindikatov, odbore dejavnosti v Pomurju in občinske svete. Od njih pričakuje konkretne pripombe na osnutek statutarne določil, v skladu s sklepi o organiziranosti in pravilnikom o finančno-materialnem poslovanju pa naj bi čimprej pristopili k organiziranju območne organizacije sindikata Pomurja. To velja za vse štiri pomurske občinske svete Zveze svobodnih sindikatov. Ti naj bi tudi evidentirali možne kandidate za predsednika območne organizacije sindikatov Pomurja, sekretarja in člane nadzornega odbora pomurskega območnega sindikata. Vse te aktivnosti morajo opraviti do druge polovice letošnjega februarja.

Vsem omenjenim so poslali tudi evidenčni list s podpisom predlagatelja, hkrati pa je sprejeta pobuda, da bi v Pomurju ustanovili tri območne odbore dejavnosti. Gre za področje lesarstva, komunalnega in stanovanjskega gospodarstva ter vzgoje, izobraževanja in znanosti. Vsi ti pa se bodo na osnovi teritorialne oblike organiziranosti Zveze svobodnih sindikatov povezovali v območni sindikat Pomurja, ki bo imel sedež v Murski Soboti.

M. Jerše

Sindikalni seminar

Konec tedna ali natančneje v petek in soboto, 22. in 23. februarja, bo v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica dvodnevni strokovni seminar za sindikalne zaupnike. Seminarja, ki ga organizira Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, se bodo udeležili tudi predstavniki oziroma zaupniki sindikalnih organizacij v podjetjih in zavodih iz Pomurja. Ker sindikat v sistemu kolektivnega dogovarjanja o pravicah in obveznostih delavcev v delovnem razmerju nastopa kot zastopnik delavcev pri uveljavljanju delovno-pravnih pravic, je nujna ustrezna strokovna usposobljenost na tem pomembnem področju. Zlasti še, ker bodo na seminarju — predavalci bodo priznani strokovnjaki — obravnavali teme, kot so: sindikat in delovnopravna zakonodaja s poudarkom na zakonu o zaposlovanju, povezanim s problemom brezposelnosti zaradi stečajev podjetij in presežnih delavcev, uveljavljanje kolektivne pogodbe v praksi, zagotovitev pogojev za učinkovito delo sindikata v podjetju, organiziranost in financiranje ter davki po novem.

M. Jerše

SKRB ZA ČLANSTVO

Aktivno delovanje slovenskih krščanskih demokratov Ljutomer se izraža prav v tem času s pridobivanjem novih članov.

Dobro leto dni niso samo zbirali novih članov, pač pa so se aktivirali pri problematiki komasacij na našem področju. Organizirali so pogovor z g. Peterletom o delu vlade in problematiki v gospodarstvu. Kot soorganizator so sodelovali pri dobrodelni prireditvi v Murski Soboti.

Odbor želi delovati tudi navzven, zato zunaj po vaseh, kjer je članstvo večje, organizira krajevne odbore. Tako je bil ustanovljen že na Razkrižju in v Križevcih, kjer so se vaščani kar sami organizirali. V soboto pa bodo organizirali krajevni odbor v Ljutomeru, zato Ljutomerčane vabijo v MOJ DOM, saj želijo članstvo še povečati.

Letni zbor občinskega odbora SKD Ljutomer pa pripravljajo v soboto, 2. marca v hotelu Ljutomer.

Občinski odbor SKD Ljutomer bo organiziral regijsko dobrodelno prireditev v ljutomerskem kulturnem domu z bogatim kulturnim programom in povabljenimi gosti, ki bo v mesecu marcu na materinski dan. Zbrana sredstva s prireditve bodo namenjena za materinski dom v Pomurju.

ZADOVOLJNI S SVOJIM DELOM

Občinska organizacija Slovenskih krščanskih demokratov Gornja Radgona je na svojem letnem zboru razpravljala o dosedanjem delu in o načrtih za prihodnje obdobje. Ugotovili so, da so bili od ustanovitve v lanskem januarju do sedaj dokaj uspešni, še posebno pri volitvah. Iz njihovih vrst namreč delujejo poslanci v republiških in občinskih forumih. Dejavnost so bili tudi na kulturnem področju in področju karitas. Za bodoče pa želijo dati poudarek zdravim družinskim odnosom in drugačni podobi slovenske šole. Poskrbeli bodo za izobraževanje svojega članstva in v ta namen bodo organizirali okroglice in druga predavanja. Radgonski SKD se zavedajo, da je bodočnost le v družinskih kmetijah, zato bodo podpirali te kmetije. Na vsak način pa bodo dali poudarek ekološkemu problemom, reševanju socialnih vprašanj. Poudarili so, da brez odrekanja ni moč uresničiti zadanih načrtov.

F. Klemenčič

Vzgojnovarstvena organizacija Murska Sobota obvešča starše,

da bo vpisovanje otrok novincev za šolsko leto 1991/92 v oddelkih dnevnega varstva:

1. v GANČANIH — 04. 03. 1991 od 13. do 15. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
2. v LIPOVCIH — 05. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
3. v RAKIČANU — 06. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
4. v DOKLEŽOVJU — 07. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
5. v BELTINCIH — 08. 03. 1991 od 13. do 17. ure in 09. 03. 1991 od 8. do 12. ure za otroke od 2. leta do vstopa v osnovno šolo
6. v BAKOVCIH — 11. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 2. leta do vstopa v osnovno šolo
7. v KROGU — 12. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
8. v MARTJANCIH — 13. 03. 1991 od 13. do 17. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
9. v MELINCIH — 14. 03. 1991 od 13. do 15. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
10. v PUŠČI — 15. 03. 1991 od 8. do 11. ure za otroke od 3. leta do vstopa v osnovno šolo
11. v MURSKI SOBOTI — od 18. 03. 1991 do 22. 03. 1991 od 8. do 11. ure in od 13. do 16. ure za otroke od 1. leta do vstopa v osnovno šolo. Vpisovanje ho v enoti v Gregorčičeva 23 v Murski Soboti.

UDARJAJO PO ŽEPU IN BLAGAJNI

je, kako bomo s takšno politiko spodbudili tuja vlaganja pri nas.

In še beseda o davkih na izplačane osebnih dohodke. Zavezanec za njegovo plačilo so vsi, ki izplačujejo osebnih dohodkov, plačujejo se od bruto osebnih dohodkov in po 12-odstotni stopnji. Sestavljajo tega zakona pravijo, da so z njim hoteli preprečiti težnje k zmanjševanju dobička (na račun povečevanja osebnih dohodkov), vendar pa ima lahko ta zakon tudi negativne posledice. Zlasti velja to za obrtnike, ker je nanj tudi največji prihodek in pravijo, da novih delavcev ne bodo zaposlovali ali pa jih bodo celo odpustili.

ŠE O DOHODNINI

Vire dohodnine predstavljajo osebni dohodki, prejemki za običajna in začasna dela, dohodki iz kmetijstva, dohodki iz opravljanja dejavnosti, dohodki iz kapitala, dohodki iz premoženja in dohodki iz premoženjskih pravic. Z dohodnino je obdavčena večina prejemkov oz. dohodkov fizičnih oseb, v njeno osnovo za obdavčevanje pa se všteta dohodki iz posameznih virov v višini, od katere se obračunavajo posamezni davki kot akontativni elementi dohodnine.

O davkih od dohodkov iz dejavnosti pišemo v posebnem prispevku, zato le nekaj besed o davkih od osebnih prejemkov in o davkih od dohodka iz kmetijstva. Davek od osebnih prejemkov plačujejo vse fizične osebe, ki imajo takšne prejemke, plačujejo pa se sproti pri njihovem izplačilu in o neke vrste poddohodnina. Tudi pri njih velja progresivna lestvica, osnova za davek so bruto osebni dohodki, zmanjšani za prispevke za socialno varnost, med letom vplačani deleži pa se pri izračunu dohodnine odštejejo od dohodnine. Osnova za izračun davka se zmanjša za 10 odstotkov, če prejemnik vzdržuje enega, in za 15

Delavec, ki je prejemal 5000 dinarjev čistega osebnega dohodka, bo po novem zakonu prejemal 5242,50 dinarjev, če uveljavlja olajšavo za vzdrževanje enega družinskega člana, bo prejemal 5339,50 dinarjev in če vzdržuje dva družinska člana 5388,00 dinarjev. Tisti, ki je doslej prejemal 10.000 dinarjev, bo po novem dobil 9738,00 dinarjev, če vzdržuje enega člana 10.093,70 dinarjev in če vzdržuje dva člana 10.271,50 dinarjev.

In še podatek za tiste, ki so doslej dobivali 15.000 dinarjev čistega osebnega dohodka, po novem bodo dobivali 13.966,50 dinarjev, če vzdržuje enega družinskega člana 14.572,60 dinarjev in če vzdržuje dva člana 14.873,90 dinarjev. Vsi ti izračuni veljajo za soboško občino.

odstotkov, če vzdržuje dva ali več družinskih članov.

Davek od kmetijstva se bo plačeval od katastrskega dohodka po stopnji 0 oz. 8 odstotkov. Ta stopnja bo odvisna od razmerja med katastrskim dohodkom zavezanca in povprečnim osebnim dohodkom v Sloveniji. Katastrski dohodek ne bo dosegel 50 odstotkov povprečnega letnega osebnega dohodka zaposlenih, se ne bo plačeval, če bo presegel to mejo, pa bo davčna stopnja 8 odstotkov od osnove, ki presega 50 odstotkov povprečnega letnega osebnega dohodka zaposlenih v Sloveniji. Seveda pa lahko tudi ti davčni zavezanca znižajo katastrski dohodek na osnovo za odmero davkov, in sicer v višini 25 odstotkov vloženih sredstev v nabavo kmetijske mehanizacije, v graditve in preurejanje gospodarskih poslopij in v preureditve prostorov za turistične namene. Znižani katastrski dohodek lahko uveljavljajo za dobo dveh let, vendar največ do dvakratnega zneska katastrskega dohodka zavezanca.

Ludvik Kovač

DAVČNA ZAKONODAJA IN PRAKSA

Skupščina Republike Slovenije je nekaj dni pred iztekom minulega leta sprejela paket davčnih zakonov, ki pa pomenijo šele uvod v davčno reformo, katere končni cilj je uvedba prometnega davka na dodano vrednost, ki pa ga bodo sprejeli verjetno šele konec tega leta. Oblikovalci nove davčne zakonodaje trdijo, da smo se s tem približali sodobni evropski zakonodaji, koliko takšna trditev zares drži, pa je drugo vprašanje. Za pripravo novih davčnih zakonov so imeli namreč sestavljalci na voljo le nekaj več kot mesec dni časa in nekateri že trdijo, da so premalo dodelani in ne upoštevajo nekaterih naših posebnosti. Delovanje podobnih zakonov v razvitih zahodnih sistemih je namreč povsem drugačno kot pri nas, kjer nas razmere silijo v pospešen razvoj in odpiranje novih delovnih mest. Kaže pa, da so sestavljalci zakonov prav na to pozabljali in posledice bodo lahko precej slabše kot dobre. V gospodarstvu v tem trenutku sicer ne razpolagajo s celostno analizo posledic nove davčne zakonodaje, dejstvo pa je, da se obremenitve z njo povečujejo.

Osnovo novega davčnega sistema v Sloveniji predstavlja zakon o financiranju javne porabe, ki določa, da se večina dejavnosti financira prek proračuna. Samoupravne interesne skupnosti so resda bile ukinjene že lani, vendar so se še vedno financirale s prispevki, po novem pa se večina prispevkov ukinja. Poleg splošne porabe (državni organi in družbenopolitične organizacije) se bo poslej iz proračuna financiral tudi pretežni del skupne porabe, saj ostajajo v letu 1991 le trije republiški in en občinski prispevek. Od množice dosedanjih prispevkov so tako ostali le prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevek za zdravstveno varstvo in prispevek za zaposlovanje. Ti prispevki, ki se plačujejo v republiški proračun, znašajo 22,70 odstotka od bruto osebnih dohodkov, poleg njih pa plačujejo pravne osebe še poseben občinski prispevek za zdravstveno varstvo. Če že go-

Davčnim zavezancem, ki začnejo s poslovanjem na novo, se plačilo obračunane davka od dobička prvo leto poslovanja zmanjša za 100 odstotkov, za drugo leto 66 odstotkov in za tretje leto poslovanja za 33 odstotkov. Davčnim zavezancem, ki začnejo s poslovanjem na novo na demografsko ogroženih območjih, določenih s posebnim zakonom, se plačilo obračunane davka od dobička prva tri leta poslovanja zmanjša za 100 odstotkov, za četrto leto poslovanja za 50 odstotkov in za peto leto poslovanja za 25 odstotkov.

vorimo o obremenitvah gospodarstva, dodajmo še to, da bo leto plačevalo še posebej davek od dobička v višini 40 odstotkov in 12-odstotni davek na izplačane osebnih dohodke. Po izračunu republiškega izvršnega sveta se bodo celotne obveznosti gospodarstva za javno porabo po novi davčni zakonodaji povečale za 3,5 odstotka, in to predvsem na račun socialnega varstva, kjer so obveznosti večje za 23,8 odstotka, medtem ko so se druge obveznosti zmanjšale za 15 odstotkov.

PREVELIKA CENTRALIZACIJA SREDSTEV

Zakon o financiranju javne porabe določa, katera sredstva pripadajo republiki in katera občini. Med vrstami davkov, ki jih določa v decembru sprejeta davčna zakonodaja, so dohodnina, davek od dobička pravnih oseb, davek na izplačane osebnih dohodke ter prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in brezposelnost. Pretežni del teh sredstev se zbira v republiškem proračunu, kamor se v celoti steka davek od dobička pravnih oseb in davek na izplačane osebnih dohodke, medtem ko se dohodnina razporeja med republiko in občine, v občini pa ostaja tudi poseben prispevek za zdravstveno varstvo. Nova davčna zakonodaja je torej močno centralizirana, delitev prihodkov za financira-

Da zahteve gospodarstvenikov po razbremenjevanju gospodarstva ne zaležejo veliko, se je doslej že večkrat potrdilo, in tako še vedno spadamo med države, ki imajo močno obremenjeno gospodarstvo. Te obremenitve se seveda kažejo tudi v cenah gotovih izdelkov, zato nas ne sme presenetiti, če težko uspevamo s konkurenčnostjo na svetovnih trgih. Glavni vzrok za visoke obremenitve gospodarstva je prevelika javna poraba, saj o racionalizaciji javne uprave le govorimo, v praksi pa se nič ne spreminja. Ker se obveznosti do javne porabe povečujejo, družbeni proizvod pa ne narašča, je samo po sebi umevno, da se morajo povečevati tudi obremenitve gospodarstva.

nje javne porabe med republiko in občino pa je možno v enem delu vsako leto spreminjati. Koliko sredstev se bo v resnici steklo nazaj v občine, je zdaj še težko ugotovljati, se nam pa že zdaj poraja občutek, da bodo nekatere območja še naprej zapostavljena.

Smisel sodobne davčne zakonodaje je, da spodbuja razvoj in nove zaposlitve, hkrati pa mora biti tudi socialno naravnana, saj jemlje več tistim, ki več zaslužijo, vendar pa ne sme voditi k uravnilovki. Za našo bi skorajda lahko trdili, da ni takšna, saj premovalo upošteva razvojni vidik in ni spodbudna za bolj kvalificirano in podjetniško delo. Sestavljali nove zakonodaje sicer trdijo, da je razvojno naravnana, vendar že

enostaven izračun zavrača takšne trditve. V mislih imamo fizične osebe, ki se jim sicer osnova za dohodnino zmanjša, če vlagajo sredstva v modernizacijo osnovnih sredstev, gradnjo stanovanjskih objektov in podobno, vendar zmanjšanje ne more preseči 10 odstotkov osnove za dohodnino. Povedano nekoliko drugače, to pomeni, da nekdo, ki doseže npr. 150.000 dinarjev osnove za dohodnino, lahko to zmanjša največ za 15.000 dinarjev, takšna višina sredstev za modernizacijo osnovnih sredstev ali gradnjo stanovanjskih objektov pa tako rekoč ne predstavlja ničesar. In da bo slika popolnejša, zapišimo še, da se mu dohodnina na ta račun zmanjša le za 5.250 dinarjev.

Dohodnina je prav gotovo najpomembnejši del nove davčne

zakonodaje, odmerjala pa se bo šele po izteku leta, medtem ko se bodo nekateri davki, ki so podvrste dohodnine, odmerjali že med letom. Stopnje dohodnine so izrazito progresivne, kar pomeni, da bodo tisti z višjimi dohodki plačevali po višjih stopnjah, to pa, kot smo že zapisali, ni spodbudno za tiste, ki opravljajo zahtevnejše delovne naloge.

Pomemben del davčne zakonodaje je davek od dobička pravnih oseb. Razen Redkih izjem ga plačujejo vse pravne osebe, tudi tiste, ki imajo sedež zunaj Slovenije in zunaj Jugoslavije, in sicer za del dobička, ki ga doseže z začasnimi ali trajnimi opravljanjem dejavnosti na območju Republike Slovenije. DAVEK OD DOBIČKA se plačuje po 40-odstotni stopnji, vprašanje pa

OBRTNIŠKA DAVČNA ZAKONODAJA

JOJ, KJE BI VZEL?

Tega, da so nove davčne obremenitve iz bruto osebnih dohodkov višje od prejšnjih, ne zanikajo niti pripravljavci republiškega proračuna. Potrebna sredstva je pač nekje treba zbrati in najbolj zanesljiv vir za polnjenje bučnega so določeni odstotki od bruto osebnih dohodkov. Po nekaterih obračunih naj bi bili osebni dohodki poslej obremenjeni kar za 15 do 30 odstotkov višje, kot so bili po prejšnjih zakonodajah. Najbolj bode v oči in bo imel prav gotovo določene negativne posledice 12-odstotni davek na osebnih dohodke, ki ga plača delodajalec. Upošteva tudi ta odstotek, znašajo vse obveznosti iz neto osebnega dohodka delavca, zaposlenega pri obrtniku, ki (delavec) zasluži 4855 dinarjev, 5552 dinarjev. Tako visoki odstotni obremenitve pa boja ni nikjer v svetu. Obrtniki, na katere se je računalo, da bodo zaposlovali presežke delovne sile iz propadlih družbenih podjetij, opozarjajo, da iz te moke ne bo kruha, prej nasprotno: še del delavcev, ki jih že imajo zaposlenih, kanijo odpustiti, ker preprosto ne bodo zmogli vseh dajatev. Te dni je eden od njih potožil (pravzaprav tožijo vsi), da sindikati zahtevajo, naj bi imel kvalificiran delavec, zaposlen pri obrtniku, osebni do-

dek 1000 nemških mark (9000 dinarjev), na tak znesek pa je teba obračunati davke in prispevke v višini več kot 12.000 dinarjev, kar pomeni, da delavec stane 21.000 dinarjev. Vse skupaj ne bi bil problem, ko bi obrtnik lahko za uro dela računal strankam znesek (urno postavko), ki bi to pokrila in bi še kaj ostalo. Tako pa menda lahko (pač konkurenca na eni strani in nezmožnost plačila koristnikov storitev) zaračuna na uro 100 dinarjev. Delavec mu torej v 180 urah zasluži 18.000 dinarjev, kar pomeni, da ustvarja izgubo.

Zgled, ki smo ga navedli, je morda pretiran, daleč od resnice pa ni, kajti, če ne bi bilo tako, potem slovenski obrtniki ne bi zahtevali sprememb davčne zakonodaje. Nekaj njihovih konkretnih zahtev: oprostitev plačevanja 12-odstotnega davka na izplačane osebnih dohodke. Dalje: zakonsko naj bi bilo omogočeno, da se zasebniku in pri njem zaposlenemu delavcu odloži plačilo prispevkov za socialno varnost, če se izkaže, da so realizirani prihodki bistveno nižji od fakturiranih. Takšno možnost (znižanje) sicer imajo

pri akontacijah dohodnine. Zahteva sloni na slabih izkušnjah, kajti mnoga družbena podjetja, ki jim obrtniki opravljajo določene storitve ali zanje izdelujejo posamezne sklope, plačajo (če sploh plačajo) račune obrtnikov nazadnje, tudi po 120 in celo 150 dneh po prejemu računov. Zahteve se nanašajo tudi na izvajanje sankcij zaradi neplačevanja oziroma nepravilnega plačevanja davkov in prispevkov. Zaenkrat naj jih ne bi izvajali, in sicer vse dotlej, dokler davčne novosti ne bodo bolj jasne in dokler se likvidnostni položaj ne bo izboljšal. Pod lupo dajejo tudi 51. člen kolektivne pogodbe o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki, saj po septembrski revalorizaciji najnižjih plač pri obrtnikih le-ti svojim zaposlenim ne zmorejo plačevati tako visokih (predpisanih) najnižjih (kaj šele najvišjih!) osebnih dohodkov.

Kar zadeva obrtništvo, lahko povsem realno sklenemo, da so v enakih (ali celo hujših) razmerah kot druge, gospodarske panoge. Je pač tako, da enemu praviloma ne gre bolje kot drugemu, oziroma: če je eden v kaši (da ne rečemo v dr.u.), je logično, da drug ne more biti drugje.

Š. Sobočan

AKONTACIJE DOHODNINE LE ŠESTKRAT VIŠJE

Obrtniki čisto ugotavljajo, da davki niso pretirano visoki, pač pa vsemogoči prispevki in prometni davki ter seveda material za proizvodnjo oziroma nadaljnjo prodajo. Zdaj, ko pa so prišli položnice za akontacije dohodnine, pa je zavrelo tudi pri tej vrsti dohodkov. Celoletni davek-dohodnina za 1991. leto naj bi bil 13-krat višji, kot ga je za posameznega zavezanca ugotovila uprava za družbene prihodke z zadnjo odločbo, torej za leto 1989.

Med obrtniki je upravičeno zavrelo. Obrtniki (tudi pomurski) so napovedali celo stavko, če bi davkarji vztrajali pri tako visokih akontacijah. Protesti z vseh strani so bili povod, da je republiški minister za drobno gospodarstvo Viktor Brezar (obrniki zahtevajo njegov odstop!) sklical v petek v Ljubljani pogovor. Udeležil se ga je celo podpredsednik Izvršnega sveta RS Jože Mencinger, sicer pa direktor Republiške uprave za družbene prihodke Ivan Rojc, predstavnik Zveze obrtnih (in tudi posamičnih) združenj in drugi. Jože Mencinger je bil dokaj načelna, saj se ni spuščal v podrobnosti, menil pa je, da je sedanji (novi) davčni sistem dober. O morebitni spremembi davčnih stopenj in olajšav pa naj bi govorili po šestih mesecih. Direktor Republiške uprave za družbene prihodke Ivan Rojc je priznal, da je bila davčna zakonodaja napisana na hitro. Akontacije dohodnine za leto 1991 pa naj bi bile 13-krat večje zato, ker da je Zavod za statistiko ugotovil tolikšno povečanje cen. Končno se je tudi on strinjal, da inflacija v delu leta 1989 in 1990 le ni bila tolikšna, vsaj v nstih mesecih, za katere so na Zavodu za statistiko ugotovili količnik, zato so sprejeli pobudo obrtnikov, njihovega združenja

in nazadnje še ministra za drobno gospodarstvo, da bodo akontacije dohodnine za leto 1991 (v primerjavi z obračunom za 1989. leto) višje za 6,497 odstotka, torej za šestkrat, kar je za polovico manj, kot so prvotno določili. V zvezi s tem bodo poslali občinskim upravam za družbene prihodke ustrezno navodilo, v katerem bo tudi določeno, da tistim, ki bodo akontacije plačali do 15. marca, ne bodo zaračunali obresti.

Apel obrtnikov — zlasti glasni so bili Kranjčani — je nekaj malega zalegal. Predstavniki Zveze obrtnih združenj so novinarjem pojasnjevali, da tudi oni ne mirujejo, vendar problemov ne obsejajo na veliki zvon (jih ne dajejo v javnost), ampak se prejšnja dogovorila z ustreznimi republiškimi organi. Zdi pa se, da »titha diplomacija« sploh ni učinkovita, poleg tega pa je Zveza obrtnih združenj Slovenije čisto ignorirana (zakaj tako, ne kani mo komentirati).

Direktor Republiške uprave za družbene prihodke Ivan Rojc je menil, da bo zdaj, ko so zneske akontacij dohodnine prepolovili, 97 odstotkov obrtnikov plačalo mesečno povprašeno po 1000 dinarjev, kar je malo. Dodal je še, da bo najbrž kdo ob končnem obračunu dohodnine nejevoljen, ko bo ugotovljeno, da bodo dejanske obremenitve višje. Mnogi obrtniki, udeleženci pogovora, pa so o tem močno podvomili, kajti v storitvenih dejavnostih ni pravega dohodka, proizvodnja pa je na psu, kajti mnogi, ko so imeli tako imenovano industrijsko kooperacijo z industrijskimi giganti, so zasli v težave, ker preprosto od njih ni več naročil in ne plačil.

Š. Sobočan

ŠEFI

Pred kakšnimi šestimi leti smo se v radenskem hotelu srečali z avstrijskim publicistom in filozofom Güntherjem Nennigom, ki nas je instruiral, kako se moramo upirati gradnji neprimernih elektrarn na Muri (seveda, udbovci, prav ste takrat navohovali, smešno pa je kljub vsemu!). Gospoda Nenninga je povabil Slavko Fras, nas alternativce pa prijazen Milan Verdev.

Bili smo torej v Radinu in nekaterim se je vse skupaj zdelo rahlo imenitno. Hotel, Nennig, od nekdaj prihaja pritajena glasba. Nekateri nahi manj alternativni nosijo glave imenitno — tako kakor Franco Juri karikira Slobodana Miloševića. Zaradi občutja mnogozvezdnicega hotela. Momlajo o tem, kaj je visoki turizem, kako je Nennig tukaj lahko pravzaprav zelo po godu.

Potem je Nennig najprej prosil, če lahko gremo v kakšen klubski prostor v hotelu, kamor ne usipavajo te more-če glasbe. Potem smo sedeli v nekem takem prostoru, kamor tista neke vrste sodobna glasba ni prihajala, in začel je pripovedovati o bolnih navadah v turizmu, o betonskih nakazah, kakršna je Radin, o drugačnem turizmu... Takrat sem bil srečen, da tega niso slišali naši prijatelji oziroma Nennigovi gostitelji radinovi.

Danes sem prepričan, da bi lahko bil pomurski, pa tudi slovenski turizem zunaj vseh zagat. In da bi lahko razkričane »splošne gospodarske težave« sploh bile neprimer- no manjše, kakor so.

Če bi imeli boljše vodilne kadre oziroma če bi imeli sposobne menadžerje. Ali povsem preprosto: če bi bili ti ljudje, ki podjetja vodijo, kaj vredni. Vsaj kar se podjetij tiče, ki se ukvarjajo s turizmom. (Ne vem, kako je z Radinom in ga tukaj sploh ne obravnavam, omenjal sem ga samo kot prizorišče iniciacijske zgodbe.)

Pred kratkim smo bili na farmi Nemščak. Sedimo v pisarni, direktor nam pripoveduje, da razseliti farmo ni kar tako, da je z njo povezano preživljanje toliko in toliko družin. Soglašamo z njim, zato mu pravimo, da naj na to vsekakor misli. Naj torej ne čaka, da se bo firma začela razseljevati z dekretom, marveč naj sam začenja polagoma preustroji, ker so znamenja jasna: takšna prašičereja nima evropskega formata, prašiči crkujejo itd. Direktor pa nič, on kar vztraja. — Ne- verjetno, kako so ti ljudje samozvestni. Ko bi bili še podjetni tako! — Potem pa bodo nekega dne zaradi brezposelnosti s čredami prašičev prišli demonstrirati pred soboški spomenik zmage. Nakar jim bodo prebrali pozdravno pismo...

Valentinovo je in po radiu poslušam naše ženske, ki pripovedujejo, kako se pogovarjajo z rožami. Koliko zgodob, koliko avtentičnosti, koliko starostvenosti znova vre od nekod. Koliko nastavkov za blagi turizem! Za novo vsto turizma, ki jo je že takrat pred leti napovedoval Nennig. Mar mislite, da vsa ta leta od takrat v Moravskih Toplicah ni bilo kakšnega Nenninga! — Vse, kar ima neka avstrijska vas, ki zelo dobro živi od turizma, je spomin na izklicvalca nočnih ur, vaškega nočnega čuvaja. Hotela nima, ker tujci ne bodo šli spat v peto nadstropje hotela, da bi jim nočni klicalec tja gor rjul ure. Pa ljudi ima, nenedžerje, ki razmišljajo, poslušajo in prestrukturirajo. Zato ponovno hodi naokrog po vasi izklicvalec nočnih ur, turisti pa kar derejo. Mi pa imamo hotele, prašičje farme in poniglavce šefe, ki se ničesar ne spomnijo, ampak samo čakajo. In se izgovarjajo na politični položaj.

Razhajanja so značilnost demokratičnih strank

Zlasti kmetje ga prav dobro poznajo in cenijo, saj jim je po svojih močeh vedno stal ob strani. Z lepo besedo in pravnim nasvetom jim je namreč velikokrat pomagal v stiski. Sicer pa 41-letnega Jožeta Tivadarja, pravnik iz Lipovec, že nekaj časa pa sekretarja Kmetijske zadruge Panonka v Murski Soboti, po njegovem delovanju pozna tudi širša javnost. V zadnjem obdobju se je uveljavil tudi kot član upravnega odbora Kmečke zveze-Ljudske stranke, ki jo zastopa kot član soboške koordinacije Demosa. Torej pravišogovornik o aktualnih zadevah znotraj kmečke stranke in širše.

»Zdaj ni čas za pridobivanje volilcev, za liciiranje poslancev o tem, kdo se bo bolj zavzel za ta ali drugi sloj prebivalstva, pa tudi za zganjanje demagogij ne. Sprijazniti se moramo s tem, da imamo kaos in se mora slovenska družba preliti iz enega v drug sistem. Cena tega preskoka naj bo čim nižja. Vsako ravnanje, ki je v nasprotju s tem, je skrajno neodgovorno,« je v zadnji sobotni prilogi Dela povedal podpredsednik slovenske vlade dr. Jože Mencinger. Nekaj podobnega sem pred kratkim povedal na koordinaciji soboškega Demosa. Menim, da je treba sedanjo Demosovo vlado spoštovati in razumeti trenutek, v katerem dela. Tudi naloga novinarjev je, tako vsaj jaz mislim, da dejansko stanje prikažejo v pravi luči in da objektivno prikazujejo kaos, v katerem se nahajamo. Mnogi namreč tega trenutka nočejo razumeti. Od Demosa pričakujejo, da bo »pričaral« vse lepo in dobro,« poudarja Jože Tivadar.

— Torej lahko govorimo o določenih razhajanjih znotraj Demosa? »Demos ni večna koalicijska. Nastala je predvsem zato, da se je v Sloveniji lažje zrušil enopartijski sistem. Povsem normalno je, da med temi (Demosovimi) strankami prihaja do razhajanj, ker je to značilnost demokratičnih strank, monolitnost pa je zna-

čilna samo za enopartijski sistem. To pa ne pomeni, da Demos ne uresničuje svojega volilnega programa.«

— Slišati je, da kmečka stranka ni povsem zadovoljna s svojo vlogo v Demosu. Zakaj?

»Vsaka stranka znotraj Demosa skuša uveljaviti svoj program, kar je zame normalno. Priznati pa moramo, da stranke še niso v celoti izoblikovale svojih programov. Tudi marsikdo, ki je pristopil k tej ali oni stranki, še vedno išče samega sebe oz. svoje mesto v stranki. Zato znotraj posameznih strank prihaja do raznih struj. Kmečka zveza-Ljudska stranka je marsikaj obljubila svojim volilcem, kar poskuša izpolniti.

Zato pričakujemo sodelovanje strank Demosa in če tega ni, prihaja do nezadovoljstva. Reševanje kmečke problematike je povsem specifično. Nekatere stranke znotraj Demosa tega nočejo ali pa ne morejo razumeti.«

— Verjetno mislite na poklicnega tajnika kmečke stranke?

»Da. Tega bi morali namestiti že pred volitvami in ne šele sedaj. V okviru stranke je toliko dela, da ga ne bo mogoče dolgo vzporedno opravljati ob drugih dejavnostih. Moramo razumeti, da so člani naše stranke v glavnem kmetje. Ti pa morajo na svojih kmetijah trdo delati, saj jim bo kmetija drugače propadla. Sicer pa, kolikor mi je znano, imajo poklicne uslužbenke tudi v sedanjem (novem) sistemu že nekatere druge stranke.«

— Kako pa bi odgovorili tistim, ki vodstvo vaše stranke obtožujejo za razbijajočo politiko?

»Tako za republiško kot občinsko vodstvo Kmečke zveze-Ljudske stranke kaj takega ne bi mogel reči. Če se nekdo poteguje za uresničitev interesov stranke, še ne pomeni, da deluje razbijajočo. Sam bi nekaj takega lahko rekel za nekatere predstavnike sedanje opozicije, saj imajo na vsak Demosov predlog pripombe in dodatne zahteve. Povsem upravičeno se sprašujem, zakaj niso prej, ko so še popolnoma neovirano delovali brez opozicije, tako prizadevno predlagali in tudi uresničevali teh svojih idej.«

— Pojavljalo se je tudi nekaj pripomb na delo občinske vlade. Kakšno je vaše stališče, predvsem seveda v odnosu do kmetijskega ministra?

»Rezultati sedanje soboške vlade bodo vidni čez določen

čas. Osebnostno ocenjujem, da je ta vlada naredila kar precej, češar se morda v sedanjem težkem gospodarskem stanju ne zavedamo dovolj. Zame pomeni že veliko, da je začela z racionalizacijo občinske uprave in drugih služb, ki so uporabniški občinskega proračuna. Od projekta Goričko vsi dosti pričakujemo, pri čemer so nosilci posameznih nalog menda že določeni. Tudi na področju kmetijstva deluje komisija raznih strokovnjakov za pripravo kmetijskega programa. Verjetno je še mnogo drugih nalog rešenih oz. se bo rešilo, za kar pa je treba povprašati na odgovornih mestih. Mislim pa, da je naloga občinske vlade, da ustvari liberalni tržni prostor, kjer se bo gospodarstvo lahko avtonomno razvijalo brez političnih posegov. Res pa je, da mora sedanja republiška kot občinske vlade »gasiti požare«, ki niso od včeraj.«

— Kako pa bi ocenili vašo povezavo s t.i. bazo? Kje dobivate napotila za svoje delo?

»Stranka in njeno vodstvo ne dobivata od nikoder navodil. Kmečka stranka je nastala iz potreb slovenskega kmeta in je interesna usklajenost strankine baze in vodstva že zaradi mladosti stranke tako močna, da lahko govorimo o identifikaciji interesov. V vsakodnevni stiki vodstva stranke z bazo je prisotno povezovanje temeljnih interesov, pri čemer pa je potrebno poudariti, da kmečka stranka nima neke svoje birokracije, ki ne bi bila socialno identična z bazo.«

Milan JERŠE

Južno sadje v stanovanju

V Pomurju lahko gojimo limone, pomaranče in mandarine pozimi v stanovanju, poleti pa na prostem, seveda v posodah. Na prostem uspevajo tam, kjer je srednja letna temperatura 14°C, kritična temperatura za mandarine je -8°C, za limone pa -4°C.

Te zimzelene rastline lahko v večjih posodah zrastejo tudi do 2 m s primerno krošnjo. Ko cvetijo, dajejo čudoviti beli cvetovi močan prijeten vonj. Tako imamo ta drevesa kot okrasna (poleg cvetov in zimzelenih listov imajo tudi lepe plodove) poleti pred hišo, pozimi pa v stanovanju. Listi na njih se zamenjujejo vsaki dve do tri leta. V starejših listih se kopiči hrana kot rezerva (pri jablanah opravljajo to funkcijo korenine in debelejšje veje). Za en plod je potrebno 10-12 dobro razvitih listov, do katerih mora prihajati svetloba. Če rastlina izgubi liste, naslednje leto ne rodi. Cveti okrog 10 dni, temperatura takrat ne sme biti nad 25°C, moramo pa jo rositi z vodo toplo od 20 do 25°C, da se cvetovi ne izsušijo. Od cvetenja do zorenja je lahko čas zelo različen (od 6 do 14 mesecev). V prvih treh letih moramo cvetove in plodišče obvezno rediti, ker bomo le tako dobili okusne plodove. Za oploditev ni potrebno drugih sort. Limone in mandarine lahko kupimo kot sadike ali pa posadimo koščice limon ali pomaranč, in ko imajo debelino svinčnika (po enem letu), jih cepimo. Cepimo jih lahko na več načinov: jeseni na speče oko (okuliranje), spomladi za lub s cepcem z dvema očesoma in s ploščato okulacijo vse leto.

Najboljša je podlaga PONCIRUS TRIFOLIATA, ki je najbolj odporna pred nizkimi zimskimi temperaturami. Nekatere podlage pozimi odvržejo liste, rastline, cepljene na to podlago, ne odvržejo listov. Temperatura v prostoru naj bi bila od 6 do 12°C, tako zimzelene del rastline (limone) vegetira in ne odvrže listov.

Vzrokov za odpadanje listov limon ali mandarin je več:

- zalivanje z zelo hladno vodo (najbolj primerna 20-25°C),
- premalo vode — suha ali premokra zemlja,
- prenizke temperature pod 0°C ali previsoka temperatura v prostoru,

- pri vseh zimzelenih rastlinah je zelo pomembna zračna vlažnost — optimalno 60-80%, kritična pa 30%, kar se rado dogaja, kjer je centralno ogrevanje,

- premočna osvetlitev med mirovanjem prav tako škoduje,
- oroševanje listov s premrzlo vodo (optimalna temp. 25°C),
- prepihi ali nihanje temperature.

Zanimivo pa je, da bodo limone ali mandarine bolje preživele v stanovanju s centralnim ogrevanjem (stanovanjski blok), če so cepljene na sejancih, vzgojenih iz semen limon ali pomaranč. Te zahtevajo za prezimitev do 20°C in močno osvetlitev, 80% zunanje. Drugi pogoji so enaki kot pri limoni, ki je cepljena na podlago P. TRIFOLIATA. Zato je pomembno, na kakšni podlagi raste naše drevo.

Pozorni moramo biti tudi, ko so na prostem. Imeti jih moramo v zavetnih legah, ker slabo prenašajo vetrove. Gnojimo jih s sadijskimi gnojili, ne preveč glede na velikost posode in drevesa. Rade imajo preperel hlevski gnoj, tudi do 5 kg na večje drevo. Rosimo jih večkrat in to zjutraj. Zelo pazljivo moramo biti pri presaevanju limon in mandarin v večje posode. Odstraniti moramo le malo stare zemlje s tankih korenin, na debelih mora ostati zemlja. Če bi odstranili vso zemljo, bi odstranili glive, ki omogočajo koreninam, da laže sprejemajo hrano. Dobro je, če je na dnu posode plast gramoz.

Zaščita

Po obiranju in ob sajenju ali presaditvi moramo limone in mandarine poskrbeti z bakrenim pripravkom. Listi in mladike rad napada kapar, če ga opazimo pravočasno, ga lahko zbršimo le z vlažno krpo, sicer pa rastlino poskrbimo na prostem z ustreznim insekticidom proti kaparju (BASUDIN, ACTELIC).

V prehrani sodobnega človeka je to sadje v sveži ali predelani obliki nepogrešljivo. Mandarine, pomaranče in limone vsebujejo poleg vode, surovih vlaken, rudninskih snovi, pektinov, tanina, barvil, aromatičnih snovi in encimov precej sadnih kislin in veliko vitamina C. Ena mandarina ima toliko vitamina C kot 0,5 kg jabolka. Dobra oskrba s tem vitaminom zelo ugodno vpliva na odpornost organizma proti raznim bolezenim — predvsem prehladu.

Moramo pa vedeti, da te rastline predvsem v stanovanju zahtevajo posebno nego, če želimo uspeh — okras in sadež.

Vlado SMODIŠ, inž. agr.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Delovna mesta na kmetiji

V družini 38-letnega Jožeta Gjerkeša iz Lipe so se dogovorili za zidavo hleva za 150 glav živine. S samozaposlovanjem do delavske knjižnice.

silaže. Ko bo vse dograjeno, se bodo Jožetu in njegovi družini izpolnile želje o samopostrežnem krmljenju živine: živali bodo imele prost dostop do hrane ob vsakem času, v hlevu se bodo prosto gibale... V hlevu bo 60 krav molznic, plemenske telice, pitanci, teleta.

Gradnja tako velikega hleva in spremenljajočih objektov vzbuja med ljudmi veliko pozornost. Med drugim zato, ker je na začetku vasi Lipa, če se pripelješ iz Gomilice. Nevedneži so celo govorili, da tako velik objekt gradi

neki bogat zdomec. Morda tudi zato tako govore, ker so na gradbišču tuji zidarji in delavci (gradnja ni torej v tako imenovani lastni režiji, kot smo je vajeni).

»Ne, nisem zdomec, ampak nekdanji zidar, ki pa sem se povsem preusmeril na kmetovanje,« mi je zatrdil Jože Gjerkeš. V nadaljevanju pogovora je dejal, da je sicer z delom cele družine (pri hiši sta še dedek in babica) kmetija veliko pridobila, še zdaleč pa ne toliko, da bi v celoti

pokrila stroške gradnje novega hleva in vsega, kar sodi zraven.

Vmes je torej 10-letno posojilo, ki mu ga je odobrila hranilnokra-ditna služba KZ Panonka Murska Sobotna, nekaj denarja pa je primaknila tudi kmetija. Predračunska vrednost je ogromna: 3 200 000 dinarjev oziroma 320 000 nemških mark (po neuradnem tečaju 1 DM = 10 din). Seveda je obrestna mera ugodnejša od siceršnje, saj gre za naložbo v kmetijstvo, rok vračila pa je 10 let. Letno bo kmetija Jožeta Gjerkeša morala odplačati dva obroka. Najhuje bo s prvim obrok, saj bo treba zanj zbrati denar iz več virov: laže bo že z drugim obrok, kajti tam po prvem maju naj bi bil hlev že narejen z živino, ki bo sčasoma dajala dohodek, recimo s prodajo mleka.

Čeprav so pojmovanja okrog termina »družinska kmetija« različna (tudi pridelava korenčka je menda lahko družinska kmetija), pa se vendarle zdi, da je prava družinska kmetija (vsaj za pomursko pojmovanje) taka, kot jo že imajo, oziroma jo širijo, Gjerkeševi fantje in dekleta. Pomembno so namreč tudi količine pridelkov, prireje... in ne zgolj denar, ki ga kmet dobi. Pripravljen sem, da so se zagnani Lipljani dobro odločili. Nazadnje: za svoj sklep so imeli moralno, materialno in strokovno podlago pri TZO-ju Belinci, KZ Panonka, Živinorejsko-veterinarskem zavodu in še kje.

Š. Sobočan

GJERKEŠEVI — Jože Gjerkeš iz Lipe nam je »demonstriral« družinski posvet, na katerem so se

odločili, da gredo v zelo visoko naložbo.

Foto: S. S.

Dan stare piščance

NESNICE — samo jarkice
NESNICE — grahaste (jarkice in petelini)
NESNICE — rjave (jarkice in petelini) in PIŠČANCE TEŽKIH PASEM

za prirejo mesa že lahko naročite in kupite v prodajalni vaše zadruge. Informacije po telefonu 87 087. Za nakup se priporoča

KMETIJSKA ZADRUGA LJUTOMER-KRIŽEVCI.

LI PLATANA MURSKA SOBOTA, Lendavska 29

RAZREŽEMO VAM HLODOVINO

premera do 60 cm na različne širine, glede na potrebe (deske, roženice, tramovi, plohi...)

- PO NAROČILU VAM IZDELAMO VSE VRSTE LADIJSKEGA PODA
- BRUSIMO VSE VRSTE REZIL OD NOŽEV DO ZAG

Na voljo smo vam vsak dan od 6. do 14. ure. Pokličite nas po telefonu 22-320 ali nas obiščite osebno.

Priporočamo se!

SLOVENIJALES

LI PLATANA MURSKA SOBOTA

Mesarji so mi živino zaklali, zadrugi so blokirali žiro račun, na vseh čekih pa piše, da je rok plačila 15 dni.

STARA CESTA
MORA BITI PRE-
NOVLJENA

Najprej bi radi zvedeli, kako je mogoče, da krajevna skupnost Stara Cesta po novem naj ne bi bila več nerazvita in s tem deležna dodatne pomoči iz občinskih sredstev. Morda zato, ker so doslej uspeli marsikaj postoriti sami, ko so torej res vsaj malo napredovali? Še vedno pa imajo samo en telefonski priključek (gostilna) v vsej krajevni skupnosti, občinska cesta je makadamska in možnosti za preživetje so na sploh dokaj slabe. Kdo naj bi jim odgovoril na to vprašanje, ko pa tistih, ki jim je bilo namenjeno, ni bilo.

»Vsa leta naša krajevna skupnost ni dobila iz občinskega referendumskega programa niti dinarja, zato smo morali delati vse z lastnimi sredstvi. Posredno smo dobili pomoč le v primeru OŠ Cezanjevci, ki jo obiskujejo tudi otroci iz KS Stara Cesta. Zato vztrajamo, da je treba v nov program uvrstiti posodobitev ceste Zgornji Kamenščak—Mekotnjak—Žerovinci in cestni odsek Zgornji Kamenščak—občinska meja z ormoško občino. Od tam naprej je ta cesta že asfaltirana,« je dejal prvi razpravljalec, predsednik skupščine KS Stara Cesta **Miran Voršič**. Občinski poslanec **Jože Kraner** pa je dodal kritiko na račun vzdrževanja ceste, češ da so bankine za 20 centimetrov višje od vozišča, jarkov nihče ne čisti, travo pa so pokosili šele jeseni, ko to sploh ne bi bilo več potrebno. Občinska komisija pa je kljub vsemu ugotovila, da je cesta vzdrževana v skladu z zakonom. Ali je bila slepa?

Spomladi, ko bodo nadaljevali z obnovo regionalne ceste Ljutomer—Žerovinci—Ormož, bo najbrž potreben obvoz skozi Mekotnjak. Če ne bo zagotovila, da jo bodo popravili in asfaltirali, bodo domačini organizirali zaporo. Tjako so sklenili tudi na zboru volilcev. V drugo namreč ne bodo šli na led. Pred tremi le-

Kljub mrzlemu zimskemu večeru se je zbralo na javni tribuni precejšnje število domačinov in tudi gostov.

gramu. Upajmo le, da bo referendum uspel.

Glede vzdrževanja makadamskih cest pa je predviden nov koncept, tako da se bo vedelo za vsako cesto, kateri cestar je odgovoren zanj, poleg njega pa bo odgovoren še cestni nadzornik. Vendar moram povedati, da bi potrebovali za uresničitev tega programa okrog 3,4 milijona, računamo pa lahko le na 1,8 milijona dinarjev. Tako bo na voljo za gramoz samo okrog 300.000 dinarjev, torej za nekaj več kot milimeter debeline na 40 kilome-

traj. Zgodilo se, da bo referendum uspel, tudi Stara Cesta bo v programu, ampak z asfaltiranjem ne bo nič. Najbrž res ni prav, če se vsem — nerazvitim in razvitim krajevnim skupnostim — naloži enak delež.

SMETIŠČE NA
ZAŠČITENEM
OBMOČJU?

Druga vroča tema je bila občinsko odlagališče komunalnih odpadkov, pa tudi nasploh skrb za čisto okolje. Sedanja deponija ali metišče je pri ljutomerskem pokopališču.

»Nad tem se lahko zgražamo, kajti dogaja se, da je tudi na pokopališču vse polno polivinilastih vrečk, razmnožujejo se tudi podgane in zgodilo se je celo, da niso pustile pri miru mrliča v mrliški vežici. Če se tako obnašamo do sedanjega odlagališča za odpadkov, bo še slabše, če bo kje sredi gozda v odročni krajevni skupnosti. Nihče pa ne bi imel nič proti sodobnemu odlagališču, toda nimamo zaupanja, da bo vse dobro, zato ne bomo pristali, da bo smetišče sredi našega kraja,« je povedal svoje mnenje predsednik sveta KS Železne Dveri **Milan Ščavničar**. Ena od lokacij je namreč predvidena v Rado-

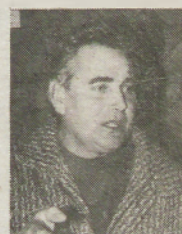
MIRAN VORŠIČ: »Iz referendumskega programa doslej nismo dobili v naši krajevni skupnosti niti dinarja. Na podlagi tega, kar smo sani naredili, pa bi naj izpadli iz kroga nerazvitih območij.«

STANKO KLEMEN: »Nedolgo od tega se je zgodilo, da je pripeljal na odlagališče poln tovornjak s kartonom. Zakaj ga ni odpeljal direktno na Surovino? Potrebno bo spremeniti zavest ljudi.«

FERDINAND ROŠKER: »Z referendumskim programom nameravamo počrtniti okrog polovice makadamskih cest. Pri vzdrževanju pa bomo uvedli nov koncept, tako da bo za vsako cesto zadolžen cestar.«

STANKO PUŠELJ: »Dobili smo odgovor, da sta v občini določeni dve lokaciji za odlagališče. Zakaj ni napisano, kje je to? Ali je to vojna tajna?«

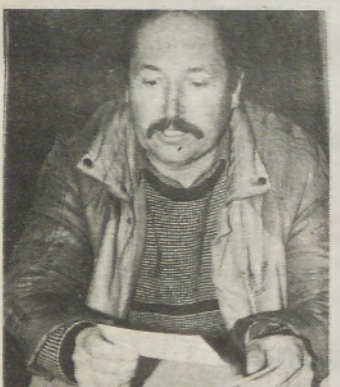
MARJAN KOSIČ: »Kje bomo vzeli denar za 20-odstotno soudeležbo? To bodo zmogle le razvite krajevne skupnosti, zato se bo spet delalo samo tam.«

merju (predel Kostanjevica), čeprav uradno to še nikjer ni zapisano, rečeno pa je bilo na zadnji seji občinske skupščine v Ljutomeru. Druga možna lokacija pa je pri Godemarcu. Vprašanje je, ali se tam strinjajo, da bo pri njih odlagališče. Vendar nekje mora biti. **Marjan Pihlar** iz Radomerja je ugotavljal, da je bil leta 1986 sprejet v občini odlok o razglasitvi in zavarovanju naravnih območij in objektov spomeniške narave v občini Ljutomer. V 2. členu tega odloka je navedeno, da obsega krajinski park Ljutomerske ribnike in Jeruzalemske gorice, oziroma katastrske obci-

Nazadnje je skušal vso stvar pojasniti direktor Komunalno-stanovanjskega podjetja Ljutomer **Stanko Klemen**, ki je povedal, da je po sedanjem odloku odlagališče smeti pri Ljutomeru predvideno le za mesto Ljutomer, toda tja morajo voziti smeti tudi od drugod. Druge krajevne skupnosti pa si morajo same urediti svoja odlagališča. Namesto tega je vse polno divjih odlagališč. Le-ta bo treba odpraviti. Zato bo organiziran poseben zabojski odvoz. V prihodnje pa naj bi se vključile v organiziran odvoz smeti vse krajevne skupnosti v občini. Kje bo skupno odlaga-

nah in mrličih. Kljub vsemu se je javna tribuna končala brez »žrtve«. To pa niti ni bil naš namen, temveč da se ljudje izpovejo, kaj jih žuli, in se o tem iz oči v oči pogovorijo z odgovornimi v občini. Res škoda, da ni bilo vseh vabljenih!

Zapisal:
JOŽE GRAJ
Fotografiral:
ŠTEFAN SOBOČAN

Jože Kraner: »Kaže, da je občina oziroma občinska služba za cestno dejavnost tako siromašna, da bomo morali mi vzeti v roke motike in iti popravljati na ceste. Vendar je bilo nedolgo od tega razpisano novo delovno mesto v izvršnem svetu. To pomeni, da občina vseeno ima denar, da lahko razširja svoj aparat, ni pa sredstev za šolstvo, zdravstvo, ceste...«

Milan Ščavničar, predsednik sveta KS Železne Dveri: »Vabilo na javno tribuno nas je presenetilo. Pri nas vsekakor podpiramo takšen način, ker z našimi problemi marsikdaj naletimo na gluha ušesa, to pa je priložnost, da pridejo stvari v širšo javnost. Tudi naše krajevne ceste so slabe. Imamo jih čez 30 kilometrov. Vzdržujemo in posodablamo jih v glavnem sami s krajevnim samopri-spevkom. Kar se tiče občinskih cest, pa se pridružujemo mnenju, da so slabo vzdrževane, zdaj pa tudi ni bilo vselej pravočasno opravljeno pluzenje, tako da je avtobus peljal ali pa ne. Lahko rečemo, da smo v predzadnjem referendumskem obdobju na našem območju precej pridobili, v izteku jočem se obdobju pa ni uresničena naloga glede preplastitve ceste skozi Slamnjak. Dela, ki so bila opravljena v naselju Podgradje, namreč niso v naši krajevni skupnosti. Ne strinjamo se tudi s tem, da cesta Podgradje-Ilovci-Temelj ne more biti kategorizirana kot občinska, saj povezuje dve občini in je na ormoški strani to občinska cesta.«

trov makadamskih cest. Stišati je tudi, da lokalne ceste sploh ne bodo več kategorizirane, ampak da jih bodo morale prevzeti krajevne skupnosti.

Dasi so bili navzoči domačini zadovoljni z odgovorom, da sta oba cestna odseki, za katera se »borijo«, predvidena v referendumskega programu, pa se niso mogli pomiriti z zahtevo, da bo treba zagotoviti 20-odstotni delež. Le kje naj vzamejo denar? Prav zdaj imajo ogromne izdatke za ureditev telefonije. Tako se bo

servis in mednarodna
trgovina z avtomobili
in tehničnim blagom

„HORSE“ d.o.o.

Gornji Lakoš 97a
69220 Lendava
Tel. 069/36-020

Družinsko podjetje **HORSER**, GORNJI LA-
KOŠ 97/a,

ki ga vodi **LADISLAV HORVAT**

vas vljudno vabi na začetek poslovanja

● servisne dejavnosti

● in trgovine z nadomestnimi deli

1. marca 1991 ob 10. uri.

Veseli bomo vašega obiska, saj vam želimo predstaviti najsodobnejšo opremo in delo na način, kakršnega ste bili doslej navajeni v tujini

Naše geslo pri poslovanju bo vselej **EVROPSKA KAKOVOST IN KONKURENČNE CENE.**

Ta dan vam bomo brezplačno testirali vaše vozilo.

Hvala!

podjetje finalnih del
v gradbeništvu, p. o.

69000 murska sobota
kopališka ulica 2
telefon: 069/21-600
fax: 069/21-509

IZDELUJEMO, PRODAJAMO IN VGRAJUJEMO:

- okenske police, stopnice, tlake ter druge izdelke iz marmora ali granita
- različne vrste nagrobnikov
- ključavničarske, kovaške in kleparske izdelke
- okna in vrata iz železnih ali aluminijastih profilov

POLEPŠUJEMO VSE VRSTE OBJEKTOV:

- s slikopleskarskimi, keramičarskimi, kamnoseškimi, parketarskimi ter drugimi tlakarskimi deli

IZVAJAMO:

- toplotne izolacije fasad
- vse vrste zasteklitev
- različna krovna in kleparska dela
- vodovodna, ključavničarska in kovaška dela
- rušitvena in zidarska dela
- vzdrževalna in obnovitvena mizarska dela
- kovaška popravila kmetijskih in drugih strojev.

VSE IZDELKE IN STORITVE OPRAVIMO DEKORATIVNO, STROKOVNO IN KAKOVOSTNO PO VNAPREJ DOLOČENI KONKURENČNI CENI IN V DOGOVORJENEM ČASU!

GUMILARJEVE SLIKE V RAZSTAVIŠČU LB — POMURSKE BANKE

Tačas razstavlja v prostorih LB-Pomurske banke v Soboti svoje slike Marjan Gumilar, umetnik, ki se je v slovensko likovno ustvarjalnost začel tvoriti vključevati že sredi osemdesetih let. Dela, ki jih razstavlja v prostorih banke, kažejo njegova prizadevanja zadnjih dveh let, slej ali prej dovolj pričevalno, da ob njih odkrivamo nosilce prejšnjih iskanj; zaznati pa je že poteze sinteze, ki napovedujejo novo obdobje njegovega slikarstva.

Gumilar je skozi svoj slikarski razvoj dodobra preveril zunanja stanja in v prizorišču svojih slik vnesel odseve lastne resničnosti. Z vsakim svojim delom se je še kako razgalil, razkril tisto podpovrhnico plast, ki na površju ne zatrdi, temveč sili globlje. Prizorišča njegovih slik so likovno povsem artikulirana, v branju podobe odkrivamo imaginarne prostore, toda kdo more trditi, da je edino vnana podoba stvarna? Na tej točki, rezu, se šele razkrije bistveno: prizorišče seva čisto misel, kjer se predstava prikazuje pod močno lučjo svetlobe! (Iz besedila zloženeke.)

Ob koncu velja zapisati, da Gumilar sodi med ustvarjalce, ki so v mnogočem — in na novo — zastavili vprašanje o avtonomnosti slike kot edinega pravega dejstva slikarjevih hotenj; kajpada je to stalnica, ki je ni sprožilo zgolj snovanje njegove ustvarjalne generacije, temveč se na ontološki ravni vleče že lep čas in se slej ali prej zastavi vsakemu resnemu ustvarjalcu. Dokler je ta dilema, je upanje tudi za nove, še nevidene SLIKE.

Janez Balazic

Franc Kuzmič

Iz narodopisne zakladnice

»FAŠENEK«

Ob Muri so na pust oblekli mladega in močnega fanta v medvedov kožuh ali kak drugi narobe obrnjen kožuh. Tak medved je bil natlačen še s slamo, v rokah (šapah) je držal debel kol, skakal po dveh in štirih po vasi, dokler ga niso nagnali na konec vasi. Tam ga je čakal s sekuro »palušnjak« (»paluš« je sekira). Ker pa je tam medved ušel, je ta besen začel »potoku« ali mlaki sekati led. Spremljevalci, ki so prej vodili medveda, so v potoku ali mlaki sekali led. Spremljevalci, ki so prej vodili medveda, so v potoku ali mlaki sekali led.

Prošlo je medvedovo, došlo bode jurjevo: o potokih curilo, po bregovih zelenilo, aj veselo bo!

V Prekmurju nadalje skuhamo na pust repo, in to brez »pšena« (proso), da bo čisto in brez pševla.

Ce v Prekmurju pečejo na pust kruh, bo repa tako debela, kot so puni kolači kruha, in tudi zelje bo imelo obilne glave kot kolači kruha.

»Kukurčine žganike« (koruzne žgance) skuhamo v Prekmurju na punino jutro, lonec pa shranijo in ga uporabljajo šele, ko sejejo proso; iz njega sejejo, kajti potem bo proso izredno dobro obrodilo.

Na pust se je pred zoro v Prekmurju sprehajal po »ogradi« (sodovnjaku) moški in s kuhalnico jedel ajdove žgance ter govoril: »Kritom glavam krajsam«, da krti v tem letu ne bi delali krtin. V Crenšovcih pa so jedli »kulinje« (testenine), in če je kmeta kdo vprašal, kaj dela, je ta odgovoril: »Krite jem!« To leto potem na travniku ne bo imel krtin. »Kulinjov« vodo so na pust pred sončnim vzhodom polili po pšenični servti.

V Trmju je bila navada, da sta na pust pred zoro šla gospodar in hlapec, ali pa kdo drug, v sadovnjak. Gospodar je jedel krofe, spremljevalec pa z njim mahal z rokami in posnemal košnjo. Spremljevalec je gospodarja spraševal, kaj je. Ta je odgovarjal, da krite. Ko pa je gospodar spraševal kosca za sabo, je tu odgovoril, da kosi krite. Ko je gospodar jedel vse krofe, sta obred končala.

Dekle, ki je želelo imeti prav lepe in dolge lase, si je moralo to narediti prav na pust pred sončnim vzhodom na »titonjah« in si lase oviti s slamo.

Za setev so se odločili tako, da so posadili nekaj koruznih zrn na pust dopoldne, nekaj pa popoldne. Če so vzklija dopoldanska zrna v loncu, prej, so zgodaj začeli s setvijo.

Na tvari petek (petek pred pustom) v Prekmurju niso smeli prestiti, ker bi sicer platno porjavelo. V lendavski okolici so nehali s tem delom že pred vtrčo se sredo, da jim žabe ne bi požrle lanu. Če bi na pust »vujali« prejo v klobčiče, bi lažile okoli hiše kače.

Dež in sneg na pust zagotovita Prekmurcem dosti ajde in vina. Nadalje so bili se prepričani, če na pust »skirajo kulinje«, v vsako šajbo dešč vije« (ob sušenju sena).

Ob pustu so bile tudi poroke. Borovo »gostivanje«, ki je znano v Prekmurju, ni ljudskega izvora. To je umetna igra, prenesena k nam.

Ce od božiča do pepelnice v kaki vasi ni bilo »celega para«, so vozili v »plošno« sramoto po vasi »kopanjo« (korito). Če se je dekle priženilo drugam, so jo vozili fantje, če pa fant, so jo vozila dekleta. V »kopanju« sta bila našemljena ženin in nevesta. Veseli in radovedni otroci in odrasli so vzklikali: »Kopanja!« Ustavili so se v gostilni, nato je sledila zabava s plesom. Zvečer so prodali še »kopanjok«, izkupiček pa zapili.

Na pepelnico pokopavajo pusta. Gospodinja v Prekmurju mora vstati prva, drugi ne smejo iz postelje, dokler ne postori svojega jutranjega pepelnicega dela. V postelji morajo vsi držati noge pod odejo pred »posteljnico«. Gospodinja z lončkam benediktove vode obide vse prostore in nato vsem z njo namoči podplate na nogah. S tem so zavarovani pred vsem hudim, lahko vstanejo in gredo po opravkih.

Takšen je bil včasih pustni dan, čas, ko ljudje »ponorijo«. Danes pravi maskar resda skoraj ni več. Kupljeno naličje in razne preobleke v poklice in podobno ni tisto, kar je bilo včasih. Pust je bil čas poroke, pust je bil čas preganjanja zime, čas, ko so voščili srečo in dobro leto za vse leto, čas, ko si je človek ob tako skromnem in burnem življenju ta dan vseeno privoščil jedanje in pijačo. Bil je pust!

DVOJE KNJIŽIC ZA NAJMLAJŠE

O Tilčki, Tilčku, Pikcu in Puhcu

Pred časom je izšlo pri Partizanski knjigi v Ljubljani, bolj rečeno v Matjaževi knjiznici, dvoje knjižic za najmlajše bralce KO ŽELI TILČKA POSTATI TILKA IN KO ŽELI TILČEK POSTATI TILLEN FERJA LAINŠČAKA in, kot pravi avtor druge knjige VLADO ŽABOT, »roman za cibicane« PIKEC IN PUHEC ISČETA MIHCA.

Lainščakova knjižica je prijetna, za otroke nadvse zanimiv mozaik kratkih hudomušnih prilik o tem, kaj želita postati mala Tilčka in Tilček. Če želi Tilček postati mehanik, pa ne more, ker je le mehanik razstavljalec, oče pa mehanik sestavljalca, bi bila rada Tilčka učiteljica, zdravnica, frizerka, gospodinja in kmetica, medtem ko se Tilček ubada s tem, kako je biti vlakovodja, mornar in navezadnje vesoljec.

Prav igrivost in na videz vsakdanji neobremenjeni dogodki, ki otrokom burijo domišljijo, so tiste odlike te knjižice, ki mladega bralca pritegnejo in ga vzgajajo, a mu nikoli ne požugajo niti ga ne ozmerjajo, če mu kakšna pustolovščina spodleti. Ilustracije Marjana Mančka dodajo k tej razgibanosti še čep

pec domišljije in sanjskosti, ki kar prekipava od vznemestnosti.

Žabotov roman za cibicane Pikec in Puhec iščeta Mihca pa je vsekakor zahtevnejše delo, ne več toliko predano trenutni igrivosti in prijetni nerodnosti, temveč bolj pustolovščini. Pajacek Pikec in pujskec Puhec bi namreč bila še danes najsrečnejši igrarji na svetu, če ju Mihec ne bi naenkrat zapustil; kaj jima je preostalo drugega, kot da jo mahneti z zmagom za njim v mesto. Na tem svojem velikem potovanju, ki se začne, »ko je velika okrogla luna sijala na nebu«, naletita najprej na vidro pa na lisjaka, ki jima je dodobra nagnal strah v kosti, kakor tudi lakota, zaradi katere sta zlezla v lisjčji brlog, spotoma pa se še rešita zajčka in pokramljata pri dolgouhah ter na koncu naletita na psa Cuja in vso pasjo zvezo, ki je seveda »povezana« z Dingom, dobrodušnim psom, ki skupaj z drugim tropom razpreda o Nevidnem, pravzaprav o navadni gasilski sireni. Na svoji poti pa se še znajdeti v kovčku, iz katerega prilezeta kot škrate ter končno zatavata po mestnih ulicah. Mesto je le ogromno puščobno zidovje z nekaj lučmi in ljudmi, skupaj ugotavljata in se potikata po parku, kjer ju neka mestna dama zmerja kot Fuja in Kaka. Naenkrat se znajdeti še

na smetišču v družbi podgan in psa Nera, ki mu razloži, da pravzaprav le iščeta svojega Mihca. Mihca tudi najdeti, in sicer v dvigalu, vendar Mihec pred svojim prijateljem noče priznati, da bi se še igral z njima, zato jima ne preostane ničesar drugega — čeprav se Mihec izmotava, da ju pač še poišče —, da jo mahneti nazaj. Pasja zveza spet opravi svoje, toda pajacek Pikec in pujskec Puhec se vrne v prazno babičino in dedkovo hišo. Na dvorišču pa je bel oblak, zato nam pisatelj Vlado Žabot svetuje, naj sedemo nanj in se dvignemo višje od sanj.

Čarni svet živali, mestoma strašljiv, nikoli ne deluje odbijajoče, temveč nasprotno — bralec (otrok) se podzavestno poosebi z glavnima osebam in družno z njima zajadra po svetu, po tem prepletu prleško-obmurskega sveta in seveda Ljubljane.

Skratka knjižici, obe bogato ilustrirani, ki ju mladim bralcem toplo priporočam ne glede na starost. Milan Vincetič

Porabje že med bralci

Zgodilo se je, 14. februar bo z zlatimi črkami zapisan v zgodovini Slovencev, ki žive ob Rabi. Porabski Slovenci so dobili svoj prvi samostojni časopis, ki ga bodo pisali sami »Slovenci za Slovence«, kot je zapisal v uvodniku prve številke predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hrnčok.

O tej zgodovinskiosti v zadnjem obdobju ob dogodkih v Porabju velikokrat govorimo, toda to res ni samo beseda, to je resničnost. Po dolgih letih lastne neaktivnosti, ki je bila seveda tudi posledica politike na Madžarskem, se je zdaj začelo premikati z mrtve točke. Sam časopis pa je pomemben zaradi več reči. Njegova najpomembnejša funkcija je seveda informiranje ljudi. Slovencev, ki žive na Madžarskem:

nekaj drohtinam, predvsem knjig in podobnega. Se vedno pa je vse skupaj dosti manj kot pomoči, kot so je deležni Slovenci na avstrijskem Koroškem in v Italiji.

Kaj nam prinaša prva številka? »Prva številka je takšna kot so ponavadi prve številke, tako naj na prvi strani izpostavim uvodnik predsednika slovenske zveze, na drugi je intervju s slovenskim narodnostnim mini-

Marijana Sukič, glavna in odgovorna urednica Porabja, je z zadovoljstvom prebirala »svojo« časopis.

Casopis Porabje bo prihajal med bralce s pomočjo učencev, ki ga bodo raznašali po domovih. Tako bo po vaseh, v Monoštru pa bodo poskušali najti druge rešitev, mogoče pa tudi razpečevanje preko pošte. Časopis bo mogoče naročiti tudi v Sloveniji. Vsa naročila pa je potrebno poslati na soboško tiskarno Solidarnost.

Silva Eöry

Takole so iz tiskarskega stroja prihajali še sveži izvodi prve številke časopisa Porabje.

»Običajno van, ka mo največa pisali o taon, ka se po tej vasicaj gudi, kak živita, ka dielata, kak se radujeta. Leko te štieti tao, kak se vaši mlajši fčijo, ka je kaj navoga par sausada ali f sausadnoj ves, ka je vaš nauvi župan naredo od tistoga, ka van je oblubo.« Že po teh besedah, ki jih je zapisala urednica Marijana Sukič ste lahko razbrali, da bo poleg knjižne slovenščine nekaj člankov zapisanih tudi v narečju, tu pa tam pa kakšen tudi v madžarsčini. Člani uredništva si želijo, da bi list našel svoj prostor v vseh porabskih domovih.

In kaj je še pomembno poleg same vsebine časopisa? Stiri najstodnevnik, ki bo izhajal na šestih straneh, bo tiskala soboška tiskarna Solidarnost, stroške tiska pa bo krila Republika Slovenija. Takšne konkretne finančne pomoči pa porabski Slovenci od svoje matice še niso imeli (kljub

strom dr. Janezom Dularjem. Omenim naj članek izpod peresa Vilka Novaka, ki je verjetno tudi slišal in bral o dogajanjih v Porabju in na Madžarskem o prebujanju vendske teorije in je znanstveno razložil, zakaj Madžari imenujejo porabske Slovence Vende. Peta stran pa je namenjena porabskim šolarjem in na njej je že kar nekaj prispevkov osnovnošolcev. Marija Kozar-Mukič je napisala nekaj o Slovencih, ki živijo v županiji Somogy, Francek Mukič pa napisal zanimivo zgodbo o tem, kako je Bog ustvaril Porabce.«

Tako Marijana Sukič. Dejstvo je, da je v prvi številki veliko bolj strokovnega branja, toda sčasoma bo vedno več prostora namenjeno življenju ljudi, manj pa politiki, čeprav tudi brez te ne bo šlo, predvsem pa bodo to informacije o delu slovenske zveze.

V gledališki predstavi Živi kamen je glavni junak bogat in eleganten le v sanjah.

kulturni koledar

Prireditve
RADENCI: V petek, 22. februarja, ob 16. uri bo v avli hotela Radia nastop učencev in učenek glasbene šole iz G. Radgone.
RADENCI: V soboto, 23. februarja, ob 20. uri bo v kongresni dvorani hotela Radin nastopila folklorna skupina KUD-a Beltinci.

GORNJA RADGONA: V ponedeljek, 25. februarja, ob 19. uri bo v kulturnem domu gostoval Teatar u gostima iz Zagreba, s predstavo Milana Grgića Sarmica.
GORNJA RADGONA: Zveza kulturnih organizacij organizira ogled opere Aida v Cankarjevem domu v Ljubljani. Vsi ljubitelji opere naj se prijavijo v pisarni ZKO-ja do 9. marca.

Razstave

MURSKA SOBOTA: V prostorih Ljubljanske banke je odprta razstava slik akademskega slikarja Marjana Gumilarja.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bo 22. februarja odprta razstava likovnih del 18. mednarodne likovne kolonije v Lendavi. Razstava bo odprta do 10. marca.

MURSKA SOBOTA: v Pokrajinskem muzeju je odprta razstava Življenje na listih. Razstava bo na ogled do 31. marca vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure ter v soboto in nedeljo od 9. do 12. ure.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je odprta stalna razstava likovnih in kiparskih del udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je odprta razstava Živa ljudska umetnost in obrti Železne žpanije.

Knjižnica

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 12. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Uspesnice tedna

V knjigarni Dobra knjiga za ta teden priporočajo:

NADJA Nussdorfer: Kraljestvo začimb. Izdala Droga Portorož.
TONJE SVETINA: Lovčeva hči • Založba Amalietti.
JOŽE SNOJ: Zablata hiška — Mladinska knjiga.

PREMIERA ŽIVVOGA KAMNA

Člani Neodvisnega gledališča Guliver so pripravili gledališko predstavo Živi kamen ali Lejpe sanje lejpoga Bedoja. Avtor komedije je Feri Lainšček, režiral pa jo je Miki Roš. Razen režiserja v predstavi nastopajo še Borut Siherle, Nataša Šiftar, Aleksandra Kovač in Petra Kurnjek.

Predstava je bila premierno predstavljena ob kulturnem prazniku v soboškem kinu Park. Nastopajoči so uspeli s humorističnim pristopom predstaviti želje, sanje in hrepenenja smetlarja, ki ga omejujejo družbena pravila in pomanjkanje samozvesti. Tako v sanjah kot v resničnosti je v ozadju, kot zanimiv del scenografije prometni znak z napisom »stop«.

Foto: N. Juhnov

KITAJSKA

4

V mestu Qufu še vedno obstajajo vrtovi in stare zgradbe, povezane z Konfucijevim imenom. Konfucijev tempelj sestavlja skupina starih zgradb, ki po velikosti in lepoti zaostajajo le za zgradbami prepovedanega mesta. Sledi hiša Konfucijeve družine, katere del je preurejen v precej drag hotel. In potem so tu še Konfucijevi vrtovi, kjer je pokopan ta veliki kitajski filozof. Z dvesto hektarji je to območje, polno starega drevja, najstarejše in največje grobišče na svetu, kjer še vedno pokopavajo.

Odhod iz Yanzhoua, ki je pravzaprav železniška postaja za Qufu, je bil za naju precej težavna zadeva. Od simpatične pekinške študentke sva izvedela, da odpelje vlak v Shanghai šele ob enih zjutraj. Ko se v večernih urah prodajalca vozovnic ni in ni hotela zmanjšati za najini povratni vozovnici, kupljeni v Budimpešti, v kateri je bila vključena tudi relacija do Shanghaija, sva se rahlo odločena, da bova z najinima vozovnicama, ki ju tu nihče ni hotel priznati sedela na prvem vlaku proti Shanghaiju. Vlaki so vozili in množica ljudi je prihajala in odhajala, ljudje so sedeli v čakalnici in čepeli pred njo. Jedli so, hrkali in pljuvali, kot da prostor že sam po sebi ne bi bil dovolj umazan. In končno je nastopila ura, mislim da je bilo enajst zvečer, ko se je železniškim uslužbencem zazdelo, da je čakalnico potrebno izprazniti. In nastal je problem, kajti midva nisva in nisva hotela zapustiti tega »posvečenega« prostora. Mahala sva s svojima kartama za vlak, ter se prerekala z železniškimi uslužbenci, ki so kar po vrsti prihajali k nama, gledali najine nerazumljive papirje

Rumene strehe prepovedanega mesta

ter krillili z rokami. Minilo je dobre pol ure premirja. Preživela sva ga dremaje na klopih izpraznjene čakalnice. Nato je prišla delegacija železničarjev, med njimi pa je bila tudi policistka. Poleg karte je bilo potrebno pokazati tudi potni list. Zopet smo govorili, krillili z rokami ter se prepirali, ne da bi drug za drugega sploh vedeli, kaj govorimo. Zopet je sledilo premirje, nato pa so pripeljali nekoga, ki je znal pisati angleško v latinici, samo pisati, ne pa tudi govoriti! To je bil brezupen poskus, kajti očitno niso vedeli, da je moja slaba šolska ocena jezika temeljila predvsem na pomanjkljivem poznavanju angleške pisave. Končno so našli nekega študenta, ki je za silo govoril angleško. Sledilo je prevajanje, dokazovanje, gledanje papirjev pa zopet ponavljanje in končno sva lahko, v skupno zadovoljstvo, stopila na najin vlak. Na mali postaji, ki skoraj nikoli nima opravka s tujci, je ponovno zavladal mir, tako da so uslužbenci zopet utonili v svoj običajni lenobni dremež. Vztrajati in pokazati Kitajcu, da je tvoj čas še bolj raztegljiv od njegovega, je postala najina deviza v primerih, ko so že vsi drugi načini prepričevanja odpovedali.

Zla slutnja, ki sem jo dobil že na vožnji z vlakom do Taivana, se je na tej 17 ur dolgi vožnji do Shanghaija tudi uresničila. Postalo nam je jasno, zakaj so najini sotrpini v Pekingu tudi po teden dni čakali na rezervacijo spalnikov, tako imenovanih »hardsliperjev«. To pot nama niso priznali nobene rezervacije in sva ostala tudi brez znamenitih »hard silov«. Najino začasno domovanje je postal kot ob izhodnih vratih vagona, kjer sva bila v potu svojega telesa na vsaki postaji vedno znova poteptana. Ta prostor, kjer sva se »udobno« namestila, sva morala na vsaki postaji tudi vedno znova zavzeti. Boj za prostor na vlaku, avtobusu ... je tej večmilijski množici pomenil tudi vsakodnevni boj za golo preživetje. Ko sva izgubila nekaj svojih evropskih predsodkov, nama je dala bela koža v teh spopadih delček prednosti pred domačini, ki niso mogli skriti svojega začudenja nad dvema tujcema v vagonu, »rezerviranem« za Kitajce. Po prostoru se je širil neznošen smrad po prepotenih telesih, človeških in živalskih iztrebkih ... Splošen kitajski problem prenatrpanosti je dobil na vlaku razsežnosti prave agonije. Ljudje so se med različnimi vrečami, zaboji, priložnostnimi kletkami za race, želve ... stiskali po klopih, spali pod sedeži, čepeli na hodnikih ... Da je bila stvar še hujša, so konduktarji, pravi mali bogovi, po svoji preprogi prižigali in ugašali ventilatorje ter odklepali in zaklepali kotle z vročo pitno vodo, kot se jim je pač zdelo. Poleg tega je ta velika množica ljudi neprestano nekaj jedla, vsi olupki, koščice, pečke, ostanki riža ... pa so se praviloma znašli na tleh vagona. Temu tihotitju so se pridružile tudi lučice otrok, ki so si tako lajšali svoje napete mehurčke. Bolj diskretni očete so te male poplavec varovancev razmazali s podplati svojih japonk. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se vdal v svojo usodo.

Shanghai je s svojimi dvajsetimi milijoni prebivalcev največje mesto Kitajske, čeprav so bili časi, ko je bilo mesto le mala ribiška vasica ob izlivu reke Jangce. Bogato pristaniško mesto je postal v 17. stoletju, svoj največji razcvet pa je doživel o opijski vojni, ko so ga različne evropske države uporabile kot prvo stopnico pri uveljavljanju svojih interesov na ozemlju azijskega invalida, kot so Kitajsko takrat tudi imenovali. Osvajalci iz Evrope so tu gradili svoje banke, trgovine, ulice, cerkve, trge, skladišča in s tem dali mestu svoj pečat, ki ga je čutili še danes. Shanghai je najbolj evropsko kitajsko mesto, ki ima, kot tudi Kanton, poseben status, status odprtega okna v svet, ki ga neguje socialistična vlada. To se pozna tudi na ljudeh, ki bolj poznajo zahodni svet in večše sledijo zahodni modi. Moda najlona, nošenja najlonk pri moških, ki mi je v Pekingu izvabljala nasmeh, je tu naenkrat izginila. Prav tako je postala drugačna in pestrejša tudi hrana, ki jo je bilo mogoče dobiti v lokalih, še posebno zvečer, ko so se kot gobe po dežju na vsakem vogalu pojavile male kuhinje na triciklih, cizah in podobnih transportnih sredstvih. Običajnim kuram, racam, mačkam, psom se je tu pridružila še cela kopica morskih in rečnih dobrot, kot so želve, morske kače, ribe, školjke ... Vzrokov, da sva še vedno vztrajala pri lastnih zaloga in v jedeh iz jajo, je bilo več. S kitajskega jedilnika je bilo nemogoče spoznati, kaj pravzaprav ponuja, če pa sva se že odločila za kakšno bolj konkretno jed, je to praviloma pomenilo smrtno obsodbo za raco, ribo ali podobno zverino, ki je čakala na svojega gurmana v kletki na vidnem mestu pri vhodu v lokal.

(nadaljevanje prihodnjic)

Oče, si bil slab delavec, da si na cesti?

Stečajniki, brezdomci, kot pravijo zase, so se zbrali za mizo, tisti, ki so še imeli toliko volje in pripravljenosti povedati del tistega, kar jim leži na duši, saj so drugi menili, »pustite me na miru, svoje bede imam zadostio«. Prizadej je ponos delavca, ki ga začno obravnavati kot socialni primer, potolčen je in v občutku, da je ogoljufan, in ve, da je ničeva možnost, da bi prav kmalu dobil novo zaposlitev.

»Ni mi vseeno, da sem v starosti na cesti. To je sedaj moj drugi odhod na borzo dela, prvič v Nemčiji. Vendar so tam uredili novo zaposlitev po petnajstih dneh.

Mi smo delovni ljudje, samo navadnega delavca tu nihče ne posluša. Kapitalist pa, zato smo tam delali tudi po šestnajst ur, če je bilo treba. Sem invalid tretje kategorije in kdo mi bo dal denar za tista leta do pokojnine? Tudi žena je zaposlena v podjetju, kjer je preveč delavcev. Kmetijstva ni, ne vem, kako bomo lahko živeli.

»Pravimo vam, da so to resni problemi. Prizadeti so delavci pred upokojitvijo, ki so vsa leta vlagali, sedaj pa so na cesti. Naša generacija, mlade družine pa niti nismo imele možnosti, da si kaj ustvarimo. Živimo v družbenem stanovanju in ne vidim nobene možnosti. Ne vem, kako bomo to prebrodili.

»Dva otroka imam, enega v vrtcu, drugega v šoli. Živimo v družbenem stanovanju in vse moramo plačati. Sem invalid tretje kategorije in ne smem delati v ropotu. Sem pa delal v Krškem, Radenski, ko so nas izposojali.

»Panonija ni propadla zaradi tega, da bi bili slabi delavci pač pa zaradi vodstva podjetja.

»Oba z ženo sva bila zaposlena v Panoniji in pošteno delala. Tisti občutek, ne veste, kako je človeku težko v duši, ko se najde na listi, da ne bo več delal. To je bilo nečloveško, po tolikih letih dela se ti niti nihče ne zahvali človeško ne pove niti tega, da te več ne potrebuje. Pri vratarju je bil seznam. Z ženo sva se usedla za mizo in premišljevala, analizirala: kaj si v tridesetih letih naredil dobrega in slabega in se sprašuješ, kako je to sploh mogoče. Pa pride sin iz Ljubljane in vpraša: oče, ali si bil tako slab delavec, da si na cesti?»

»V Panoniji niti slučajno niso upoštevali kriterijev za odpuščanje. Ostali so tisti, s katerimi bodo, v narekovanju, laže delati. Odšli so vsi, kjer sta bila oba zakonca v podjetju, vsi invalidi, tudi dobri delavci, tudi tak, ki je delal trideset let inovacij. Odsli je mati samohranilka s tremi otroki, iz družine oče in oba sinova. Za mene so stečajni enostaven način, kako se znebiti delavca.

»Jaz pravim, da s poštenim delom in dobrim razmišljanjem ne prideš nikamor.

Ali veš, kaj te čaka jutri, razmišljaš, kako?

»Imeli smo majhne osnove (plače), zato je naše denarno nadomestilo nizko. Kaj ti bo pomagala kapitalizacija s 70 tisočaki?»

»Naše delo pa tudi ni tako, da bi jutri odprli obrt. Mi smo kovinarji, strugarji, kovček je premo za nas, da bi lahko začeli delati.

»Jaz pa mislim, da je dosti plačanih, da nam najdejo delo.

»Ko mine čas prejetanja denarnega nadomestila z Zavoda, bo prava groza. Prišel bo čas, ko bo nekdo težje naredil spravo z delavci kot z mrtvimi. Čeprav brez dela, volilci pa smo se zmeraj. Bomo pripravili tla, da bo spodrsnilo še komu drugemu, če smo nasankali že mi.

(Sogovorniki: Martin Rous, Jože Špuri, Slavko Santro, Drago Karoli, Mario Santro, Marjan Zobarič in Danilo Šipoš.)

Majda Horvat

utrip življenja

SREČANJE Z VEDEŽEVALCEM

USODO LAHKO SPREMENIMO

Franc Rep iz Trotkove pri Benediktu je več let prosil in končno dobil dar napovedovanja usode • Telefoni brnijo

Če ne bi bil novinar, potem se s Francem Repom najbrž ne bi srečal, ker preprosto nočem vedeti, kakšna usoda me čaka. To sem povedal tudi njemu, zato nisem bil stranka, ki bi jo »obdeloval« (ji prerokoval), pač le spraševalec in — očitno — dec.

Moral sem v Maribor v Gregorčičevo ulico, kamor se je preselil, saj je stanovanje na Trotkovi bugu za hrbtom, kar sem spoznal, ko sem ga tam iskal. Na novem domu ima telefon in le-ta nenehno brni, še posebno tisti dan, ko ljudje v časopisu preberejo njegov oglas Franc Rep namreč svoje dejavnosti ne skriva. Še več: prizadeva si, da bi jo lahko opravljal povsem javno, vendar za zdaj na občini še niso dognali, v kateri »predalček« naj bi ga uvrstili.

»Star sem 45 let in sem zaposlen pri enem od mariborskih podjetij. Nekaj prerokovanja iz kart sem se naučil od mamine sošolke, želel pa sem dognati več. Zadnji dve leti sem prosil Naravo, naj mi da ta dar, in bil sem uslišan. Pri prošnjah me ni vodil gmotni interes (denar), ampak notranji glas, ki mi je velel: prosi, dobil boš in ljudem boš lahko pomagal. In nekega dne so bile moje prošnje uslišane,« mi je razkril sogo-vornik, nato pa je spet moral k telefonu, kajti gospa na drugi strani bi se rada dogovorila za srečanje.

»Vidite, telefon kar zvoni. Ljudje bi radi vedeli, po kakšni poti bodo hodili v preostanku svojega življenja in kakšna usoda jih čaka. Zanesljivo jim lahko povem, ali so bolni, kakšna bolezen jim grozi; napovem jim dan smrti. Tudi vem povedati, kako je ali pa bo s službo, kdaj in kje jih čaka prometna nesreča ...«

Zmožnosti, o katerih mi je govoril Franc Rep, so res obsežne, ampak jaz nisem hotel, da bi mi prerokoval, čeprav je iz njegovega pripovedovanja izhajalo, da usodo lahko spremenimo, le prositi je treba za to.

In kako napoveduje usodo Franc Rep? Na mizo da »Šlogarsko« karto s podobo ljubimca ali ljubimke, odvisno od tega, kakšnega spola je tisti, ki mu bo prerokoval. Okrog te osnovne karte položi še štiri druge, nato pa tisti, ki hoče zvedeti

Franca Repa sem vprašal, kako reagirajo ljudje, ki jim napove, da bodo imeli tega in tega dne prometno nesrečo ali pa da bodo umrli. Dejal je, da jih vpraša, ali jim sme povedati prav vse, ali pa naj kaj ohrani zase. Sicer pa napoved, četudi je črna, ni nujno, da se izpolni. Tako, na primer, če karte ali sledi na dlani pokažejo, da se bo nesreča zgodila ta in ta dan, tedaj človek pač ne bo sedel za volan. Zastran naravne smrti, ki jo vedeževalec ve napoveda-

Franc Rep iz Trotkove oziroma Maribora, prerokuje iz kart in sledi (črt) na roki. Če z napovedjo ne soglašate, potem imate možnost prositi Naravo za drugačno usodo. Menda je Narava zelo dovzetna za take prošnje, saj je tudi njemu (na podlagi prošnji) ugodila.

Goto: S. S.

za svojo usodo, sam polaga preostale karte. Vedeževalec nato vzame karto ljubimca oziroma ljubimke in karte, ki jih je stranka položila nanje, na svojo levo dlan položi njegovo desno roko in prerokuje usodo. Besede prihajajo iz ust nenadoma, vendar mi je vedeževalec zatrdil, da se v tem hipu z njim ne dogaja nič posebnega, torej ni v zanosu. Drug način napovedovanja usode pa so sledi na človekovi dlani. Karte tu niso potrebne.

ti, pa ima prizadeti možnost, da Naravo prosi, naj (še) ne pride.

Pogovor sem jemal bolj za šalo kot zares. Naenkrat pa je vstopila starejša ženska in vsa prestrašena pripovedovala, da se njegova napoved o smrti njej najbližjega uresničuje. Prestažil sem se in jo mahnil iz utesnjene vedeževalčeve sobice.

Š. Sobočan

BELTINCI

56 novih članov

Na nedavni seji izvršilnega odbora Društva upokojencev Beltinci so poleg drugih vprašanj obravnavali tudi gmotni položaj upokojencev in ustanovitve demokratske stranke slovenskih upokojencev. Ugotovljeno je bilo, da upokojenci pogrešajo svojega zaščitnika pri ohranjanju njihovih zakonito pridobljenih pravic. To je predvsem potrebno pri reševanju gmotnih in stanovanjskih vprašanj. Upokojenci menijo, da so v stanovanjske sklade prispevali svoj delež že takrat, ko so bili še aktivni varovanci. Večina upokojencev namreč nima denarja, da bi si lahko kupstanovali. Upokojencev žep pa je udaril tudi zakon o obdavčenju osebnih dohodkov in pokojnin. Vedno več pa je tudi likvidnostnih težav, predčasnih upokojitev in nezaposlenosti. Beltinski upokojenci so v januarju obiskali člane po domovih ter poleg društvene članarine pobirali tudi članarino za vzajemnost. Tako bodo lahko letos svojcem umrlih članov izplačali 4000 dinarjev. Ob tej priliki so v društvo vključili tudi 56 novih članov. Društvo upokojencev Beltinci ima 469 članov.

A-h

ZLATI JUBILEJI

Te dni praznujeta 50 let skupnega življenja 71-letni Stefan in 69-letna Kristina Černi, rojena Jona, iz Renkovec. Poročila sta se v hudi časih leta 1941, ko se je začela druga svetovna vojna. On se je izučil za čevljarja in delal doma ter v Murski Šnhoti. Med drugo svetovno vojno se je 13 mesecev boril na ruski fronti v Karpatih. Po osvoboditvi pa je bil tri leta zaposlen v Kočevju ter 12 let na posestvu Belje. Potem pa se je vrnil v domači kraj in prijel za kmečko delo. Žena pa je delala kot kuharica. Ljubljani je veseljak, v mladostnih letih je igral v ansamblu po prekmurskih veselicah in gostijah. Čeprav je na invalidskem voziku, še danes rad prime za harmoniko. V zakonu so se jima rodili štiri otroci. V veliko veselje pa jima je dvanajst vnukov in šest pravnukov. K jubileju čestitamo.

Pred petdesetimi leti sta si da izrekla 71-letni Ignac in 69-letna Marija Špilak, rojena Pucko iz Male Polane. Kljub lepi starosti se živo spominjata prehojene poti, ko jima ni bilo vedno lahko. Ignac je ves čas življenja kmetoval in svoji domačiji, življenjska družica Marija pa je gospodinjala in vzgajala otroke ter z možem delila dobro in slabo. Ignaca je druga svetovna vojna pritegnila na fronto, kot borec pa je sodeloval tudi v 14. diviziji za osvoboditev Koroške in Maribora. V zakonu se jima je rodilo dvoje otrok. V veliko veselje pa so jima trije vnuki.

Tekst in foto J. Z.

»ŠVEJK«

V KOBILJU

Na pustno nedeljo je v Kobilju gostovala gledališka skupina Vrba iz Vrbja pri Celju. Zaigrala je veseloligro nemškega pisatelja Bertolda Brechta Švejk. Igro je režiral Bogomir Vras, za kostume pa poskrbela Ljerkla Belak. Predstava je navdušila številno občinstvo.

K. Ščavničar

MERHABA (POZDRAVLJENA), TURČIJA

... Tam vsak nekaj dela, vsi kadijo in vedo vse o motorjih in gumah, najsi so stari osem ali osemdeset let; pijejo ogromno čaja in ne kave, ne morejo brez podkupnine in vsi imajo brke... » To bi lahko bil najbolj jedrat in natančen opis Turčije danes, kakor sta jo spoznala dva soferja Poslovne enote Avtorad-gone (po novem je to d.o.o. AR-TRANSPORT) v Murski Soboti, ki vozita po naročilu Znanje trgovine ABC Pomurke.

Za vse, ki se gibljemo v glavnem na razdalji petdesetih kilometrov, se zdi Turčija močno oddaljena in neznana. Zadnje čase o njej pogostejše slišimo kot prej, vzrok je seveda vojna v Zalivu. Nobena skrivnost namreč ni, da imajo Američani tudi v Turčiji svoja vojaška oporišča.

Verjetno pa le redki vedo, da vsak petek odrineta iz Murske Sobotice na dolgo pot soferja s tovornjakom, polnim ohlajenega svežega mesa. Istega dne se druga dvojica vrne z več kot pet tisoč kilometrov dolge poti, ki traja osem dni. Njihova zadnja postaja leži tik ob turško-iraški meji. Vas torej čudi, če imajo v svojih kabinah pripravljene plinske maske, na cesti in pri dajanju izjav pa so še posebno previdni? Od -30 do +40 stopinj

Preskočimo pot po Jugoslaviji in se prej previdno nalaganje blaga v Murski Soboti. Tudi zbadljivke srbskih carinikov, češ, kje imajo posebno dovoljenje, kakršnega po navadi zahtevajo od tujih soferjev, nas tokrat ne zanimajo. Zanima nas predvsem pot, ki je dolga, predolga. Prek Niše in Dimitrograda prispejo v Bolgarijo, nato skozi Sofijo do meje s Turčijo. Tu prespijo prvič. S cestami v Turčiji pravzaprav ni problemov, ker je to glavna prometna povezava z Vzhodom. Ob cestah so urejeni parkirni prostori, ki so ograjeni in zastraženi. Tibor Kerčmar in Franc Mencigar vozita po tej cesti skupaj leto in pol, Tibor že tri leta. Poznata sta jih imela prav s to zadnjo »turo« v začetku februarja, še nista imela.

»Na tej zadnji »furi« je bilo zelo mrzlo, minus 30 stopinj, in zmrznila nama je nafta. To je bilo neke okrog polnoči. V bližini je bila zasebna hiša. Takoj sta prihitela dva; moram reči, da so Turki izredno prijazni in gostoljubni. Vse ti tukaj ponudijo. Vprašala sta, če potrebujeva baterijo ali kaj. Ko sem rekel, da je mrzlo, so prinesli čaj. Ponudili so tudi prenočišče. No, tega vseeno nisva hotela. Ja, naša nama je kar med vožnjo zmrznila. Potem morava očistiti filtre, priliti kaj bencina pa gre dalje. Tudi

kurila sva že,« je pripovedoval Franc. Tibor je dodal: »Vozim že tri leta, vendar je bila ta »fura« najslabša od vseh. Tako mrzlo je bilo, da se nama kabina ni dovolj ogrela in sva si morala pomagati s plinskim gorilnikom.« Njunjo pot lahko opišemo tudi takole: ko prideta v Turčijo, je najprej vreme takšno kot pri nas. Zavijeta proti morju, k največji lukii — tam je zelo toplo, aprila bo že prava vročina. Nato ju pelje pot proti Ankari, kjer je najbolj mrzlo, potem pa se spet podata nižje, proti iraški meji, kjer tačas trava najbolj raste. Tam imajo žetev konec aprila in v začetku maja.

Ameriški dovolilnica: marlboro
Kdor se poda v Turčijo prvič, bo ostal brez denarja verjetno že nekaj kilometrov za mejo. Tam

»Povsod moraš dati cigarete ali viski. Brez tega ne moreš priti skozi, začne se že na meji. Moraš pa dajati tudi policiji, na bencinskih servisih...« je dejal Franc Mencigar.

se namreč drugače »pogovarja«. »Ko vidi, da si tujec, mora od tega nekaj dobiti. Kazni so strašno visoke. Če pa daš škaflo ali dve malbora, te ne kaznuje. Kaznujejo pa seveda brez razloga. Nekaj pač mora dobiti od tebe, cigarete ali viski. Zdaj se že dobro pogajava...« je pripovedoval Tibor.

Kako se morajo torej soferji, ki vozijo v Turčijo, pripraviti za na pot? Poleg hrane (paštete, sira, juh, domačega kruha), vseh potrebnih papirjev in deviz (največji problem je tačas dobiti okrog tri tisoč mark, kolikor potrebujejo za eno pot) morajo imeti s sabo tudi 40 do 50 zavojčkov malbora. Pa ne kakršnega koli — mora biti ameriški, dolg, 100 S.

»Pri nas je pač tako, da ti carinik vse naredi brez »plačila«, vendar je vprašanje, kdaj. Tam pa ne. Več daš, prej imaš. Zato pa so njihove carine strašno drage, po 400 ali še več mark zahtevajo. Pa povsod je obvezno dati

cigarete in viski. Brez tega ne moreš priti skozi, začne se že na meji. Moraš pa dajati tudi policiji, na bencinskih servisih...« sta pripovedovala Franc in Tibor.

Vsi tuji soferji v Turčiji so nenehno nadzorovani. Že na meji dobijo posebne liste z imeni obeh soferjev (včasih so bile tudi slike), in ko se vrnejo, morajo imeti na tem listu pečate in zapisano uro vseh policijskih kontrol (kontrola TIR), na cestah, po katerih se vozita. Če se vrnejo na mejo brez vseh podpisov, je kaznen visoka. Poleg tega pa morajo vsakemu policistu pokazati tudi posebno »amerik-dozvol«. Če jim takoj ne dajo cigaret ali pijače, sami zahtevajo, kar jim »pripada«.

Ameriški župnik za pilote... in soferje

Zaradi vojne v Zalivu je promet po turških cestah precej manjši kot pred leti. S cest so izginili tudi številni tovornjakarji z juga, ki so vozili blago za »Sadama-Satana« (kakor mu v jezi pravijo Turki). Na parkirnem prostoru dalj od Ankare, kjer je prostora za 400 vozil, se večkrat zgodi, da prenočujeta sama.

»Prej sva še kaj govorila, kaj voziva in za koga, zdaj pa nič več. Preveč je atentatov, vse tri najine stranke pa so tesno pove-

»Vozim že tri leta, vendar je bila ta fura najslabša od vseh. Tako mrzlo je bilo, da se nama kabina ni dovolj ogrela in sva si morala pomagati s plinskim gorilnikom.« je dejal Tibor Kerčmar. Foto: Naraša Juhnov

zane z Natom.« je pripovedoval Franc. Zadnja stranka, ki ji morata izročiti preostanek mesa, je v bližini meje z Irakom. Pred letom so bili vsi v glavnem v civilni obleki, zdaj so vsi v uniformah. Zanimiva so Tiborjeva opažanja: »Ko čakava, da spraznijo tovornjak, sva v bližini neke pisarne, v kateri najverjetneje dobivajo naročila. Nekateri so prav zajokani, razočarani, ker morajo na položaje. Imajo pa tudi svoje-

ga župnika. Pred nekaj tedni, ko se je začela vojna, je prišel k nama in vprašal, kakšne vere sva. Seveda sva bila oba prestrašena, toda ko je kolega prišel iz tiste kapele... in rekel, da bova imela na poti srečo, me je še najbolj pomiril.«

Kaj se je točneje zgodilo v tisti vojaški kapele, nam je povedal Franc sam: »Župnik je bil v vojaški uniformi. Jaz ga sicer nisem kaj dosti razumel, ker je govoril angleško. V tisti kapele se je najprej preoblekel, me tu zgoraj močno prijel za glavo... in držal dol. Nekaj je molil, nisem razumel kaj. Močno me je držal za galvo. Ne vem, kaj je to... jaz sicer nisem ne vem kakšen vernik...«

V tisto kapelo se odpravijo tudi vsi piloti, preden se z letali dvignejo proti nebu novim vojnim dogodivščinam naproti. In ko se dvigne 40 ali 60 letal naenkrat, ni mačji kašelj. Zemlja dobesedno drhti.

Ko se odpravita proti domu, sta »Azija ekspres«. Vmes popijate kakšen čaj, kupita turški kruh, ki je tanek in dolg meter ali več. Vprašamo še, če imajo Turki dobro turško kavo?

»Ne. Prav nasprotno! Od kod le izraz turška kava? Tega tam sploh ne zasledimo. Seveda imajo svojo kavo in jo znajo tudi dobro pripraviti, vendar si tega povprečneži niti ne morajo privoščiti, ker je tridesetkrat dražja od čaja. Čaj pa ti ponudijo povsod. Še na črpalci in cesti.« še izvemo od Franca in Tiborja.

Kako dolgo bosta še zmogla opraviti vsak drugi teden pet tisoč kilometrov dolgo pot? Naporno je, avto ni udoben, kljub temu pa je to eden najbolj zanesljivih poslov. Zaenkrat. Želimo jima vso srečo, pa da jima ne bi bilo treba uporabiti maske!

Bernarda B. Peček

APAČE

Bodo zgradili vsaj telovadnico?

Minilo bo že 22 let, v Apačah pa je druga faza zgraditve osnovne šole še vedno le na papirju. Gre za nadzidavo s 6 učilnicami, telovadnico in obnovo kuhinje. V ta namen v krajevni skupnosti zbirajo samoprispevek (2 odstotka za šolo in vodooskrbo), poleg tega pa plačujejo še 1-odstotni občinski samoprispevek. Če bi program uresničili, bi se morali imeti nove prostore, toda vedno je prišlo kaj vmes, predvsem pa ni bilo denarja. Prednost so dobile druge šole. Končno naj bi bili na vrsti v Apačah.

»Mi se na to tudi zavzeto pripravljamo. Pred kratkim smo sklicali pogovor z odgovornimi v občini Gornja Radgona in skupaj smo ugotovili, da obstajata dve možnosti za rešitev našega problema. Ali bomo denar zbrali z novim občinskim samoprispevkom ali pa bo treba najti vires v občinskem proračunu in v republiki. Če ne bo možno drugače, bomo pristopili k etapnemu dograjevanju prostorov, in sicer bo najprej na vrsti telovadnica. Le-ta je sedaj v dvorani Društva za telesno vzgojo Partizan Apače. Sicer pa moramo imeti zaradi prostorske stiske dvoizmenski pouk za razredno stopnjo.« nam je dejal ravnatelj apaške osemletke Tone Rošnik.

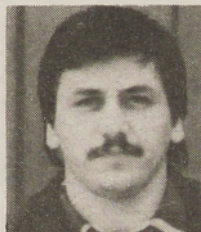
Sola ima 15 oddelkov, število učencev pa se giblje okrog 300. Kar 97 odstotkov pedagoških delavcev pa ima ustrezno izobrazbo. Če bo prišlo do ponovne verifikacije, zastran tega torej ne bo nobenega problema. Problem bo namreč na šolah, kjer ne bo imelo ustrezne izobrazbe več kot 10 odstotkov učiteljev.

Jože Graj

ANKETA MED GASILCI

SKRB ZA ZNANJE

Gasilci načrtno skrbijo za izobraževanje vodstvenih kadrov. Tudi to zimo organizirajo v Murski Soboti tečaj za častnike, ki ga obiskuje 16 kandidatov iz soboške in 13 iz jutomerske občine, ter tečaj za nižje častnike, za katerega se je prijavilo 34 kandidatov iz soboške občine. Poleg tega pa bodo pripravili še tečaj za strojnike, prijavljenih je 23 tečajnikov, ter enodnevni strokovni seminar za višje gasilske častnike o razlitju nevarnih snovi in sanaciji terena. Med udeleženci tečaja v Murski Soboti smo pripravili anketo.

MARKO VÖRÖS — GD Beltinci: »V gasilske vrste sem stopil že kot pionir, za kar me je navdušil dedek, ki je že dolga leta pri gasilcih. Pritegnili pa so me tudi moji prijatelji. Moje društvo ima stoletno tradicijo, zato sem ponosen, da sem lahko njegov član. Vsestranski napredek terja tudi od gasilcev, da se nenehno izobražujemo in sledimo razvoju tehnike. Že pred dvema letoma sem opravil izpit za nižjega častnika, tokrat pa obiskujem tečaj za častnika. Trudil se bom, da bom pridobljeno znanje uspešno prenašal na druge gasilce. Čeprav je gasilstvo prostovoljna organizacija, mi vzame veliko časa za izpopolnjevanje, vaje in tekmovanja. Vseeno pa delam z veseljem, ker se zavedam, da v nesreči pomagam sočloveku.«

IVAN TKALEC — GD Lipa:

»Kot pionir sem se vključil v gasilsko društvo pred šestindvajsetimi leti na pobudo takratnega poveljnika. Že od vsega začetka sem si prizadeval, da bi se čimbolj usposobil za delo v tej humani organizaciji. Tako sem pred leti opravil izpit za strojnika in nižjega častnika, tokrat pa sem se odločil za tečaj častnika. V gasilskem društvu Lipa sem že četrto leto poveljnik. V našem društvu je veselo delati, zlasti sedaj, ko imamo štiri desetine: člansko, mladinsko, članice in pionirsko. Imamo tudi nove garaže. Pri gradnji nam je veliko pomagala krajevna skupnost z denarjem in krajani s prostovoljnimi delom. Tudi v prihodnje bom ostal zvest tej humani organizaciji, saj se zavedam, da s svojim delom lahko pomagam ljudem v nesreči.«

JOŽE KAMPL — GD Fikšinci:

»Gasilski veteran in poveljnik, ki to funkcijo opravlja že petindeset let, Jože Perša ima največ zaslug zato, da sem se pred devetimi leti vključil v gasilsko društvo. Kot strojnik sem delal s pionirsko desetino in dobri rezultati, ki smo jih dosegali na tekmovanjih, so me še bolj navdušili za delo v gasilstvu. Čeprav je naše društvo maloštevilčno, dosegamo na tekmovanjih dobre rezultate. Z namenom, da se izpopolnim v znanju in veščinah, sem se na pobudo poveljnika udeležil tečaja za nižjega gasilskega častnika. Naše društvo ima dolgoletno tradicijo, saj obstaja že 97 let. V društvu sem tudi sofer, po končanem tečaju pa bom poveljnik. Delo v gasilstvu me zelo veseli.«

JOŽEF KOVAČ — GD Sodishinci:

»Imam starejšega brata, ki je gasilec. Z njim sem vodil gasilske vaje in tekmovanja ter se odločil, da tudi jaz postanem gasilec. Bilo je to pred dvajsetimi leti. Opravil sem tudi izpit za strojnika. V našem društvu si prizadevamo, da bi se strokovno izpopolnili čimveč članov. Tako smo se tudi tokrat odločili, da pošljemo na tečaj za nižjega gasilskega častnika kar štiri člane. V društvu delujeta dve članski in ena pionirska desetina. Člani našega društva so se že doslej uveljavili pri gašenju, na vajah in tekmovanjih. V prihodnje pa si želimo še uspešnejšega dela. Delo v gasilski organizaciji me zelo veseli, saj je to humana organizacija, ki pomaga ljudem v nesreči.«

STANKO GJERGJEK — GD Kovačevci:

»Član gasilskega društva sem že deset let. Ker si znanje želim izpopolniti, sem se na pobudo članov moje desetine odločil za tečaj za nižjega gasilskega častnika. Moram povedati, da je tečaj zelo zanimiv in da se naučimo marsikaj, kar nam bo veliko koristilo pri gašenju in drugih reševalnih akcijah. Prav tako se na tečaju seznanimo z najsodobnejšimi gasilskimi orodjem, ki ga doslej še nismo poznali. Ker je naša vasa majhna, imamo težave s pridobivanjem novih članov. Kljub temu pa sem z delom društva zadovoljen. Zgradili smo si gasilski dom in garaže, tako da je naše delo privlačnejše. Prizadeval si bom, da bom pridobljeno znanje prenašal na druge gasilce in jih tudi navduševal za delo.«

F. M.

Romani union — Zveza Romov

Romani union ali Zveza Romov soboške občine je bila uradno registrirana prve dni tega leta, pred dnevi pa so na Lendavski ulici dobili tudi prostore. Zveza nima poklicnega tajnika, člani pa lahko postanejo vsi Romi, ki živijo v soboški občini, ali simpatizerji in drugi, ki želijo sodelovati pri uresničevanju njihovega programa in sprejemajo statut.

Program dela obsega sedem področij dela in življenja Romov. Prvo je področje zaposlovanja. Zveza bo sodelovala s pristojnimi službami za pridobivanje primernih zaposlitev ter posameznikom pomagala pri usposabljanju za ljudsko obrt. Zveza bo spodbujala urejanje romskih naselij in pomagala pri gradnjah posameznikom. Glavna naloga vzgoje in izobraževanja bo uvajanje romskega jezika v šole ter spoznavanje zgodovine in etnologije Romov. Še naprej naj bi delovalo kulturno-umetniško društvo s folklorno skupino na Pušči, ustanovili pa bi še druge glasbene in plesne skupine, tudi v vrtcu in v šolah.

V lanskem letu je ob svetovnem dnevu Romov izšla prva številka biltena Roman nevipte v romskem in slovenskem jeziku. V prihodnje bi jo izdajali vsaj trikrat na leto. Zveza pa bo še naprej ohranjala stike s tujino, predvsem sodelovanje s Svetovno romsko organizacijo, ki ima sedež v Parizu in je v okvirju Unicefa že dvakrat organizirala mednarodno romsko šolo, ki so se je udeležili tudi Romi iz Pomurja. Soboška Zveza pa bo sodelovala tudi z Zvezo jugoslovanskih Romov. Na socialnem področju se bo zavzemala za sosedsko pomoč tistim, ki si sami niso sposobni pridobiti denarja za preživetje.

mh

SREČANJE

Pri devetdesetih obdeluje svoj vrt

Pri Vidmu ob Ščavnici je te dni praznovala svoj devetdeseti rojstni dan Marija Kocbek. Jubilarica je bila rojena v Sovjaku, solo pa je obiskovala pri Sv. Duhu, sedaj Stara gora. Mladost je preživela pri svojih starših. Pri enaintridesetih se je poročila s Slavkom Kocbekom, bratom literata Edvarda Kocbeka. V zakonu se jima je rodilo troje otrok. Mož je bil znan krajski mojster, pri katerem so se mnogi mladi izučili te obrti. Po očetovi smrti pa je nadaljeval mežnarstvo v bližnji cerkvi Sv. Jurja. Marija je obdelovala majhno posest in gospodinjila. S pridnim delom sta si leta 1938 v Vidmu postavila svoj dom, kjer tudi jubilarica še sedaj prebiva pri sinu Slavku. Po moževi smrti leta 1953 je prevzela mežnarstvo in ga opravljala ve do predlani, polnih 16 let. Ob letošnjem jubileju jo je obiskal domači župnik Janež in se ji zahvalil za dolgoletno delo v farni cerkvi.

Kljub visoki starosti Marija z veseljem obdeluje svoj vrt in rada bere časopise, med katerimi je tudi Vestnik. Potožila pa je, da domači tednik premdo piše o Sv. Jurju, kjer se vedno kaj dogaja. Poleg dela na vrtu pa poslušajo še marsikaj drugega — na-

kar so delali, so delali z veseljem in dobro voljo, čeprav so dvakrat dnevno jedli žgance. Tudi vina pri hiši ni manjkalo. Marija pa je tudi zelo rada romala. Posebno so ji ostala v spominu roma-

nja k sv. Trojici, na Ptujsko goro in Sv. gore. Najdlje pa je romala v Lurd in Medjugorje. Na božjo pot pa je s seboj jemala tudi otroke. Na ta način so tudi spoznavali razne kraje. Otroci, ki jo radi obiskujejo, so ji ob visokem življenjskem jubileju pripravili turistični kmetiji Benko v Spodnji Ščavnici veliko slavo. Več kot 60 jih je prišlo, ki so želeli stisniti roko jubilarici in ji začelele še veliko zdravja. Med njimi je bil tudi Dunajčan, ki ga je kot otroka pobrala iz mlake, kamor so ga vrgli starši, in vzela v reja. Več kot deset let je zanj skrbelu kot za svojega otroka. S voljami v oči se ji je zahvalil za nežno merno dobroto. Danes živi jubilarica Marija srečna s sinom Slavkom in njegovo ženo Trezi-ko. Posebno rade jo imajo vnuki-nje Marijeta, Anka in Zinka. Sicer pa ima devet vnukov in pet pravnukov.

Naš kletet z devetdesetletno Marijo Kocbek, ki nikoli ni potrebovala zdravil, le heerka Slavica ji je prinesla kak aspirin, je bil prijeten, saj nam je povedala veliko zanimivega. Ob njenem življenjskem jubileju ji ključemo: Še na mnoga zdrava leta!

Ludvik Kramberger

VRNI MI OTROKA!

Rjavolasa zdravniška pomočnica Sabine Bleich je leta 1980 preživela božične in novejne počitnice na Filipinih. Tam se je seznanila z zdravnikom dr. Farom Cubosom. Bila je ljubezen na prvi pogled. Čez pol leta je pozvonil pri Sabini, v Bochumu, in ji potisnil v roke šop vrtnic. »Rad bi se poročil s tabo.«

Najprej sta se poročila v Nürnbergu, kjer je bil dr. Cubos zaposlen kot zdravnik v ameriški vojaški bolnišnici. Nato sta zakon zapečatila še v drugo, na Filipinih. Nevesta je bila vsa v belem, nosila je štiri metre dolgo vlečko iz tila.

Triindvajsetega decembra 1984 sta dobila hčerko Farrah Jeanne in sreča zakoncev Cubos je bila popolna. Usoda pa je posegla vmes. Doktor Cubos je izgubil službo in odteje ni bil več isti človek. Sabini pripoveduje, da je med njima zrasla stena. Mož je postal oddaljen in molčeč. Sedemnajstega marca 1988 je dvainštiridesetletni oče ugrabil takrat triletno hčerko in jo odpeljal v svojo domovino, na Filipine. Materi je na hladilniku pustil

listek. »Z otrokom sem v Stuttgartu.« V resnici je bil že na letalu, ki ju je poneslo v Manila.

Sabine Cubos je našla sled in odpotovala na Filipine. Tam se je leto dni bojevala za skrbniško pravico. Ko je končno dosegla, da so začeli sodni postopek, je trajal pičle četrte ure. Pripeljali so Farrah Jeanne. Mati se spominja: »Jokala je in bila popolnoma zmedena.« Zahtevek gospe Cubos je sodišče gladko zavrnilo.

Mednarodno združevanje za varstvo otrok v Kölnu meni, da podobna usoda doleti vsako leto kakih tisoč otrok. Motiv je maščevalnost, pri muslimanih pa pogosto versko prepričanje, da je otrok lastnina. Za tujega partnerja se z ugrabitvijo začne trnova pot, ki ponavadi nima konca. Pomoči pri oblasteh ne more pričakovati. Četudi otroka išče Interpol, ni upanja, ker v nekaterih tujih državah ugrabitve otroka nimajo za kaznivo dejanje. Farrah Jeanne v Manili ni Nemka, temveč Filipinka, zato so nemški dokumenti o izročitvi tam brez veljave.

Predsednica kölnskega združenja pravi, da obupanim ljudem navsezadnje svetujejo, naj vzamejo pravico v svoje roke — naj poskušajo še sami otroka ugrabiti. Tako je storila 26-letna Nemka Irmgard Rafig. S pomočjo detektiva je ugrabila petletno hčer Sabrino možu, ki se je po razvezi z Irmgard preselil iz Bavarske v Pakistan — s hčerko Sabrino.

Mati se je z možem sešla v hotelu in mu skrivoma vsula v pičlo spanec. Ko ga je premagal spanec, sta z detektivom odnesla Sabrino v taksi. Sorodstvo jih je zasledovalo, a brez uspeha.

Tudi Sabine Cubos je najela detektiva. Sposodila si je šestdeset tisoč mark, da bi ga lahko plačala. Dvakrat ji je že spodletelo. Ugrabitelja so zasili in zaprli, gospe Cubos pa je morala kljub neuspehu poravnati račun. »Samo Bog mi še lahko pomaga,« pravi. »Trpijenje mi ohranja pri življenju upanje, da bom še kdaj videla Farrah Jeanne.«

Strupeno darilo

Frank Sinatra, legendarna osebnost ameriškega filma in popevk, je decembra praznoval petinsedemdeseti rojstni dan. O Frankie Boyu, kakor mu ljubeče pravijo, vemo pravzaprav vse. Prijatelj je z dvema ameriškima predsednikoma — Johnom Kennedyjem in Ronaldom Reaganom, ljubil najlepšo žensko na svetu in bil poročen tudi s prelepo Avo Gardner. Najbolje ga nemara pozna Bill Stapely, ki je bil osemnajst let njegov tajnik. Sinatrova četrta žena Barbara je tako dolgo rovarila proti Stapelyju, da ga je Sinatra odpustil. Bill Stapely pa se je maščeval — za rojstni dan se je v reviji Enquirer razgovoril o svojem nekdanjem šefu.

Frank, pripoveduje Stapely, je pogosto v depresiji in tedaj jemlje tablete. Žena Barbara mu vsiljuje premočna zdravila, in kadar je Frank ne preslepi in vzame druga, postane pozabljen, opoteka se in je še najbolj podoben pijanemu človeku. Njegov zakon z Barbaro je nasploh buren. Nekajkrat je bil Stapely priča, kako je Barbara Franka tako dolgo jezila, da ji je prisolil nekaj zausnic. Včasih ji je zalučal v glavo prvi predmet, ki mu je prišel v roke. Nekaj dni zatem se je skesal in Barbaro zasul z darili. Podaril ji je dragulje ali pa kar avto. Pripovedoval mi je, kako se po vsaki spravi strast med njima spet razvname.

Tri leta po poroki z Barbaro je Frank zapustil zakonsko posteljo in se preselil v sosednjo sobo. Rekel mi je, da rad dolgo spi, Barbara pa zgodaj vstaja in se hoče pomenkovati.

ZANIMIVOSTI

V skoku v višino živali dosega največje rekorde. Konj namreč skoči 2,47 metra v višino, pes 2,77 m. delfin kar 7 metrov, nekatere vrste opice do 8 metrov. Lev in jaguar skočita v višino 5 do 6 metrov, antilope pa celo 10 do 12 metrov. Tudi mala zaba lahko skoči do 2 metra visoko. Tudi pri hitrosti so živali veliko pred človekom. Pes lahko teče s hitrostjo 32 km na uro, človek doseže hitrost 27 km na uro. Pravi tekači med živalmi pa so kenguru s 48 km na uro, konj s 55 km na uro, antilopa pa 72 km na uro. Najhitrejša žival pa je gepard, ki lahko teče s 120 km hitrostjo.

ZAJČJA NADLOGA

Nemške občine plačujejo milijone mark za škodo, ki jo zadnje leto povzročajo poljski zajci. Na bregovih Vezere v Bremnu skačejo kakor bolhe, po münchenskem Alstadtringu jih je vse polno in vse obglodajo, prav tako jih mrgoli na Alte Bultu v Hannoveru.

»Že veliko let nismo imeli tolikšne zajčje zalege,« je zapisal bremenski Weser Kurier, medtem ko nemško združenje za varstvo živali neobglodeno govori o »fenomenu«. Nihče ne more napovedati, kam bo pripeljala neobvladljiva razmnožitev zajcev. Vzroke so še začeli raziskovati. Biologi

sklepajo, da je letošnje zelo suho poletje zavrla širjenje miksomatoze, nevarne zajčje bolezni, ki dostikrat zmanjša število zajcev na polovico. Nekateri domnevajo, da so zajci proti njej že odporni.

Zajčja požrešnost je neizmerna, za lastnike vrtov in njiv pomeni pravo grozo. Glodalci obgrizejo cvetje in zelenje, da ostanejo sama stebila. Državi povzročajo milijonsko škodo, saj neustrahovano rovarijo tudi po obali Severnega morja, tako da morajo ponekod vsak dan pregledovati nasipe. Malo več sreče imajo lovci, ker jim zlepa ne zmanjka dela. Na münchenskem letališču Riem zajce po stari navadi streljajo s šibrovkami, da ne bi pregledali vseh mogočih kablov. Neka bremenska firma je zaposlila lovca — skrbi za to, da se na prostranem območju zajci ne morejo preveč razmnožiti. V Hannoveru strelci uporabljajo dušilce zvoka, ne samo zato, da ni toliko hrupa, predvsem zato, da ne jezijo ljubiteljev živali, ki jih zmerjajo z morili.

Oblasti v zahodnem Berlinu poskušajo biti pravičnejše in nago-varjajo lovce, naj uporabljajo star način lova — s podlascami. Na mestna pokopališča so poslali štiriinpetdeset lovcev, da s podlascami lovijo nadležne glodalce. Tako razrijejo zemljo, da prevračajo nagrobnike.

Prijateljem narave se zdita obe vrsti lova enako okrutni. Rajši bi videli, da bi zajce desetkalo nara-va s miksomatozo. Zaradi bolezni živalim pošastno otežuje glave, toda bolečin ne občutijo. Se nekaj ur prej, preden poginejo, se nenasi-tno hranijo in pariyo.

IN Vendar JE ŽIVLJENJE NA MARSU?

Štiristo milijonov kilometrov oddaljeni planet Mars je še zmerom ovit v veliko skrivnosti, toda znanstveniki domnevajo, da utegnejo nekoč v prihodnosti, ki niti ni tako daleč, na njem prebivati ljudje. O tem govori profesor dr. Friedmann, oseminšestdesetletni biolog, ki predava na floridski univerzi.

Kje na Marsu bi lahko bilo življenje?

Dr. Friedmann: Robot je leta 1976 na Marsu raziskoval površino samo na tistem delu, ki spominja na puščavo. Življenje pa bi morali odkrivati v votlinah, žrelih in globljih plasteh.

Po čem sklepate, da je na Marsu življenje?

Dr. Friedmann: Vemo, da so si bile razmere pred štirimi milijardami let na površju Marsa in Zemlje podobne in

da sta bila na obeh planetih voda in ozračje. Takrat je na Marsu prav tako deževalo, kakor dežuje na Zemlji danes.

Zato smemo domnevati, da se je kakor pri nas tudi tam razvijalo življenje.

Kakšno naj bi bilo življenje na Marsu?

Dr. Friedmann: Na golem površju je po naših merilih za živa bitja premrzlo, saj se temperatura ponoči spusti do minus sto stopinj. Sovjetski znanstveniki menijo, da je življenje pod površjem, kjer je topleje. Senzacija bi bila že to, če bi odkrili mikrobakterije.

Ali bi ljudje kdaj lahko živeli na Marsu?

Dr. Friedmann: Prav mogoče. Teoretično bi na tem planetu že zdaj lahko ustvarili ozračje s kisikom.

ČUDODELEC ZA VENE

ne vene se zaprejo, organizem pa si najde namesto njih nove vene, ki prevzamejo vlogo starih, bolnih. Gre za sklerozacijo ven. Bolne zdravim tako, da izpusim iz njih kri in dam vanje določeno dozo nekega zdravila. Po dveh, treh poselih postane taka vena neuporabna, zraven nje pa nastane nova. Ko se holne vene na nogi posušijo, izginejo nelepke krotovice na nogah, izginejo tudi bolečine, s posebnim postopkom pa je mogoče pozdraviti tudi rane, ki so jih povzročile bolne vene. To je bolj ali manj vse, seveda zelo poenostavljeno. Je še kup posameznosti in fines, kajti vsak pacient je zgodba zase,« pripoveduje mr. Klobučar.

Prvi je pri nas začel uporabljati ta način zdravljenja dr. Ernest Krezmar, partizanski zdravnik, ki je kasneje odprl zasebno prakso za zdravljenje ven. Pri njem je začel v prostem času delati tudi mr. Klobučar, ki je sčasoma prodrl v vse skrivnosti zdravljenja ven. Dr. Krezmar je dobil naslednika, ki nadaljuje z zdravljenjem ven po metodi sklerozacije.

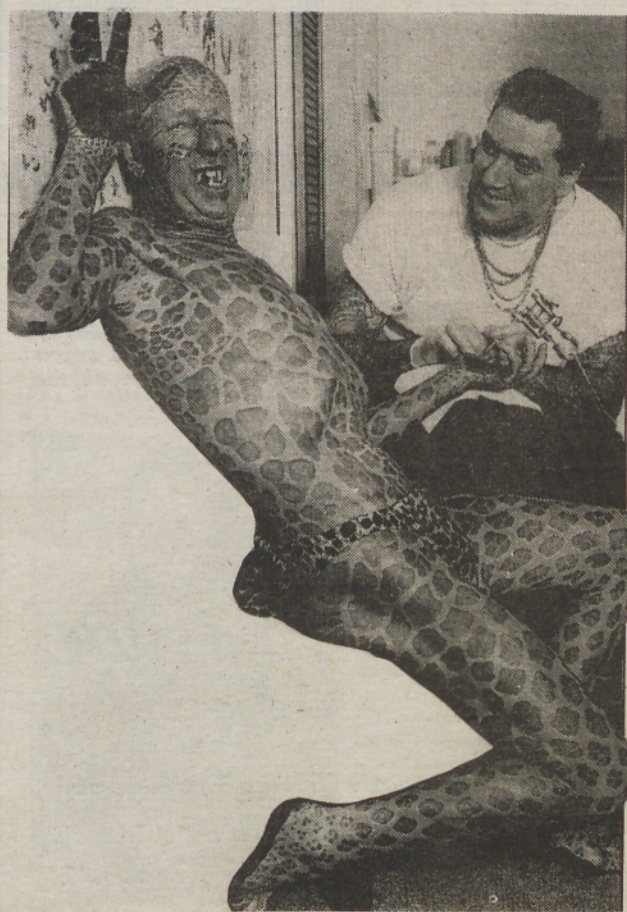
Pisna in fotodokumentacija, ki

jo vodi mr. Klobučar o vsakem težjem in z medicinskega stališča zanimivem primeru, odkriva naravnost čudežne možnosti te metode. Skoraj neverjetno je, da odhajajo ljudje, ki so se leta in leta brez uspeha zdravili, po petih, šestih dneh terapije pri mr. Klobučarju za vedno ozdravljeni. Kajpak morajo še naprej upoštevati zdravniška navodila in nositi elastične nogavice: boleznin ven so navadno dedne.

»Pri meni pacienti sami plačajo pregled in zdravljenje, toda nekateri zdravniki že prebijajo led in mi pošiljajo bolnike z napotnicami na račun socialnega zavarovanja. To se vsekakor spleča, tako pacientom kot družbi,« dodaja mr. Klobučar. »Račun je preprost.

Med pregledom, ki traja pol ure, je mogoče doseči učinek, za katerega bi potrebovali po klasičnih metodah pet do šest dni zdravljenja v bolnišnici. Po treh do petih takih pregledih je pacient zdrav, ran ni več, vene delajo normalno.«

LEOPARDJI ČLOVEK

Tetoviranje je zadnje čase spet v modi. Kralj vseh tetovirancev pa je gotovo mož s fotografije. Gre za američana Tima Leoparda, ki je bil rad podoben leopardu. V prejšnjem življenju, pravi, je bil namreč leopard. Zelo mu je izpolnil največji mojster tetoviranja Gary White, ki ga vidimo, da končuje »umetnino svojega življenja«. O estetskih učinkih umetnine presodite sami.

STRADIVARKE S TEKOČEGA TRAKU

Na stradivarko gosta Anne Sophie Mutter, Yehudi Menuhin prav tako. Dunajčan Thomas Zehetmaler celo pravi, da si življenja brez svojih gosli ne more predstavljati. Tudi on ima stradivarko. Na svetu jih je še petsto petdeset in vsaka je vredna najmanj milijon mark.

Sovjetski strokovnjaki zdaj upajo, da se jim je posrečilo odkriti skrivnost teh čudovitih starih violin. »Njihov zvon smo prenesli v fiziko, zdaj jih bomo pa lahko izdelovali.« Več ne izdajo.

»Prazne marnje,« pravi italijanski izdelovalci violin. Predsednik njihovega združenja Globat Morassi je ves naježen. Goslanje na gosli, ki jih bodo naredili z računalnikom, bo šlo za podobne zvoke, kot če bi igral na čeber. Živ krst ne more odkriti skrivnosti stradivark.

Edini, ki jo je poznal, je že dobrih dvesto pletdeset let med pokojnimi. Antonio Stradivari je izdeloval violine iz javorjevega, smrekovega in vrbovega lesa. Nihče ne ve, kako je zmešal rdeče rjavi lak.

Globat Morassi trdi: »Zaradi onesneženega ozračja drevje zdaj raste v čisto drugačnih razmerah. Javorovine, nujne za izdelavo Stradivarijevih gosli, sploh ni več. Celotam Stradivari danes ne bi mogel izdelati stradivark.«

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

KAKO NAREDIMO ODTIS

Odtis dlani je možno narediti s pomočjo več postopkov, načinov, ki so splošno znani in priznani. Velja načelo, boljši odtis boljša analiza. Nikola Tesla je npr. naredil odtis svoje roke s pomočjo neonske luči. Drugi spet uporabljajo navadno črno tempero barvo. V današnjem času nam pri tem lahko pomaga kopirni stroj. Pri snemanju mora biti ozadje zastrto s temno površino. Za kateri način se boste odločili, to prepustimo vam. Opisali vam bomo eden izmed najpogostejših vendar po našem mnenju, ne tudi najboljši postopek.

Za dober odtis rabimo:

1. kvaliteten papir
2. črno tempero barvo
3. valjar ali večji čopič
4. dobro ploščo

Najprej dobro namažite eno potem drugo dlan. Na že pripravljen in dobro podprt papir zatem odtisnite obe dlani tako, da najprej utrdite kocen dlani in šele potem počasi spuščajte druge njene dele. Morate imeti občutek, da se vsi deli vaše dlani dotikajo papirja. Potem dlan počasi dvigujete in to tako, da začnete pri prstih, ravno obratno kot ste delali odtis.

Poskusite večkrat, da boste dobili čim boljši odtis, ki je nujen za popolno analizo. Odtisnite najprej levo, potem desno dlan, torej obe dlani. Za analizo morate odtisniti predložiti tudi kupon ki bo objavljen v vsaki številki Vestnika. Vse skupaj potem pošljite na naslov redakcije. Kupon garantira brezplačno analizo. Na isti naslov lahko pošljete svoje odtise tudi tisti, ki kupona nimajo. Vaši odtisi z analizo bodo objavljeni pod željeno šifro. Prosimo vas, da kupon izpolnite čitljivo, da ne pride do pomote.

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

Preprosti test kakovosti tal

Ali veste, kakšne kakovosti in sestave je zemlja na vašem vrtu ali sadovnjaku? Od tega je odvisno, kaj je potrebno zemlji dodajati in kaj vanjo saditi ali sejati. Uporabite enostaven test. Cvetlični lonček napolnite z zemljo in nanjo nalivajte vodo. Če voda skozi luknjico na dnu posode kaplja, je to znak, da je zemlja glinasta, ki zadržuje vodo. Če je zemlja bogata s humusom, bo voda skozi luknjico curjala enakomerno, toda šele po določenem času. Če je zemlja peščena, bo voda pritekla takoj, ko je začnemo vlivati v lonček.

ČE SESALNIK PRAŠI

Pri čiščenju s sesalniki se dviguje neviden prah, ki ogroža naše zdravje. Znanstveniki so ugotovili, da predvsem starejši sesalniki izpihajo tudi do osem odstotkov posejane umazane. Pomagamo si lahko tako, da preprogo poškropimo z vodo. Prah se bo izpihal, se vežejo težke kovine, kot so

arzen, svinec, kadmij in druge strupene snovi. Ker so ti delci premajhni, da bi ostali v vrečki sesalnika, vdihavamo zvrtničen prah in strupe v njem. Pomagamo si lahko tako, da preprogo poškropimo z vodo. Prah se bo sprijel in ostal v filtru.

ZAIGRAJMO IN ZAPOJMO PO DOMAČE

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

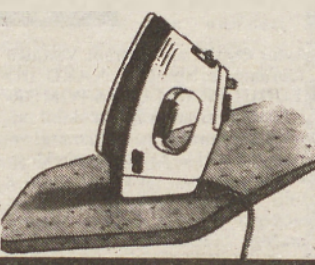
Skladba:

KUPON 2

Vaše predloge pošljite na dopisnici na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, Murska Sobota. Glasovnice bomo izžrebali in nagradili.

Lesnico domačih pesmi lahko poslušate vsak četrtek od 18.00 do 19.00 v oddaji Radia Murska Sobota Zaigrajmo in zapojmo po domače.

Strupeni hlapi pri likanju

Večina posteljnega perila, ki je dandanes v prodaji, vsebuje umetno smolo in aluminij, zaradi česar se ga da lažje likati. Vendar se pri likanju sproščajo hlapi, ki dražijo sluznico in povzročajo kašelj. Med drugim naj bi bil tega kriv tudi formaldehid, zato priporočajo, naj pred prvo uporabo iz novega perila pri odprtem oknu izlikamo kemikalije.

POZOR, ELEKTRIKA!

Doma imamo številne električne vtičnice in uporabljamo tudi številne električne aparate. Vsi so potrebni, toda vsak od njih je lahko nevaren, ker je pač povezan z električno energijo. Če pridemo v stik z elektriko, je najmanj, kar se nam lahko zgodi, nezavest, v hujših primerih pa omrtnjenje dihalnih centrov. Kako naj ravnamo, če se zgodi, da je prizadet kak naš družinski član?

Predvsem je treba takoj prekiniti stik z elektriko tako, da odvijemo glavno varovalko. Če to ni mogoče, moramo med žrtve in sebe razgrniti plast časopisnega papirja ali odejo, če jo imamo. Dobra je tudi lesena deska, seveda pa morajo biti te stvari suhe. Če nimamo suhih stvari, moramo obuti gumijaste škornje. To je pomembno zato, ker bi sicer lahko elektrika z žrtve prešla na nas. S predmetom, ki je iz nevodnega materiala, odstranimo predmet, ki je povzročil nesrečo. Zato je zelo primeren lesen obešalnik. Nikakor pa ne sme biti predmet kovinski.

Takoj moramo zrahljati vse tesne stvari (ovratniki, pasovi in podobno) na poškodovancu in mu dati umetno dihanje. Če znaki kažejo, da je potrebno, moramo začeti tudi z masažo srca. Takoj pokličemo zdravnika. Pregledamo vtičnico in ozemljitev.

Kuhajte z nami

O uporabi medu v ljudski prehrani in zdravilstvu je bilo že veliko napisanega. Naši predniki so uporabljali med kot sladilo za izdelavo medic in raznih medenih — »lectovih«
kruhkov različnih oblik vezanih na ljudske šege in običaje. Nekaj tega se je ohranilo na določenih področjih še do danes.

V novejšem času cenimo med predvsem zaradi njegovih zdravilnih lastnosti. Pri človeku ugodno vpliva na počutje in povečuje umsko in fizično aktivnost. Dobro pa je vedeti, da med izgubi zdravilne vrednosti, če ga segrejem nad 45° C. Ena izmed lastnosti naravnega medu je, da po določenem času kristalizira in se težko maže. Popravimo ga tako, da steklenico z medom postavimo v toplo, a ne vročo vodo, da se kristalizirani del sladkorja stopi.

Zaradi svojstvenega okusa in arome pa občasno pripravimo tudi medeno pecivo, zlasti, če so dodane količine medu manjše. Tak primer je MEDENA ROLADA Z MLAČNO KREMO. Poraba živil je skromna, pecivo pa izdatno.

TESTO: 3 jajca, 5 žlic sladkorja penasto zmiksamo. Med 12 žlic moke zamešamo in presejemo žličko jedilne sode. Skupaj z moko primešamo k zmiksani masi 2 žlici tekočega medu. Maso razgrnemo v zelo dobro pomaščen in pomokan velik pekač ter spečemo, a NE ZASUŠIMO peciva.

Še vročega zvrnemo na prtiček in rahlo zvijemo. Ohlajeno namažemo z masleno-mlečno kremo.

KREMA: 3 del mleka zavri in vanj zakuhaj 4 velike žlice moke, ki si jo razredčila z 1 del hladnega mleka. Kuhaj, mešaj, da se zgosti in popolnoma ohladi.

Penasto umešaj: 15 dag masla s 15 dag sladkorja, dodaj 1 vanilin, sok cele limone. Oba dela kreme (mlečnega in maslenega) zmešaj tako, da jo žličah dodajaš mlečni del k maslenemu. Oba dela kreme naj imata čimbolj enako temperaturo, ker se v nasprotnem primeru krema ne veže in se rada sesiri.

ZA LJUBITELJE CVETJA

TROBENTICE — POMLADNI POZDRAV V VAŠ DOM

Trobentica ali brezstebelni jeglič, pravimo ji tudi blazinstva trobentica ali primula vulgaris je ena prvih spomladanskih cvetic kar razodeva tudi ime: primus — prvi, ki se razcveto tudi zunaj na vrtu. Pričarati čudovite barvne kombinacije, nam ne sme biti žal, saj z malo denarja postaja naš dom lepši. Poznamo jih v različnih barvnih odtenkih. Brezstebelni jeglič raste samoniklo po vsej Evropi. Tako jo lahko ocenimo da ni pristna lončnica, oziroma sobna rastlina. Zaradi posebne lepote in njene barvitosti jo najdemo vsepovsod: na okenskih policah, v različnih košaricah na mizi, v skupinah v lični posodi, posajena z drugimi sobnimi rastlinami (na sliki), na vrtovih in grobovih. V normalno ogrevanih prostorih ne morejo dolgo živeti. Dati jih moramo na hladen in svetel prostor,

kjer je temperatura od 12 do 14 stopinj ter zadostno vlago. Občutljive so na trdo vodo, kot vse sobne rastline. Ob zagotovljenih pogojih in naši popolni oskrbi nas bodo razveseljevale tudi do 2 meseca. Uve-

le in rumene liste sproti odstranjujemo. In nikar ne mislite da morate ovenele, odcvetele trobentice odvreči. Sploh ne. Lahko jih posadite v polsenčen prostor na vrtu. Glede zemlje niso zahtevne, vendar mora biti zemlja zmerno vlažna. Tudi prihodnje leto bodo cvetele, a ne tako obilno. V vrtu nam lahko predstavlja trajnico. Trobentica je okoli 550 vrst, križanci imajo posebno velike cvetove. Normalni čas njihovega cvetenja je marec — april. Imajo močno koreninsko grudo. Pri višjih temperaturah jih moramo zalivati pogosteje. Čim hladnejši je prostor, tem previdnejši moramo biti pri zalivanju. Privoščimo si polno košarico pomladi s trobenticami. Cvetje nas osrečuje in duhovno bogati, zato ne pozabite na prve trobentice.

O. V.

DOBRO JE VEDETI

Čas kalitev semen

Te dni so trgovci ponudili kupcem semena za spomladansko setev. Čeprav zima še traja, pridne gospodinje že kupujejo semena, ki jih bodo posejale v vrtovih. Zelenjava je zelo koristna sestavina ljudske prehrane, če pa jo vzgojimo sami, močno razbremenimo družinski proračun. Kakšen je čas kalitev nekaterih semen? Pomagamo vam s tabelo.

Grašek vzkali 8 do 10 dni po setvi
Fižol 8 do 10 dni po setvi
Čebula 10 do 12 dni po setvi
Solata 6 do 8 dni po setvi
Korenček 16 do 21 dni po setvi
Peteršilj 20 do 28 dni po setvi
Kumarice 5 do 7 dni po setvi
Pastinak 12 do 16 dni po setvi

NITRATI V PITNI VODI

Revija Zdravje je konec lanskega leta opravila s pomočjo svojih bralcev analizo vode v Sloveniji. Bralci so s pomočjo testnih lističev ugotavljali vsebnost nitratov v pitni vodi na svojem območju. Iz analize je razbrati, da je v Sloveniji le nekaj več kot enaindvajset odstotkov pitne vode, ki je povsem brez nitratov. Skoraj v polovici vse pitne vode je 10 miligramov nitratov, 25 miligramov pa jih je kar v

30 odstotkih pitne vode. Kaj so namerili naključni raziskovalci na našem območju? V G. Radgoni je v vodi 22 miligramov nitratov, v soboški, lendavski in ljutomerski občini pa po 19 miligramov nitratov. Nitriti v pitni vodi so, za to pa smo krivi sami.

NASVETI

Šipe na oknih v kuhinji, kjer je mnogo sopen, se pozimi rade zarosijo. Za nekaj časa to neprijetnost lahko preprečimo, če jih namažemo z mešanico vode, spirita in glicerina ali pa z mešanico mila, glicerina in spirita. Ko se šipe posuše, jih z mehko krpo, ki ne pušča vlaken, zberemo, da so lepo svetle in prosojne.

Perilo pozimi na podstrešju ne zamrzne, če dodamo vodi, v kateri ga izplakujemo, malo soli.

Steklenice, v katerih smo hranili olje, lahko očistimo s toplo kaviro nasedlino.

SESTAVIL MARKO NARAST	FRANCOSKI IMPRESIONISTIČNI SLIKAR	FELJTONIST	FILMSKI IGRALEC ŽIVOINOVIČ	ORIENTALSKA RASEVINA	STALNA PESNIŠKA OBLIKA	ŠPANSKI PISATELJ (MATEO)	VRSTA DETELJE
MESTO V SREDNJI ALBANJI	EL	B	A	S	A	N	
NABOJ ZA ZRAČNO PUŠKO	D	A					
PREOSTALA KOLIČINA RELIKT.	O	S	T	A	N	E	K
VRTHA HIŠICA, SENČNICA	U	T	A		E		
AKADEMSKI KLUB	A	K					
VEČANJE	R	A	S	T			
DEŠNI IN NAJDAJŠI PRITOK SAVE	D	R	I	N	A		
RIMSKO ŠTEVILO TISOČ			R	A			
ETIOPSKI VELJAK							
UPRAVNA ENOTA V SEDANJI GRČIJI							
ENAKOPRAVNOST	E	N	A	K	O	S	T
NAUK O OBLIKAH VOJSKOVANJA	T	A	K	T	I	K	A

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: smoking, pavilje, episkop, cer, IRA, Irak, KR, A, Arad, libra, ideolog, tast, SO, Er, iver, tehnika, Ade, San.

Pot do prave demokracije je zelo naporna

Razvojna pot različnih družbenih ureditev je v preventivni obliki končni cilj gospodarskega razvoja in napredka. To pomeni, da naj ima vsak član človeške družbe tisto, kar mu je za življenje potrebno. To pomeni, da je VSAKA DIKTATURA negativna oblika normalnih družbenih odnosov in zanikanje demokratičnega izživljanja. Toda ravno tukaj nastajajo nasprotja, ki jih politično izživljanje državljanov naravnost provocira in razdvaja. Če pa je posredi nacionalizem v tej ali drugi obliki, pridemo do pravih poti na še težji način. S tem ne mislim povedati, da ne smemo ceniti svoje neposredne nacionalne zavesti in kulturne pripadnosti in jo celo razvijati do tiste oblike, da smo enaki med narodnostmi v svetu. Toda ravno tukaj je nevarnost, da ne postanemo nacionalisti.

Meni se zdi, da gospod JOŽE URANKAR in tudi ing. KAREL KOZIC tega ne uvidita, s čimer pa jima ne odrekam pravice, da svoje mnenje izrečeta tako, kakor tudi mislita. Vsako mnenje je potrebno upoštevati, če želimo sožitje v človeški družbi. Če gospod KOZIC na primer odklanja branje Marxovih, Kardeljevih in Brozovih knjig, mu tega nihče ne očita. Pokaže pa zelo očitno, da je njegova pot do prave demokracije še zelo, zelo daleč. Popolnoma se pa strinjam z gospodom URANKARJEM, ki pravi, da je od vsakega posameznika pri nas odvisna naša prihodnost. Ja, dragi in spoštovani ing. KOZIC, zakaj pa po-

tem Vi izključujete nekaj takega za ljudi, ki vsekakor že po silni zgodovine niso predvsem brezvredni ljudje med nami? Prosim Vas, tega več ne delajte, ker s tem sami sebe hote ali ne hote izključujete iz demokratičnega procesa družbe.

Žrtve stalinizma niso bile edine, ki jih je človeška družba producirala, da tako preprosto povem. Spomnite se inkvizicije klerikalizma, ki je bila najmanj enakovredna stalinizmu. Mar verjuate v to, da bo tako imenovani novoustvarjeni kapitalizem zares idealen izhod iz tega, kar smo morali prestopiti? Humanizem sam ni odsev oblastnih odnosov, marveč posameznikov. In prav zaradi tega se papež ni sramoval sprejeti Gorbačova in se z njim pogovarjati. Bi Vi to storili!? Dvomi, ker ste le malo preveč enostranski.

Ko gledamo vsa nasprotja sedanjega časa, moramo najprej upoštevati preteklost. Apostolska vrednost nekega doktorja iz Prekmurja, ki zatrjuje, da bi postal papež, če bi ne imel tega poklica, prav gotovo ne dela časti Vatikanu, ki je s svojim sedanjim papežem kar zadovoljen, pa tudi večina katoličanov, ki ga po vsem svetu zelo cenijo in spoštujejo. Zakaj so potem potrebne take izjave? Komu koristijo?

Politične diplome niso neki privilegiji, marveč pridobljena znanost, ki nam je ravno tako potrebna kot tudi Vaš cenjen poklic, gospod KOZIC. Če Vi tega ne upoštevate, Vam je gospod, ki ga Vi tako neusmiljeno izpodrivate iz javnega ži-

vljenja, popolnoma spodobno povedal le svoje mnenje, do katerega ima pravico ravno tako kakor Vi, če zares želite pravilno demokratično izživljanje državljanov, kakor sami mimgrede zatrjujete.

Ljubezen in spoštovanje med ljudmi je edino pravilen odnos, ki izključuje sovražstvo. To pa ni nobena filozofija, marveč življenjska resnica, ki je edina pravilna podlaga za urejanje odnosov med ljudmi, nacionalnostmi in državami. Prosim Vas, da nekaj podobnega upoštevate tudi Vi.

Tudi jaz se popolnoma strinjam s plebiscitom, ki ga je slovenski narod spodobno poudaril. Toda zakaj potem nespodobno polemiziranje o KUČANU in njegovi »lojtrici«? Mar ste pozabili, kdo ga je izvolil?!

In še nekaj o socialni demokraciji, ki za gospoda KOZICA ni menda preveč pomembna: smrdi mu mogoče po komunizmu, ki bi naj bil smrten sovražnik človeštva. Tukaj so mnenja politologov različna in seveda tudi prilagojena družbenim odnosom posameznih držav. Gospod KOZIC! Priporočam Vam, da nekoliko pogledate po knjigah Lewa Kopelewa. Ne bo Vam žal, saj je ta človek zelo spoštovan in ugleden humanist tudi v zahodnem svetu, čeprav je ruske narodnosti.

In še za konec: Spoštujmo mnenje drugega, ker bomo le na ta način pomagali razvoju pravih demokratičnih odnosov, ki so nam ravno sedaj nujno potrebni. IVAN KRAMAR NEMČIJA

ŠE ENKRAT:

Avtor članka na 3. strani Vestnika 7. februarja se sprašuje: KAKO DO SREČNIH PRAŠIČEV IZ POMURJA? Da bi g. Branko Žunec dobil odgovor na to vprašanje, se bo moral vrniti daleč nazaj v človeško preteklost. Tako daleč nazaj, da se bo srečal z našimi davnimi predniki, ki so iz »srečnega« divjega prašiča vzgojili domačega prašiča. Človek je takrat namreč posegel v naravo in začel nekatere živalske vrste izkoriščati za zadovoljevanje svojih potreb. In ker

Na osnovi sklepa časopisno-radijskega sveta Vestnika in radija Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridruže pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko časovno Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pisno skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja.

smo tudi na slovenskih tleh spremenili star običaj »domačih kolin« v vsakodnevno klanje prašičev, je prišlo do selekcije prašiča s »stirimi šunkami«, velikim karejem in skoraj brez maščobnega tkiva. In »hudič«, g. Branko Žunec, je tudi v tem, da jih kljub temu na slovenskih tleh priridimo še vedno premalo za pokrivanje potreb po prašičem mesu v naši republiki (letno vzredimo v Sloveniji 600.000 prašičev — 60 % tega je farmska vzreja, npr. le 1,5-krat večja Nizozemska jih letno vzredi pribl. 24 mil.).

Gospod Branko Žunec je pri poročanju z delovnega sestanka po njegovem imenovanju »vladne komisije za najrazdalnejšo prirejo pujsov na farmah Nemšček-Jezera« izpustil namreč za mene, ki delam v prašičerji, zelo pomembno ugotovitev sodelujočih. Ta pa je po besedah g. L. Bratuša (ŽVZ) v tem, da se s prašičerjo v tem času največ ukvarjajo poleg zelenih še zelenici. Ker smo v času slovenskega kulturnega praznika, bi spomnil na Prešernov zapis, ki gre takole: »Le

KAKO DO SREČNIH

PRAŠIČEV IZ POMURJA?

čevlje sodi naj kopitar!« Tako pa se zgodi, da nepreverjene in v članku Kako do srečnih prašičev iz Pomurja? tudi netočne podatke novinarji izrabljajo v senzacionalne namene in zavajanje javnosti. Že v času dela komisije sem g. Branka Žunca opozoril na nepreverjenost in netočnost podatkov g. Slavka Švende z ŽVZ-ja, ki jih je sedaj pripravljen celo demantirati.

Glede podatkov, ki jih ima Slavko ŠVENDA iz ŽVZ-ja:

nje, prevoz, razlaganje, itd.) pojavi t.i. sindrom maligne hipertenzije (nevarnost pogina prašičev). V letu 1990 je od farme do klančnice (vključno s čakanjem na depou) poginilo 206 prašičev od skupaj 50970 oddanih prašičev klančnici POMURKA, kar je 0,4 % in ne 2000 prašičev. Ker je mehanizem razvoja BMV-ja znan, je danes mogoče s sodobno ter ustrezno tehnološko opremo zmanjšati delež le-tega na minimum. Prašiči iz farm Nemšček-Jezera dosegajo mesnatost, ki se lahko kosa s kakovostnimi evropskimi prašiči. Tako smo na farmi od leta 1978, ko je znal delž mesa na klavno težo 37,4 %, tega izboljšali in v letu 1990 dosegli 42,2 %. Tudi podatki g. Švende o poginu niso točni.

V tem obdobju je naša proizvodnja tarča številnih napadov. Ohtozujejo nas vsega mogočega z edinim ciljem, uničiti nas, za kar se ne izbirajo sredstva in načini. Vendar bo o našem obstoju odločala le ekonomika. Preveč kmetijskih objektov, zgrajenih z družbenimi sredstvi, ki jih sedaj ponekod preurejajo za trgovske ali druge namene, je praznih. Prazni pa so za to, ker kmetovalci pri reji (predvsem prašičerji) niso videli »računa.«

Pomurju je narava dala možnosti za proizvodnjo hrane. Te moramo izkoristiti in se znebiti kompleksa o prehranbenem rezervatu. Kajti v nasprotju se bo številnim brezposelnim v Pomurju pridružilo še nekaj sto delavcev iz agroživlilstva. Ali je to cilj naše družbe? Prav razseltitev bo povzročila to in veliko gospodarsko škodo. Na koncu pa še nekaj razseltjevalcem slovenskih farm. Preberite si članek v Kmečkem glasu z dne 13. februarja. Na potezi je vlada, kjer dr. Lojze Slavič, predsednik komisije za razseltitev farme prašičev Podgrad, ugotavlja, da obstaja poleg vseh problemov okoli razseltitve še velika ekološka past. Citiraj: »Razseltitve farme na številne lokacije na lahko povzroči še več ekoloških težav kot zdaj.«

KG Rakičan
PC Prašičerija
ALBERT SMOĐIČ

Še neporavnan dolg

Moj rojstni kraj Veržej, na katerega sem zelo ponosen, se ponaša s spomenikoma dveh imenitnih mož, ki sta se s svojim delom trajno zapisala v zgodovino slovenske kulture. Prvi je Slavko Osterc, glasbenik, in drugi dr. Fran Kovačič, teolog in zgodovinar. Obema smo postavili spomenik v šestdesetih letih. Veržej pa ima še en spomenik, ki smo ga postavili bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov. Postavili smo ga pred desetimi leti, ko se jugoslovanski narodi še nismo kregali in se še nismo sovražili. Povod za postavitev tega spomenika, ki ga je zasnoval Lojze Veberič iz Murske Sobotе, je bilo že večletno prijateljstvo Veržeja s krajem Grljan v Timoški krajini v Srbiji.

V svojem govoru ob odkritju Kovačičevega spomenika nas je kanonik dr. Alojzij Osterc, tudi prleški rojak, spomnil na še enega Veržejca, ki bi ga morali ohraniti v trajnem spominu. Gre za Rafaela Ferdinanda Hussiana, ki si je pridobil sloves kot porodničar na dunajskem cesarskem dvoru, profesor na dunajski visoki šoli in pisec več medicinskih knjig (Slovenski biografski leksikon I, str. 360, jih navaja pet), ki so izšle na Dunaju v letih 1825—1832. V naslovih knjig je ob njegovem imenu kot poklic zapisano tole: »Operater, očesni zdravnik, magister kirurgije in porodniške pomoči, prejšnji suplent stolice za teoretično porodniško pomoč na visoki šoli na Dunaju«. Kot izkazuje rojstna matična knjiga župnije Sv. Križ pri Ljutomeru, se je Rafael Ferdinand Hussian rodil 1802. leta v Veržeu kot sin Vida Husiana in Julijane, roj. Witina. Umril je leta 1869 na Dunaju.

Iz matičnih knjig zvedo, da sta se Vidu Hussianu v Veržeu rodila še dva sina, in to Jožef Karel (1804) in Franc Ksaver (1805), ki sta umrla kmalu po rojstvu, prvi po devetih mesecih in drugi po treh tednih. Pred rojstvom poslednjega je v 53. letu starosti umrl oče Vid (1805). Od kdaj je bil Hussianov rod v Veržeu, ne vemo. Pač pa vemo, da je bil tam že v 2. polovici 17. stoletja, ko rojstna matična knjiga že omenjene župnije izpričuje 1671. leta rojstvo Urše, hčerkе Gašperja in Marije Hussian. Nato se v Veržeu rodi še več Hussianov (v družinah Gašperja in Marije H., Štefana in Gertrude H., Štefana in Helene H. ter Vida in Julijane H.). Po letu 1805 pa jih v matičnih knjigah več ne najdemo.

Kronika župnije Sv. Križ pri Ljutomeru ima kot znamenitega moža zapisanega Jožefa Simona Hussiana (1755—1827), ki je bil sin Gašperja in Marije H. (najbrž je bil Rafaelov stric) in menda duhovnik ter profesor modroslovja na univerzi v Pečuju na Madžarskem. Žal več podatkov o njem nimam.

Hussianova družina je v Veržeu živela v hiši številka 71. Zato bi bilo pravičeno, da na tej hiši Rafaelu Hussianu in morda tudi njegove-mu stricu čimprej odkrili spominsko ploščo.

Dr. Tone Ferenc

Ali bo novi demokrat odgovoril?

GOSPOD KOZIC!

Znova vas vljudo naprošam, da zainteresirani pomurski javnosti in moji malenkosti odgovorite na vprašanje, ki sem vam ga javno zastavil v Vestniku 24. januarja 1991. Sodim namreč, da so vaši pogledi na demokracijo, še posebej na, kot jo imenujete vi, novo demokracijo, vredni širše predstavitve. Zato se, kot opazate, trudim načeti JAVNO POLEMIKO. Ta naj odgovori predvsem na zame ključno vprašanje, ali je namreč res volja v Sloveniji živečega prebivalstva, da se nova oblast delno oddalji od načel demokracije, kot ste zapisali v Vestniku 17. januarja 1991.

Leon ALT, dipl. politolog

SMO POMURSKI MADŽARI TUDI TUJCI?

Razmišljanja po objavljenem članku v vestniku Naši zakladi na tujem

oz, kateremu drugemu naselju ter jih zbrali v Murski Soboti (v slabšem primeru pa v Mariboru ali Ljubljani)? Strokovnjaki bo seveda rekli, da je to tako mogli zagotoviti njihov obstoj, drugače bi namreč propadli. Po mojem mnenju je bilo tudi nekdanje madžarsko stališče podobno temu. Vsi skupaj pa se seveda lahko sprašujemo, zakaj smo pustili, da se porušijo znameniti gradovi, lepi srednjeveški dvorci, ki so tudi sestavni del kulturnozgodovinskega zaklada.

Pa če je komu primerjava položaja, kar se tiče kulturnozgodovinske dejavnosti z drugimi slovenskimi predeli, več ali ne, dobimo občutek, da smo najbolj zanemarili prav ta prekmurski del, torej območje, ki je nekdanj spadal o Madžarski. Sprašujem se, na osnovi zadnjega odstavka omenjenega članka, če ni vzrok v tem, da na določenem delu tega območja še vedno živi madžarska narodnost? Kar seveda skorajda ne velja za območja, ki so v preteklosti pripadala Avstriji oz. Italiji. Nemška manjšina namreč — razen v najnovšem času identifikiranih skupin — ne živi v Sloveniji, italijanska skupnost pa tudi le na skrajnem obalnem obrobju. Prepričan sem, da bi lahko, če bi se resenjan vprašanja v preteklosti ločili poenoteno Slovenci in Madžari, marsikaj drugače in bolje rešili. Vendar nismo! Slovenska narodnostna politika je dosegla največjo evropsko raven: o tem ni dvoma. To verjetno pravi manjšine v Sloveniji najbolj naglašajo. To priča o visoki intelektualnosti tega naroda, seveda pa je tudi s političnega vidika ta koncept pomemben. Na žalost opazamo tudi to, da raven razmišljanja ni vsepovsod enaka. Kljub solidnemu sodelovanju narodnostne skupnosti z upravnimi organi ter s političnimi organizacijami, kar je v določenem smislu tudi zakonska obveza slednjih (obenem se enkrat poudarjamo: do sedaj na institucionalni ravni otembe vrednih konfliktov ni bilo, vsi pooblašteni funkcionarji so pokazali veliko spoštovanja in pozornosti do stikov z nami), sem mnenja, da je v nekaterih prebivalcih tega našega skupnega območja še vedno močna protimadžarska usmerjenost. Vsi skupaj vemo, da so — predvsem v tem stoletju — prebivalci Prekmurja — tako Slovenci kot Madžari — morali pretrpeti ogromno žalitev, fizičnih obračunov in podobnega, vendar smo za to, kar se tiče krivde na račun slovenskega naroda, najmanj krivi mi, Madžari domačini, ki tukaj živimo (in pred nami so živel naši predniki že vsaj tisoč let). Zato se nikakor ne morem strinjati z avtorico članka, da bi bilo iz »sredstev razigrane kulturne dejavnosti madžarske narodnosti« treba preusmerjati sredstva v dejavnost varstva naravne in kulturne dediščine. Kajti mora nam biti jasno, da nam lahko le povečana mate-

rialna skrb večinskega naroda zagotovi možnosti za obstoj in nadaljnji razvoj. Mi mislimo, da je to dejansko interes tudi te nove slovenske države in vseh njenih državljanov, najbolj pa seveda tistih, ki živijo skupaj z nami.

V nasprotnem primeru se bomo počutili le kot tujci na tisti zemlji, kjer že stoletja živimo skupaj s slovenskim prebivalstvom. Upam pa, da od tega te ne bo prišlo, kajti določena stopnja nacionalne evforije je ob vsakem podobnem procesu osamosvajanja dolo-

čene države, vendar pa vem, da je v tem narodu še toliko razumnosti, da do posploševanja ekstremnih razmer ne bo prišlo.

Kulturna dejavnost pripadnikov madžarske narodnosti pa je v preteklih letih dosegla tako raven, da se v njo le ne sme tako globoko zarežati brez konkretnega vzroka. Se manj pa bi smel početi to tisti, ki položaj pozna površno. Kljub vsemu predlagam, da bodimo vsi skupaj dostojanstveni do sodelovca, verjetno je na našem geografskem področju za vse nas še veliko strokovnega dela, pri katerem bi morali v prihodnje najtesneje sodelovati.

László Gónc

SPOŠTOVANI MENJŠEVIK!

Spoštujem te kot izobraženca, sodruga, učenca in bisturnega sogovornika okrog vprašanja ekologije, filozofskih razmišljanj in latinskih izrazov (sem mnenja, da latinsčina ni mrtev jezik, mora biti živ kot intelektualno sporočilo med generacijami), toda nekaj moram priznati z roko na srcu ali s figo v žepu. Vse kar je zeleno, sva začela midva, Evgen in Stefan, jaz vržen v večno opozicijo v naši stranki in ti kot človek, izhajajoč iz svoje biti, tudi koristi. Združena sva bila pri gradnji elektrarn na Muri, jaz s kritiko, kako sem vzdržal devet ur na razpravi in zakaj plačujemo takšno »moro« in ti, ki rešuješ svojo imovino — domovino. Hišo ki bi jo zalila voda. Toda ta posel smo opravili pošteno, tako mente zeleni, drugi pa nas vmerjajo. Pridružencev našemu gibanju zaradi politične kariere ne jemljem resno. Bog in izpoved lastne duše jim bodi kriterij, če so časi takšni. Vedno je nekdo nad nami, Bog, um ali razum. Univerzalnost ne pozna meja, realnost pa smo mi.

Tudi jaz vem, kako je z nami strankarskimi sodrugi. Moralnost naše stranke mi ne dopušča, da bi javno govoril in klevetal vse naše nekdanje sodruge. Vsi smo bili nekoč sodrugi, za sebe in svoj rod, »ki ni iz krvi hot«, smo naredili vse, kar je dopuščal obstoječi režim.

Mislim, da je to največji odgovor na resnico hodenja po pravi poti. Prava pot in resnica sta v sedanjem času izgubila na vrednotnem pomenu Aristotela in Platona tako, da bi se razsramovala vsaka vlačuga. Kako te motijo zeleni odhormiki, ki se ne moreja otepati manjvrednostnega kompleksa lastne nesposobnosti, diktata on ali ona, bonapartističnega kompleksa manjvrednosti in komaj opaznosti.

Če mora »jezik« postati večji od biti (teles), za vse to nismo krivi prenovitelji. Toda zeleni moramo razčistiti, če smo gibanje ali pa strankarski prestižneži, ki nosimo pokončno glavo z urejeno frizuro ali pa plešo zato, da smo v družbi opazni. Samo nekaj predlogov, ki nas bodo združili okrog menjševikov ali boljševekov brez citiranja slovarjev napisanih, prepisanih ali originalnih besed, izrečenih ob spotu Martova in Lenina. Odgovoriti moramo na nekatera sedaj aktualna vprašanja:

- ali je za delovanje gibanja važno vprašanje prostorov;
- ali so v gibanju lahko tisti, ki si prilaščajo svoj izhod v zeleno skozi park v Murski Soboti;
- ali je v gibanju lahko graditelj kafilerije v M. Soboti, ki danes trdi, da so ga k temu prisilili boljševeiki;
- ali je lahko danes na vodilnem političnem — izvršnem mestu tisti, ki je izdelal elaborat o upravičenosti farme Nemšček, itd.

Povprašajmo svojo vest, ne pa boljševeike.

Če smo za vse to knvi »boljševiki« in če so to izvajali »umski menjševiki«, moramo priznati našo revščino, gospodarsko, umsko, poetično, literarno itd. Pomembno je, da sta ŽIVI KAMEN in govor gospoda Obala na podlivi Prešernovih nagrad med nami, če pa je to v zavesti boljševeika ali menjševika, razmislimo. Kdo ponuja bedo, pa bo narod pisal sodbo sam. Naj narod pove, kaj zmore in hoče, brez mene in tebe in kje so »vrela« napajanja, vemo vsi, saj se iz njih napajamo mi kot opozicija in vi kot vladajoči — plačuje pa delavec.

Emri Evgen

AKTUALNO V TELESNI KULTURI

ŽE MARCA ŠPORTNA ZVEZA

Na zadnji seji predsedstva ZTKO Murska Sobota so sklenili, da na marčni seji skupščine preimenujejo ZTKO v ŠPORTNO ZVEZO. Pripravljen je že tudi predlog Pravil zveze. Po sprejetju novega Zakona o društvi in Zakona o športu pa bo potrebno upoštevati novosti. Sicer pa so že poslali vsem klubom in društvom poziv k evidentiranju kandidatov za predsednika in člane predsedstva ter za druge organe. Poleg strokovnega sveta za športno rekreacijo, strokovnega sveta za vrhunski šport in sveta za šolski šport bodo imenovane komisije za kadrovska vprašanja, odlikovanja in priznanja, statutarne komisije, komisija za mednarodne odnose, komisija za zgodovino športa, svet za medicino športa ter komisija za finance in marketing. Z njimi želijo povečati kakovost dela po posameznih področjih. Morebiti pa bo kasnejša razprava še dopolnila stalna delovna telesa predsedstva.

Predsedstvo je tudi obravnavalo letošnji program športne

dejavnosti, ki temelji na že znanih izhodiščih ter kriterijih za vključevanje športnikov in ekip v vrhunski oziroma tekmovalni šport, upoštevajoč pri tem dosežke v minulem letu. Program je bil poslan izvršnemu svetu občine in podpredsednici g. Bavčarjevi, žal pa predsedstvo ugotavlja, da je bilo programu dano premalo pozornosti in da je običaj pri strokovnem delavcu občine. Letos se načrtno posveča določena skrb šolam v društvih in klubih. V gradivu za skupščino pa bo razvidno, katere kategorije bodo v programu, upoštevajoč nivo od II. republiške lige dalje. Glavni namen je, da se ugotovi strokovnost kadra, ki dela z mladimi kategorijami. Športna zveza pa bo skušala zagotoviti del sredstev za izvedbo programa, voditi te programe računalniško ter zagotoviti tudi del sredstev za strokovno delo. V letošnjem programu je tudi predvidena zgraditev objektov pri domu Partizan, izdelan je idejni projekt za dvorano za namizni tenis nad streliščem, garderobe

za namizni tenis, strelstvo, judo in rokoborbo ter možnost manjšega lokala in bifeja. V zvezi s tem načrtujejo širši pogovor o možnostih etapne zgraditve, upoštevajoč pri tem prostovoljno delo in možna sredstva. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da so bila v domu Partizan opravljena nekatera potrebna dela: pleskanje glavne dvorane, dvorane za rokoborbo, trimskega kabineta, poslovnih prostorov ZTKO in seje sobe. Zamenjana so bila tla v trimskem kabinetu, predvidevajo pa nakup trimskih naprav. S tem bodo bistveno izboljšane možnosti dela za člane društva Partizan. Tačas tudi še ni znano, s kakšnimi sredstvi bo razpolagala nova športna zveza, v glavnem pa naj bi ostala v lanskem višini. Vsekakor pa bodo morale športne organizacije veliko skrb nameniti lastnemu zbiranju sredstev ter poiskati vse možne oblike, upoštevajoč tudi prostovoljno delo.

Ludvik Zelko

Veslalom in skoki

Vlaj in Šinko zmagovalca

V Petišovcih je bilo odprto prvenstvo Pomurja v slalomu in smučarskih skokih. Veslalomisti so tekmovali na 350 metrov dolgi progi z 11 vrati, skakalci pa so se pomerili na 30-metrski skakalnici. V veslalomu, kjer je sodelovalo 33 tekmovalcev, je zmagal Vlaj (Bodenci) pred Škerlakom (Stanjevič) in Vreščem (Tropovet). V skokih pa je bil najboljši Šinko z 21 metri pred Horvatom in Kutušom (vsi Pešarovi), ki sta skočila 20,5 metra. V kombinaciji pa je zmagal Škerlak pred Vreščem in Žekšem (MS). Tekmovanje, ki je v lepem vremenu uspelo, si je ogledalo okrog 500 gledalcev.

Dvoranski hokej

ABC Pomurka prvak Slovenije

V telovadnici srednješolskega centra v Murski Soboti je bilo republiško prvenstvo v dvoranskem hokeju. Med tremi ekipami so imeli največ uspeha hokejisti ABC Pomurke iz Murske Sobotice, saj so premagali oba tekmeča in postali prvaki Slovenije. Rezultati — ABC Pomurka: Svoboda (Lj.) 12:0, ABC Pomurka: Lipovci 8:6 in Lipovci: Svoboda 11:2. Vrstni red: 1. ABC Pomurka, 2. Lipovci in 3. Svoboda.

ŠD Kobilje

Uspešno delo društva

Na letošnjem obnem zboru Športnega društva Kobilje, v okviru katerega delujejo nogometna, odbojarska, namiznoteniška in šahovska sekcija ter strelska družina Graničar, so ugotovili, da je bilo delo v preteklem obdobju uspešno. Zlasti so bili uspešni nogometaši, ki so postali jesenski prvaki v prvi občinski nogometni ligi Lendava. Ena najpomembnejših nalog društva v prihodnje je dokončati športni objekt, sicer pa nadaljevati z dosedanjim delom sekcij. K. Ščavničar

Košarka

Visoka zmaga Pomurja

V tretjem kolu končnice prvenstva v drugi republiški ženski košarkarski ligi je Pomurje v Murski Soboti visoko premagalo Sentvid iz Ljubljane s 76:47. Strele za Pomurje: Džurina in Borčeva po 24, Brežičeva 10, Cerova 8, Kolarjeva 4 ter Ivaničeva, Forstnaričeva in Boharjeva po 2. V prihodnjem kolu igra Pomurje v Novem mestu z ekipo Laboda.

Stročja vas in Šafarsko

Na občinskem pionirskem prvenstvu v košarki v Ljutomeru je sodelovalo: tri ekipe starejših in ena mlajših pionirjev ter tri ekipe pionirk. Pri pionirjih je zmagala OŠ Stročja vas pred OŠ Ljutomer, OŠ Cezanjevi in KK Ljutomer, pri pionirkah pa je bila najboljša OŠ Šafarsko I pred OŠ Ljutomer in OŠ Šafarsko II. R. M.

Vaško prvenstvo v Bakovcih

Partizan Bakovci vabi ljubitelje teka na smučeh na odprto vaško prvenstvo, ki bo v ugodnih vremenskih razmerah v soboto, 23. februarja 1991, ob 10. uri v Bakovcih. Tekmovali bodo pionirji, mladinci, člani in veterani. Nekaj opreme si bo možno tudi sposoditi. J. R.

Gresovčak

Tekmovanje v smuku

Partizan Železne Dveri organizira v nedeljo, 24. februarja 1991, ob 13. uri v Gresovčaku odprto pomursko tekmovalje v smuku v vseh kategorijah. Prijave bodo izbirali od 11. ure.

Kolesarstvo

Simon Törner osmi

V Novem mestu je bilo državno prvenstvo v ciklokrosu za mlajše mladince, mladince in člane. Med najboljšimi jugoslovanskimi kolesarji so sodelovali tudi predstavniki KK Tropovci in dosegli zadovoljive rezultate. To še posebej velja za Simona Törnerja, ki je pri mlajših mladincih zasedel solidno osmo mesto. Čelec je bil 23, Vrečič pa 24. Pri starejših mladincih je Bernard Omar zasedel 18. mesto.

Atletika

Pergarjeva druga, Grabar tretji

Na republiškem prvenstvu v krosu, ki je bilo v Slovenski Bistrici in je sodelovalo okrog 150 atletov in atletinj, so se izkazali tudi pomurski predstavniki v konkurenci članov in članic. Pri članicah je bila Manuella Pergarjeva na 6.000 m druga, Marija Sievačeva na peti. Pri članih na 12.000 m pa je Geza Grabar zasedel tretje mesto. G. G.

Judo

Horvat prvi

V Mariboru je republiško tekmovalje po poslovi v judu. Sodelovali so tudi pomurski tekmovalci in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. V konkurenci rumenih pasov je Fekonja zasedel peto mesto. Pri zelenih pasovih je Horvat bil prvi. V konkurenci rjavih pasov pa je Kos zasedel tretje mesto. T. K.

Kegljanje

Zmaga Radenske v Mariboru

V prvenstveni tekmi druge republiške moške kegljaške lige je Radenska v Mariboru premagala MTT za 112 kegljev. Najboljši v ekipi Radenske so bili: Steržaj 888, Kovačič 853 in Smodiš 828 podrtih kegljev.

Nova zmaga Nafta

V enajstem kolu tekmovalja v varaždinski kegljaški ligi je lendarška Nafta premagala Profertja iz Varaždina s 4749:4671 podrtimi keglji. Najboljši pri Nafti so bili: Felšo 813, Perić 806 in Radaković 804 podrti keglji. V prihodnjem kolu igra Nafta z Unionom iz Čakovca. M. Žalisk

Nogomet

Seminar za trenerje

Društvo nogometnih trenerjev Murska Sobota organizira v soboto, 23. februarja 1991, ob 9. uri v prostorih beltske osnovne šole seminar nogometnih trenerjev za pridobitev licence B in C, s katero lahko vodijo ekipe v tekmovalju prvenstva. Na seminarju bodo prikazali tehnično-taktične vaje v pripravi ekipe in analizirali svetovno nogometno prvenstvo v Italiji.

Zmaga in poraz Mure

V nadaljevanju priprav za spomladanski del prvenstva v SNL je soboška Mura odigrala dve prijateljski tekmi na domačem igrišču. Med tednom je premagala MTC iz Čakovca z 2:1. Strelca golov sta bila Cikvenčič in Čiler. V nedeljo pa ju je premagala Beltinka iz Beltincev z 1:0. Strelec edinega gola je bil Kreslin.

SD Gančani

Občni zbor družine

Člani Strelske družine Gančani bodo imeli v petek, 22. februarja 1991, ob 19. uri v prostorih gostilne Maučec v Gančanih svoj letni občni zbor. Na njem bodo ocenili uspešno delo družine v minulem obdobju.

PZRL — člani

Rezultati	
Mladinci: Bakovci II	19:13
Bakovci II: Krog	9:22
Radgona: Mladinec	26:25
Krog: Radgona	21:15

Krog	4 4 0 0	89:49 8
Polet	2 2 0 0	41:24 4
Radgona	2 1 0 1	41:46 2
Mladinec	4 1 0 3	62:81 2
Razkrižje	2 0 0 2	30:45 0
Bakovci II	2 0 0 2	22:41 0

M. S.

Namizni tenis

NESREČEN PORAZ

Sobočani so na gostovanju v Uzdinu in Novem Sadu dvakrat izgubili, zlasti usodno z Unireo v Uzdinu. Sicer se je za Sobočane začelo z zapleti že pri odhodu, ko so na najpomembnejše gostovanje odpotovali le s tremi igralci, ker je Rihtarič raje igral v republiški ligi, poškodovani Benkovič pa tako in tako še nekaj časa ne bo mogel zaigrati. Vedelo se je, da bodo imeli Sobočani brez Benkoviča v Uzdinu izredno težko nalogo, saj bi praktično morala Unger in Benko sama odločiti dvoboja, ker je bilo od mladega Kusa težko pričakovati kakšno zmago. In prav Kus je bil tragična osebnost srečanja, saj je kljub veliki borbenosti ostal brez športne sreče, ko je v šesti partiji vodil v tretjem setu že 20:15 proti Kusiju in v deveti odločilni partiji prav tako v tretjem setu s 17:13 in izgubil z razliko ter tako plačal davek neizkušenosti. Kljub porazu imajo Sobočani še vedno nekaj teoretičnih možnosti za obstanek v ligi, vendar bi morali v naslednjih treh tekmah, ki jih igrajo doma, osvojiti štiri točke, kar bo priložnost že v srečanjih z Industrogradnja in Vjesnikom iz Zagreba.

Rezultati: UNIREA—SOBOTA 5:4 (Lupu—Benko 8:21, 15:21, Petroj—Kus 21:13, 21:16, Kušič—Unger 22:20, 12:21, 21:17, Petroj—Benko 16:21, 21:18, 21:15, Dalea—Unger 14:21, 21:15, 14:21, Kušič—Kus 18:21, 21:18, 22:20, Petroj—Unger 15:21, 15:21, Kušič—Benko 16:21, 17:21, Dalea—Kus 21:8, 19:21, 23:21); VOJVODINA—SOBOTA 5:0 (Dobo—Benko 21:8, 15:21, 21:14, Grujić—Kus 24:22, 21:19, Podnosov—Unger 21:9, 19:21, 21:8, Grujić—Benko 25:23, 21:15, Dobo—Unger 21:9, 19:21, 21:8, Grujić—Benko 25:23, 21:15, Dobo—Unger 21:16, 21:8).

V prvi slovenski ligi so Radgonačani doma dosegli dve visoki zmagi in so s 24 točkami na drugem mestu. Odločilno za prvo mesto bo že naslednje kolo, ko gostujejo pri vodečem Ingradu v Celju ter Fužinarju na Ravnah.

Rezultati: RADGONA—GORICA 8:1 (Rihtarič 3:0, Kuzma 3:0, Žitek 1:1, Fridrih 1:0); RADGONA—MELAMIN 7:2 (Rihtarič 3:0, Kuzma 2:1, Fridrih 2:1).

M.U.

Rokoborba

BAČIČ IN LUKAŠEV DRUGA V DRŽAVI

V Senti je bilo državno mladinsko prvenstvo v rokoborbi (do 20 let). Sodelovali so tudi trije člani soboškega rokoborskega kluba in se lepo odrezali. Rade Bačić je v kat. do 74 kg zasedel drugo mesto, Gorazd Tribnik je bil sedmi. Peter Lukašev pa je v kat. do 48 kg zasedel drugo mesto.

V Zagrebu pa je bilo državno člansko prvenstvo v rokoborbi. Rade Bačić je v kat. do 74 zasedel četrto, Mitko Nasevski pa v kat. do 68 kg sedmo mesto.

Atletika

Uspešen začetek sezone

Uvod v letošnjo atletsko sezono sta bila spomladanski kros v Slovenski Bistrici in republiško dvoransko prvenstvo v Ljubljani. Na obeh so sodelovali člani AK Pomurje iz Murske Sobotice in dosegli solidne uvrstitve. Med štirimi tekmovalci na republiškem prvenstvu v krosu je bil najuspešnejši Slavko Kolar, saj je pri pionirjih zasedel drugo mesto. Jože Kolar je bil osemnajsti. Pri mladinkah je bila Jasna Gujman deveta, Petra Klemenčič pa dvajseta. Na republiškem dvoranskem prvenstvu se je izkazal Damjan Špur, ki je zasedel v teku na 60 m s časom 7,24, četrto mesto. Horvat pa je 60 m z ovirami pretekel v času 9,1. V nedeljo ob 9. uri bo v telovadnici OŠ III v Murski Soboti pomursko prvenstvo za pionirje, pionirke, mlajše mladince in mladinke. Tekmovali bodo v teku na 60 m, skoku v višino in triskoku.

M. Šeruga

Odbojka

Zmagala le ekipa Mladosti

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški moški odbojarski ligi sta oba pomurska ligaša ostala praznih rok. Ekipo Emone Commerce Ljutomer je premagal vodeči Granit s 3:0, Pomurje iz Murske Sobotice pa Mežica s 3:1. Medtem ko je bil poraz Ljutomerčanov pričakan, pa smo na tistem upali na zmago Sobočanov v Mežici. V prihodnjem kolu igra Pomurje doma s Celjem, Ljutomer pa z Mežico.

V tekmovalju druge republiške ženske odbojarske lige vzohod je Mladost iz Murske Sobotice v Celju premagala istoimensko ekipo s 3:1. Pomurje je bilo prosto. V prihodnjem kolu igra Pomurje doma s Celjem, Mladost pa s Palomo Branikom.

Rokomet

Zamujena priložnost za zmago

V prvem spomladanskem kolu prvenstva v prvi republiški moški rokometni ligi je bil v Murski Soboti derbi prvih dveh ekip, Pomurke Bakovec in trboveljskega Rudarja. Razburljivo srečanje se je končalo neodločeno 20:20. Bakovčani, ki so večji del tekme vodili, so v drugem delu napravili več priložnosti za gol in zamudili priložnost za zmago. Na koncu pa so morali celo reševati točko. Streli golov: Okreša in A. Lovenjak po 4, Zelodec in Petek po 3, Žugelj, Horvat in S. Lovenjak po 2. V prihodnjem kolu igra Pomurje zopet doma z Inlešom Rikom.

Strelstvo

Matiseva in Horvat prvaka

V Murski Soboti je bilo srednješolsko prvenstvo Pomurja v streljanju z zračno puško, ki sodi v okvir tekmovalj šolskih športnih društev. Pri mladinkah je sodelovala le ekipa SCTPU Murska Sobota in dosegla 965 krogov, med posameznicami pa je zmagala Maja Matiseva s 346 krogi pred Anito Gašpar, 339, in Sandro Grčar, 318 krogov. Med mladinci pa je bila najboljša prva ekipa SDES Murska Sobota s 1078 krogi pred drugo ekipo SDES, 1070, in SCTPU Murska Sobota, 1066 krogov, med posamezniki pa Darko Horvat s 368 krogi pred Robijem Markojo, 367, in Goranom Maučecem, 363 krogov. F. Matko

Občinska puščica Draškoviču

Na strelišču v Turnišču je bilo občinsko tekmovalje v streljanju z zračno puško za občinsko zlato puščico Lendave. Med 20 strelci je zmagal Draškovič pred Rutarjem in Maučecem. Normo za regijsko tekmovalje je izpolnilo 10 strelcev.

Na letni konferenci Občinske strelske zveze Lendava so ugotovili, da je bilo delo strelskih društev v preteklem obdobju uspešno. To še posebej velja za SD Stefan Kovač Turnišče, ki uspešno tekmuje v tretji republiški ligi. Priznanje so izrekli tudi Stefanu Kisu iz Petišovca, ki je sam zgradil 4-sezno strelišče, OSZ Lendava pa se je zavezala, da ga bo opremila. A. Zver

PRVA MESTA SOBOČANOM

V Ormožu je bilo regijsko prvenstvo šolskih športnih društev v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je 25 tekmovalcev in tekmovalk. Vsa prva mesta so zasedli Sobočani. Pri pionirjih je ekipno zmagala SŠD Murska Sobota s 501 krogom pred SŠD Lendava, 490, in SŠD Tišina, 459 krogov, posamezno pa Karo (MS) s 172 krogi pred Vajdo (MS), 169, in Ferencom (Lendava), 167 krogov. Med pionirkami je prvo mesto ekipno osvojila OŠ Tišina s 503 krogi pred OŠ Turnišče, 359 krogov, posamezno pa je zmagala Horvatova (Tišina) s 176 krogi pred Pergarjevo (Tišina), 167, in Ščapovo (Tišina), 160 krogov. F. Matko

STOLPEC UREDNIKA

Pri kakovostnem razvoju nogometa, najbolj množične športne panoge v Pomurju, imajo pomembno vlogo tudi možje v črnem — sodniki. Žal pa se število le-teh vsako leto zmanjšuje. Občinsko društvo nogometnih sodnikov Lendava lani ni uspelo pridobiti niti enega novega sodnika. Medobčinsko društvo nogometnih sodnikov Murska Sobota je lani razpisalo dva tečaja za nove sodnike — za prvega sta se prijavila dva kandidata, za drugega pa pet. Teoretični in praktični del izpita je naredil samo en sodnik, pa še ta je prenehal soditi. Takšen je bil rezultat, kljub sklepu nogometne organizacije, da mora vsak klub poslati na tečaj vsaj enega kandidata. Klubi so raje plačali kazen, kot da bi poskrbeli za kandidata. Takšno stanje pa se ponavlja iz leta v leto. Sodnikov, zlasti kakovostnih, pa je vedno manj. V Medobčinskem društvu nogometnih sodnikov Murska Sobota, kjer imajo registriranih 45 članov, bi za vodenje tekem potrebovali še vsaj 20 sodnikov, so ugotovili na letni skupščini društva. Tako morajo možje v črnem voditi dnevno tudi po dve ali tri tekme. Če pa k temu še dodamo, da je moralo društvo lani kaznovati 16 sodnikov, ker niso prišli na sojenje tekem, potem se ne smemo čuditi, zakaj nismo zadovoljni z njihovim sojenjem. Zanimivo je zlasti to, da s sojenjem najpogostejše niso zadovoljna vodstva klubov, istočasno pa lahko ugotovimo, da so prav oni najmanj storili, da bi se število sodnikov povečalo. Zakaj se torej mladi ljudje ali nekdanji nogometaši ne odločajo za sodnike? Vzrokov je gotovo več. Eden od

Manjka jim dvajset mož v črnem

poglavitih je vsekakor ta, da vodstva klubov ne poskrbijo za varen prihod in odhod na tekme ter normalno vodenje tekem. Ljudje v črnem so včasih na igrišču vse drugo kot ljudje, da ne govorimo o fizičnih napadih nanje. Močni pritiski vodstev klubov in gledalcev tudi vplivajo na potek sojenja. Kazni za povzročitelje neredov so premajhne ali včasih zaradi domačih delegatov nerazčistične, kar povzroča tekmovalni in disciplinski komisiji velike preglavice. Zato bi morda kazalo razmisliti o predlogu soboških sodnikov, da naj bi funkcijo delegata na tekmah opravljali predstavniki gostujočega moštva, tako kot to imajo v tekmovalju malega nogometa, da tekme vodi sodnik gostujočega moštva. Poleg klubov, ki so v prvi vrsti dolžni skrbeti za pridobivanje večjega števila kakovostnih sodnikov, pa bi morala biti večja prizadevanja sodniških organizacij za napredovanje sodnikov. Soboški sodniki namreč ugotavljajo, da ima njihova organizacija na republiški listi najmanj svojih članov, medtem ko je pomurski nogomet najbolj razvit v Sloveniji. Po predlogu strokovnega odbora sta na republiški A listi le dva pomurska sodnika: Lepša in Felbar. Na B listi: Kerčmar, Potočnik, Miholič, Kuzma in Čahuh ter na C listi: Casar in Legenič. To je vsekakor premajhno število. Da jih ni več, pa je tudi eden od vzrokov, da so nekateri dobri sodniki že prestari za kriterije republiških sodnikov. Kaj torej storiti, da bi med nogometne sodnike pritegnili več mladih kandidatov? Na to vprašanje bi morala v prvi vrsti odgovoriti vodstva klubov, vsega pa prav gotovo tudi še ni storila sodniška organizacija. Morda pa v teh težkih časih pritegnejo marsikateroga mladega v sodniške vrste nove takse, ki so precej višje od dosedanjih. Feri Maučec

—Šah—

Sodelovalo 37 šahistov

Partizan Bakovci je pripravil drugi šahovski turnir za pokal KS Bakovci. Sodelovalo je 37 šahistov in šahistk. Med mladinkami je zmagala Katka Marič, pri nekategoriziranih Anton Marič, pri kategoriziranih pa Ciril Logar. J. R.

Slavje na naši šoli

Letos smo na naši šoli praznovali slovenski kulturni praznik zelo svečano. Prireditve so se vrstile ves dopoldan. Kulturni programi in otvoritev novih prostorov so se ubrano dopolnjevali. Bili smo zadovoljni učenci in naši učitelji. Izpolnile so se dolgoletne želje, da pridobimo nekaj učnega prostora, ki nam primanjkuje. Sedaj imamo lepo knjižnico in učilnico za likovni pouk s kabinetom. Na šoli je sodobno opremljena učilnica za računalništvo, kjer si bomo pridobivali znanje na računalniškem področju.

Ceprav smo veseli novosti, ostaja še nerešena prostorska stiska v telovadnici, kjer se večkrat želimo »razgibati« celotno štirje razredi hkrati. Upamo, da se bo tudi za to našla rešitev.

DOPISNIŠKI KROŽEK, razredne stopnje
OŠ Jožeta Kerenciča,
Gornja Radgona

SKRITA RISBA

Seveda ni bilo težko odkriti, da smo imeli v mistih prizor na nekem smučišču. Toda nekaterim je delala preveč preglavic smučarska kapa (Robi in Kornelija), zato smo izbrali za objavo risbi, ki sta nam jo poslala Blaž Bencak z OŠ Tišina in Simona Mencigar z OŠ Rogašovci.

Osnovni motiv risbe najbrž ni težko odkriti, nekaj »detektivskih«, sposobnosti pa bo najbrž treba pri kakšni podrobnosti. Prav tu vas »lovimo«. Rešitve pošljite čimprej na naš naslov!

Drsanje na ledu

Zelo sem se veselila počitnic. Dobili smo tudi izkaze, vendar moja mama ni bila zadovoljna z ocenami. Bila je huda in žalostna. V drugem polletju se moram boljše učiti. V počitnicah ni bilo snega. Bilo je nekaj drsalšč na gramoznicah. Na počitnice je prišel bratranec Jani iz Maribora. Hodili smo se drsat. Večkrat sem padla. S seboj smo vzeli tudi psička Leroja. Na ledu je bilo mnogo otrok. Igrali smo hokej. Naenkrat je Janiju spodrsnilo in obležal je na tleh. Na njega je padlo še nekaj otrok. Ko je psiček to zagledal, je tudi on skočil na ta kup. Otroci so se ga ustrašili in naenkrat zbežali. Na ledu sva ostala sama z bratrancem Janijem. Malo ga je bolela noga. Ker je bilo precej hladno, sva se odpravila počasi proti domu. Doma mama je mama skuhala čaj, da sva se ogrela.

To je bil eden najlepših dogodkov iz zimskih počitnic.
Elvira Ostrc, 4. a,
Branka Bernota-Aljaža,
Križevci pri Ljutomeru

Mladi in vojna

Na Blížnjem vzhodu je 17. januarja izbruhnila vojna. Irak je že lani zasedel Kuvajt in se ni hotel umakniti. Američani so zaradi tega napadli Iracane, ker niso uresničili resolucije Združenih narodov. V mnogih krajih po svetu se vrstijo demonstracije proti vojni. Med demonstranti je tudi dosti mladih. Zahtevajo, naj se ta spopad čimprej konča, kajti sicer lahko preraste v 3. svetovno vojno. Ali je to naša prihodnost? Monika Kovač, 8. r., OŠ Dobrovnik

Naši prijatelji

Vsak človek ima prijatelje, s katerimi se pogovarja, se druži z njimi. Človek je brez prijateljev osamljen.

Tudi jaz imam dosti prijateljev, s katerimi se dobro razumem. Najbolj pri srcu pa mi je Anica. Na šoli jo vsi poznajo in tudi spoštujejo, saj velja za najboljšo učenko šole.

Da jo boste bolj spoznali, vam jo bom opisala.

Ima temno-rjave lase, ki so ponavadi spleteni v kito ali pa speti v rep. Je visoke postave in precej vitka. Rada se oblači po modi.

Anica je zelo dobrosrčna, rada pomaga drugim, tudi pri kontrolah. Nekoč, ko smo pisali kontrolno pri kemiji, nihče ni znal odgovora na vprašanje, razen Anice. Vsi smo seveda takoj začeli tečariti nad njo, naj nam pove odgovor. Anica je povedala meni, jaz Simoni, Simona Blanki, Blanka pa naprej — in že je cel razred vedel pravilno rešitev. Naša obveščevalna služba torej zelo dobro deluje, seveda po zaslugi Anice, ki je edina znala rešiti.

Veselim se snega

Po dolgi napovedih vremenslovcev je končno začelo snežiti. Sneg, ki ga že dolgo ni bilo, vsaj ne za sankati ali smučati, smo težko pričakovali. Seveda sem takoj stekla ven, naredila pravo kepo in se malo podrsala. Do večera ga je padlo kakih osem centimetrov in tako je tudi ostalo. Snežilo ni več, vendar je jutraj bilo zelo mrzlo. Ko sem stopila po tem novem snegu proti šoli, mi je kar škripalo pod nogami. Vendar je zdaj vse tako lepo belo in nekam drugačno. Mi, otroci, smo seveda veseli in komaj čakamo, da ga zapade še kaj, da se bomo lahko smučali in sankali.

Sandra BELCL, 3. r.,
OŠ Strožja vas

štev. Ampak tega, kar sem vam zaupala, nikar ne izdajte naši tovarišici za kemijo!

No, mi zdaj verjamete, da je Anica dobrega srca?

Rada ima tudi živali. Doma ima psa Pikija, dve muci in papagaja Mikija.

Večkrat pride k meni na obisk. Najprej ne veva, kaj bi počeli, a po krajšem tuhanju nama pride

vedno na misel kakšna nora ideja. In po tistem? Boljše je, če nihče ne pride v sobo, ker je v izrednem stanju. Večkrat tudi trenirava lichenje in potem sva obe taki kot maškare.

Anica je moja najboljša prijateljica in upam, da bo še dolgo.

Blanka Sobočan, 7. r.,
OŠ Genterovci

IMPRESIJA

V daljavi ogenj je zagorel...
tako močno, tako toplo,
da ljudem vid je vzel.

»Gori, gori!« kričali so ljudje,
ki ljubezni niso razumeli
in so le od sovraštva živeli.

Ljudje mrzli in brezčutni
so jo z vodo pogasili,
ne da bi se zanje zmenili.

Ponovno kot tuji živimo.
drug mimo drugega z zaprtimi očmi drvimo.
si ognja, ljubezni želimo,
po izgubljenem trenutku hrepenimo.

Sonja Štefko, 8. b,
OŠ Kurla Destovnika-Kajuh,
M. Sobota

ALI VESTE..?

Vprašanje o izviri reke Mure, dolžini njenega toka in izlivu je bilo, kot kaže, precej težko. Ampak zadovoljilo bi, če bi odgovorili, da Mura izvira v Radstadskih Alpah v Avstriji (pod ledenikom Ankogel), da je dolžina njene struge od 400 do 450 kilometrov (točno 444 km) in da se izliva v Dravo pri Legradu na Hrvaškem. Vse to je možno ugotoviti tudi na zemljevidu.

Nagrada Knjigarne in papirnice Dobra knjiga Murska Sobota pa si je tokrat zaslužila Branko Peček, Kroška 18, Murska Sobota. Čestitamo!

8. vprašanje: Kolikšna je površina Slovenije in kje je njeno (zemljepisno) središče?

Pri nagradnem žrebanju bomo upoštevali le tiste odgovore, ki jih bomo prejeli do vključno 28. februarja na obrazcu, ki ga objavljamo v Vestniku.

Ime in priimek _____

Naslov _____

Odgovor na 8. vprašanje: _____

BRANKO ZUNEC

Spominjati se, pomeni izbirati.
(Günter Grass)

Kolona Zidanškove brigade je obstala pred hišami in čakala, nastojena na puške. Pred kolono je oblastno mahal z rokami in klical posamezne funkcionarje majhen grbasti človek. Kazalo je, ko da ima glavno besedo pri brigadi...

»Gromska strela, v škarjah smo,« se je drl grbavec, ki so ga imenovali nekateri horci »grbasti Miha«.

»Ne lomi ga, kaj nisi bil še v nobeni borbi? Četo boste poslali, pa bo slo,« ga je zavrnil Efenko.

Sli smo nazaj v hišo. Grbasti Miha je še vedno kričal, da smo v škarjah in da se je treba takoj umakniti na vrh Pohorja. Začudil sem se, odkod taka drznost v tem majhnem človeku. »Ne uganjaj oslarij,« ga je spet zavrnil Efenko. »Kakšne škarje? Se ti blede?« Ali grbasti Miha si ni dal dopovedati. Kričal je in se drl kar naprej: »Vi ne poznate Pohorja! Če vam rečem, da smo v škarjah! Kar naj vas vrag jemlje, če nečete iti z nami. Nato je udaril z roko po mizi, pogledal po svojih ljudeh in vzkliknil z vrščetnim, ženskim glasom: »Ukazujem umik, v škarjah smo!« Vsi so šli hitro ven. Jezno sem zakričal za njimi: »Pojdite k hudiču, strahopetci, se bomo pa sami tolkli!« Besno smo gledali, kako je grbasti Miha stopil pred brigado, jo obrnil in brigada, tako lepa brigada, je šla molče za njim nazaj na Pohorje...

Ni mi šlo iz glave, zakaj se je tako dobro oborožena brigada umaknila in zakaj je tisti drobnji simpatični komandant ubogal grbastega Miha. Zaklel sem: »Kdo pa je dal tistemu človeku tako oblast, da preganja dobro oborožene, zdrave in močne fantje po teh kotanjah? Če ga je strah, naj bi šel k terencem v bunker! Tam je mesto zanj, ne pa v brigadi!«

(Matevž Hec: Komisarjevi zapiski, druga knjiga, Mladinska knjiga 1959, Ljubljana, str. 115—116)

Tako so se lepo grupirali: Hrovata, navdušena Sokola, Hrvat, klerikalec in Bizjak ljotičevce, na drugi strani pa ostali, ki so tako planili po njih, da kmalu drug drugega niso več slišali... V kratkem času so se vsi dijaki v

domu opredelili za protikupatorsko delo razen že omenjenih izjem Bizjaka, Hrvatov in Hrovata. Zavladalo je vzdušje medsebojnega političnega spoznavanja. (str. 15)

V nadaljevanju (tretje poglavje pod naslovom Ustanovitev odbora OF) se je vredno ustaviti na straneh 20 in 21, kjer beremo: »Plavogardistom sta bila zelo blizu brata Stojan in Bogdan Hrovat. Bila sta begunca iz Maribora in sta sirsno sovražila okupatorja, saj ju je preganjal z domačega ognjišča, toda bila sta zelo vneto zagovornika Mihajloviča. Bila sta tako vzgojena in tovariši jima tega niso mogli šteti v zlo, dokler sta ostala sama pri prepričanju in besedah, toda bali so se, da kdaj pozneje pride do časa hujšega. Za brata Hrovata je bila beseda komunisti še vedno strašilo. V začetku tudi nista vedela za izdajalsko vlogo Mihajloviča. Skojevci so si morali v resnici mnogo prizadevati, da so ju odvrgli od njunega prepričanja. Važno je bilo tudi to, da ne bi svojega vpliva širila med druge dijake...«

V prvi vrsti posebej označen Bogdan Hrovat. Na hrbtini strani skupinske slike, ki nam jo je odstopil g. Stane Dešnik, Bogdanov in Stojanov sošolec iz Murske Sobotice, napis: »III. a razred državne realne gimnazije v Mariboru, razrednik prof. Detela, 1937/38« z navedbo vseh učencev. Foto: Japelj, Maribor, Gosposka 28.

(nadaljevanje prihodnjič)

ZAZNAMOVAN!!!

2

Pred nami je njegov rokopis, ki ga hrani zgodovinski arhiv RSNZ; nastal je 26. junija 1946 v Ljubljani kot življenjski zapis za kadrovske potrebe Ozne oz. Udbe. Podpisal se je: »referent UDV za okrožje Ljubljana«. Ob vstopu v partizane 15. maja oz. 15. junija 1943 (pojaviata se namreč oba datuma) je njegova »karakteristika: zelo borben, predan, delaven, samoiniciativen. Z ozirom na njegovo telesno hibo precej zagrenjen«.

Sicer pa se vračamo k njegovemu samomoru/nesreči pri čiščenju orožja 9. marca 1948 na Langusovi 14 v Ljubljani, o čemer je na razpolago izjava tedanjega dežurnega organa Udbe za Slovenijo Albina Vengusta: »Dne 8. III. 1948 sem bil določen za starejšega dežurnega pri upravi Udbe za Slovenijo. Približno ob 3. uri zjutraj sem prišel nazaj iz pregleda stavb Udbe v Ljubljani; predal sem mlajšemu dežurnemu, da ni nič novega in obvestil, da grem v III. nadstropje v sobo tov. kapetana Markota spat v naslonjač. Komaj 2—3 minute po prihodu v sobo zaslišim strel; zdelo se mi je, da ga slišim nad seboj, trenutek za strelom nad menoj zaropota kot da se je nekaj zrušilo na tla. Postal sem pozoren in odhitel v IV. nadstropje, kjer sem opazil, da je na levi strani luč. Odprem sobo in vidim, da na tleh med pisalno mizo, ki je v kotu, in stolom leži truplo. Po značilni grbi spoznam, da je tov. Hrovat Bogdan-Miha. Truplo je ležalo na obrazu v mlaki krvi, hropelo in bilo v zadnjih izdihljajih. Pri nogah na desni strani je ležala pištola, ki je bila brez naboja in šaržerja. Na mizi je bila knjiga Strogo zaupno, nekaj aktov, na aktu šaržer in poleg dva naboj. Potipam ga za žilo na roki, ki pa je bila že brez znaka življenja. Skušam ga obrniti, da bi videl, če je mogoče rešiti ga. Uvidel sem, da ne morem napraviti ničesar, takoj kličem po telefonu zdravnika, ki pa se ni oglasil. Postal sem nato šaržerja z avtomobilom po zdravnika. Ker sem pa vedel, da je v stavbi še tov. podpolkovnik Mirko Zlatnar, ki se je nahajal v svoji sobi v I. nadstropju, sem šel do njega in ga obvestil o dogodku. Takoj

sva oba pregledala situacijo in ugotovila, da ni rešitve. Okrog 3.45 uri je prišel tudi zdravnik major dr. Bidenger, ki enako ni mogel napraviti ničesar več. Okrog 5. ure smo ga odpeljali na sodno-medicinski institut. Datum: 10. III. 1948, Ljubljana.

Je to konec ali šele začetek ene od tistih skrivnostnih usod v okviru slovenske Ozne oz. Udbe precej po vojni, ki so vzročno-posledično zadirale v sam vrh te službe — pri Bogdanu Hrovatu/Puklastem Mihi najmanj do Matije Mačka — in o katerih se je do nedavna moralo molčati? Ugibanje moremo vezati na vprašanje, čemu bi sicer BH/PM v eni od pisnih izjav med drugim pojasnil: »... nato sem bil na kurzu potem pa poslan od tov. generala Matije v Prekmurje po posebni nalogi...«

(podčrt. pis.) Za kakšno posebno nalogo je šlo? Je pomenilo biti Oznin obveščevalec (od oktobra '44 do aprila '45) oz. šef Ozne za okrožje Ljutomer (od aprila do junija '45) opravljati posebno nalogo? Kaj pa domneve naših informantov/pričevalcev, naj bi skupaj s pomočniki (!?) v povojnem obdobju likvidiral kakih 700 ljudi; brez da štejemo tiste, ki so jih pobili v t.i. Pohorski aferi oz. Pohorskem procesu v času oktobra '43 — april '4 na Pohorju, kjer je bil BH/PM tedaj šef kontrašpijonažne službe v Pohorskem odredu in XI. SNOUB Miloša Zidanška? Iz večih pričevanj tudi zvemo, da je veljal za enega od najbolj zvestih in učinkovitih izvrševalcev nalog, ki so mu jih posredovali »od zgoraj«.

Toda vrnimo se k izhodišču, h koreninam BH/PM in pogledimo v Oznino kadrovsko polo: »Di-

jaki, pet ljudskih šol, sedem razredov realne gimnazije in nato izključen radi politike. Bivališče staršev pred vojno je bilo v Mariboru, a od junija 1941 v Balugi pri Čačku, kamor so bili izseljeni. Oče (sedaj pokojni) je bil carinski uradnik, mati, kmečka hči, sedaj zasebnica. Oče je bil nacionalno usmerjen, v svetovni vojni je bil jugoslovanski dobrovoljec, član Sokola in to do svoje smrti. Bil, mislim tudi do 29 leta član JNS (točno ne morem reči, ker je kmalu umrl). Mati je tudi nacionalno usmerjena, se v političnem življenju ni javno udeleževala. Bila je po letu 1920. od Italijanov pregnana iz Postojne, skupno s starši.«

Največ zvemo od sestre BH/PM Brede Sergio, ki živi v Mariboru, vendar — vsaj za zdaj! — ne želi, da bi objavili njeno pričevanje o bratu, njegovi nravi in poslu, ki ga je opravljal. Predvsem terja, da se sklicujemo na izvirne dokumente in nam izročijo bratovi sliki ter zbornik/monografijo Mladost v boju (Delo mladine učiteljskega doma v Ljubljani med narodnoosvobodilno vojno), ki jo je leta 1955 v Ljubljani izdal Klub borcev NOB Kosmač Klemenc. Tu najdemo veliko podatkov, ki bistveno pomagajo pri rekonstrukciji začetkov delovanja Puklastega Miha. Iz kartona personalnih podatkov razbiramo: »V trenutku kapitulacije Jugoslavije sem se nahajal doma pri starših. Pozneje sem bil v Ljubljani, kjer sem počeval otroke vse do vstopa v JA (Jugoslovansko amrado — op. pis.). Nahajal sem se na okupiranem ozemlju v Ljubljani. Preživljal sem se s poučevanjem otrok in podporo od tete. Za NOV sem začel delati aktivno v letu 1941 v mladinski organizaciji in Skoju v kvartu Stiska—Ljubljana. V partizane sem vstopil meseca junija 1943 — prostovoljno.« Izpolnjeno 3. septembra 1946 v Ljubljani.

V omenjenem zborniku/monografiji, kjer je podrobneje opisan Učiteljski dom na Zibertovi 27 v Ljubljani in kjer sta bila tudi brata Hrovat — Bogdan in Stojan. Zgovorna je uvodna navedba: »Ta aktiv na čelu z grupo

ŠTEFAN ZRIM IZ PEČAROV-
VEC JE BOLJ NESREČEN

Je že tako, da človek v življenju ponavadi nima sreče. Štefan Zrim iz Pečarovec je že tak! Izučil se je sicer za zidarja in delal pri več podjetjih, nazadnje (1965. leta) pa ga je zvalila tujina. Tam se je tudi spoznal in pozneje poročil z Avstrijko, vendar se je kmalu ločil, ker ji ni bilo do življenja in dela v naših krajih. Štefan se poslednjič ni več vračal v tujino, ampak je delal pri domačih zidarskih mojstrih.

Leta 1972, ko se je z motorjem panonia peljal z dela, je padel in se hudo poškodoval. Kar dve leti je ležal po bolnicah, nazadnje v Ormožu, kajti pretres možgan je, kot mi je dejal sam, pustil posledice in je duševni bolnik. Dotlej, dokler je živela ša mati Otilija, ki je iz Francije prejela skromno penzijo, jima je nekako šlo.

Oče Štefan pa je umrl že pred 20 leti. Štefan Zrim, ki se mu v krajšem življenju v dvoje z Avstrijsko ni rodilo nič otrok, je tako ostal sam. Ker ni imel nobenih stalnih virov, niti socialne pomoči ne, je bil večkrat lačen kot sit. Včasih je šel komu kaj pomagat samo, da se je pošteno najedel.

To se morda čudno sliši, a kaj, ko pa si sam ni mogel občutneje pomagati, čeprav ima sicer 2,5 hektarja posestva, od tega večino gozda. Zemlje ni mogel obdelovati, ker ni imel ne živine ne denarja za gnojila. Tudi se ni nihče našel, ki bi ga za 3 mesece zapo-

Pes — volčjak — Strici z nenavadnim laježem prebudil in opozoril gospodarja na nesrečo ● Pozimi bo prenočeval pri vaščanih

slil (redno delovno razmerje), da bi tako izpolnil manjkajočo delovno dobo, da bi potem uveljavil pravico do invalidske penzije.

»Nekako bi se že prebijal, zdaj pa sem povsem na dnu,« mi je jokaje pripovedoval Štefan Zrim, ki sem ga obiskal v ponedeljek na pogorišču njegove hiše. V nedeljo, kmalu po 5. uri, ga je pre-

budil nenavaden lajež njegovega hišnega čuvaja Stricija. Štefan je stekel iz kuhinje, kjer je ležal na kavču, in v leseni predsobi, ki ji po domače pravijo »preklit«, je gorelo. Sam pogasiti ni mogel, stekel je k sosedu Štefanu Palatinu in Jožetu Zelku, ki naj bi pomagala pogasiti z ročnimi gasilnimi aparatoma, kar sta tudi poskušala, a ni bilo dovolj uspe-

šno. Medtem se je ogenj naglo širil, kajti zunanje stene hiše so bile iz lesa.

Jože Zelko je vključil vaško sireno, njegova žena Justina je poklicala gasilce iz Murske Sobotice. Poleg domačih in soboških so pritekli še gasilci iz Moštanec, Kušanovec... Gasili so z vodo, ki so jo pripeljali s seboj, prebili pa so tudi led, debel 30 centimetrov, na požarnem vodnjaku... Rešili so, kar se je rešiti dalo, to pa je gospodarsko poslopje, medtem ko je stanovanjski del skoraj v celoti zgorel. Pa tudi mizararska oprema, šivalni stroj, kolo, motorji... Štefan Zrim je komajda rešil nekaj moke in — televizor. Gmotna škoda znaša več kot 70.000 dinarjev.

Štefan Zrim je ostal brez vsega! Posamezni krajanji so mu zdaj ponudili, da bo pozimi stanoval pri njih, še zlasti pri Jožetu Krpiču. Pečarovecni bodo seveda svojemu sovaščanu pomagali: v gospodarskem delu objekta bodo uredili vsaj skromno stanovanje. Denar za to bodo zbrali člani vaške zavarovalne skupnosti, verjetno pa bodo zbirali tudi v okoliških vaseh. Morda pa bosta bratu pomagali še sestrji, ki sta sicer poročeni in živita v Avstriji oziroma Nemčiji.

Š. Sobočan

Štefana Zrima je v nedeljo navezgodaj prebudil nenavaden lajež hišnega čuvaja Stricija. Je vzrok požara pepel, ki naj bi ga odlagal v bližini hiše, ali pa dotrajana električna instalacija? Oškodovani je takorekoč ob vse, le rešitelj — čuvaj Strici mu je ostal. Foto: S. S.

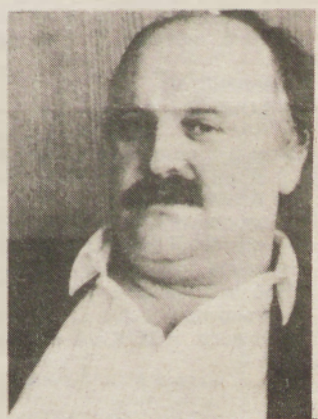
USPEŠNA MEDNARODNA TIRALICA

Sandi Grubelić za zapahi

V švicarskem turističnem mestu Lugano aretirali Sandija Grubelić, katerega firma Trend je ogoljufala tisoče možnih najemnikov avtomobilov

Če bi hoteli opisati vse lumparije, ki so jih delavci organov za notranje zadeve odkrili v poslovanju Sandija Grubelića iz Grosuplja pri Ljubljani, potem ta časopisna stran ne bi zadoščala. Na nedavni tiskovni konferenci so namreč predstavniki Republiškega sekretariata za notranje zadeve — uprava za zatiranje kriminalitete — povedali, da so temeljnemu javnemu tožilstvu poslali več kazenskih ovadb. Med kaznivimi dejanji ni le protipravna pridobitev denarja v znesku 217 700 000 dinarjev, ki ga je vplačalo 4977 občanov, o čemer smo v našem časopisu na kratko že poročali, ampak še množica drugega.

Bodo domnevnega storilca množice gospodarskih prekrškov izročili? Zdaj švicarski pravosodni organi zahtevajo, da jim slovenski organi pravosodja v 30 dneh pošljejo celotno dokumentacijo o Grubeliću, prevedeno v francoščino. Šele potem se bodo švicarski organi odločali, ali ga bodo izročili slovenskim oziroma jugoslovanskim oblastem. Magister Zlatko Dežman je novinarju Večera na vprašanje, kakšne so praktične možnosti, da Grubelića izročijo, med drugim povedal, da so kazniva dejanja, ki se mu očitajo, po svoji naravi

Sandi Grubelić. Ga bodo Švicarji izročili našim oblastem?

takšna, da jih preganjajo tudi v Švici. Tako Jugoslavija kot Švica (svoji zakonodaji navkljub) upoštevata »elastični sistem načela specialnosti, ko ga določa konvencija iz leta 1887...« Na vprašanje, ali Sandi Grubelić lahko uveljavlja pravico do azila, pa je magister povedal, da bi se na to lahko skliceval le, če bi pri nas teklo zoper njega kazenski pregon iz političnih razlogov. Tedaj bi se postopek za izročitev zapletel in zavlekel.

Š. Sobočan

ODKRITJE NA MEDNARODNEM MEJNEM PREHODU V DOLGI VASI

Lisica v štruci kruha

Česa vse se ne domislijo ljudje, ki hočejo čez to ali ono mejno črto prepeljati razno blago in predmete, samo da bi se izognili plačilu carine ali pa vnesli v tujo državo nekaj, kar je prepovedano! No, obmejni milicniki in cariniki pa ponavadi storilce odkrijejo in potem ukrepajo po predpisih.

V petek, 15. februarja, so se iz madžarske strani pripeljali na mejni prehod v Dolgi vasi štirje Poljaki. Na vprašanje, ali imajo kaj prijaviti, so odgovorili, da nič. Cariniki, ki so pobrskali v avtu volkswagen pasat, v vozilu niso našli nič takega, s čemer bi se gostje pregrešili. Na žalost potnikov pa s tem formalnosti še ni bilo konec, še posebej pa ne potem, ko so pri M. S. našli v hlačnih nogavičkah krzno zlate lisice. Odredili so osebni pregled in pri E. D. S. P. in S. D. odkrili okrog telesa (hrbta in trebuh) nenavadno debele povoje. Ko so jih odčili, so se pod njimi prikazale tri zlate lisičke. Cariniki so postali še pozorni na štruco kruha, ki je bila zavita v aluminijasto folijo, in v njej odkrili odprtino, v kateri je bila, verjeli ali ne, še ena zlata lisička. Blago, ki so ga Poljaki nameravali prodati v Ljubljani, so zasegli, carinski sodnik jim je izrekel še denarno kazen in potniki iz Vzhoda so se odpeljali naprej v notranjost države. S kupčijo: 1200 dinarjev, kolikor so nameravali dobiti za eno zlato lisico, torej ni bilo nič.

Š. S.

POŽAR V MURI

V petek, 15. februarja, ob 23. uri se je v predprostoru šivalnice moških oblačil v soboški Muri vnel električni kabel, nato pa se je ogenj začel širiti na strop in les. Še sreča, da so ognjene zublje pravočasno opazili in posredovali delavci, nato pa še gasilci. Gmotna škoda po nestrokovni oceni znaša 10.000 dinarjev.

POROKE

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Franc Novak, agronom iz Zenkovec, in Mirjana Pozvek, ekonomska tehnica iz Brezovce; Slavko Horvat, kmetijski tehnik iz Ivanovec, in Renata Kerčmar, administratorica iz Ivanovec; Franc Kardos, kmetovalec iz Lucove, in Antonija Lepoša, kmetovalka iz Šalovec; Stanko Kozic, kmetovalec iz Stanjevec, in Liljana Bezec, delavka iz Mačkovec.

ČESTITAMO!

SALON POHIŠTVA®

INTERDOM d.o.o.

30% ZA GOTOVINSKO PLACILO

DO 30% ZGOLAJŠE

UGODNI KREDITNI POGOJI

KUHINGE SPALNICE

SEDEŽNE grt. IZVOZNI MODELI — NA ZALOGI

PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

"KOVINOPLASTIKA"

Pavlinjek Ing. Štefan, ing. Kena

MURSKA SOBOTA, TEMLINOVA 4, TELEFON 069-25174, 21903

Modeli za vlivanje betona po sistemu naredi sam

Koristno izkoristite svoj prosti čas v zimskem obdobju in prihranite denar. Ponujamo vam modele za betonske izdelke, s katerimi enostavno pridete do lepih fasadnih plošč, talnih plošč ter drugih betonskih izdelkov.

plošč za tlakovanje stez in dvorišč, modele za betonske ograje, cvetlična korita, cvetlične škarpe, robnike itn.

Imamo:

Modele za vlivanje betonskih fasadnih plošč (umetni kamen), deset različnih tipov talnih

POKLIČITE NAS PO TELEFONU ŠT. (069) 25 174 IN POSLALI VAM BOMO PROSPEKT.

Svet osnovne šole dr. Anice Rotdajč Grad razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA ŠOLE

Kandidati morajo:

- izpolnjevati pogoje, določene s 137. členom Zakona o osnovni šoli
- imeti organizacijske in strokovne sposobnosti, ki zagotavljajo uresničevanje smotrov in nalog osnovne šole.

Mandat traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov šole.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri najpozneje v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

ČEBELARJE

obveščam, da ponovno izdelujemo ČEBELARSKE PRIPOMOČKE IN PANJE VSEH VRST.

- Po zelo ugodni ceni nudimo okvirje in satne pitalnike, za panje pa sprejemamo naročila.

MED! Ugodna prodaja različnih vrst medu **3 kg samo 150 din!**

MIZARSTVO FRANC SENČAR, Križevci 56 c, KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, telefon 87 423.

Trgocentar

AKCIJSKA PRODAJA POHIŠTVA V PRODAJALNAH:

- **SALON KUHINJ 227, Novakova 1, ČAKOVEC,** tel. (042) 812 787
- **POHIŠTVO 88, O. Keršovanija 11, ČAKOVEC,** tel. (042) 812 475
- **POHIŠTVO 230/IV, D. KRALJEVEC,** tel. (042) 87 138
- **POHIŠTVO 117, M. SREDIŠČE,** tel. (042) 843 263

Poleg običajnih pogojev (odplačilo na 6 mesecev, 11-odstotna obrestna mera in plačilo v gotovini od 10 do 15. odstotkov).

NOVOST! DODATNI POPUST za predplačilo za nadaljnjih 15 do 25 odstotkov.

SEDAJ JE SKUPEN POPUST

DO 40 Odstotkov!

VAŠA ŽELJA — NAŠA IDEJA — VAŠ USPEH!

Dopoldanski pregledi so hitro minili in Srečko čaka le še na izvide krvi. Gre za preventivni ukrep, kajti drugi del pregledov je takšen, da zdravnik pride v stik z njegovim očesom, in zato se morajo prepričati, da Srečko nima kakšne nalezljive bolezni. Ker sem tokrat naredil dovolj in zbral nekaj zanimivih vtisov in informacij, se odpravim v mesto.

PROBLEMI V PROMETU

Tokrat se spopadem z zanimivim problemom: promet. Torej, kako najhiteje od ene točke do druge. Načinov je več: najcenejši je mestni promet. Avtobusi so neurejeni, umazani in mrzli, saj grejejo v glavnem le zagrajeno šoferjevo kabino, prostor za potnike pa je prepuščen vremen-

Ivan Gole, direktor predstavništva Slovenijalesa, je zgovoren. Informacije so obojestranske, saj je v Moskvi že več kot 6 let. V tem času se je v domovini marsikaj spremenilo.

skim razmeram. Ljudje na avtobusu so zamišljeni in vzdusje je prav pogrebno. Nobenega veslega obraza ali sproščenega klepetu ni. Kljub vsemu so avtobusi mestnega prometa dokaj polni, in to ob vsaki uri.

Bolj zanimiv je taksi. Do njega ni težko priti. Če taksist ugotovi, da si tujec, te sicer pobere, ampak najprej se pogodi za ceno, ki ni nikoli manjša od 10 USD ali 15 DEM. Šele takrat te odpelje do željenega cilja. Tokrat sem imel srečo in se postavil v skupino že dveh čakajočih. Tako me je ta vožnja stala okoli 10 rubljev, ker je razmeroma poceni. Ob

iskanju prevoza sem opazil eno zanimivost: v Moskvi, pa tudi v drugih mestih, ljudje veliko štopajo. Avtomobile ustavljajo kjerkoli. Ustavljajo pa taksije, osebnih avtomobile, tovornjake... skratka vse, kar se vozi po cestah. Še bolj zanimivo pa je, da šoferji ustavljajo. Če ugotovijo, da imajo skupno pot, se peljejo. Toda — tudi te vožnje niso zastoj. Prednost takšnega načina pa je, da prideš na cilj. Pa še eden od načinov prevoza je v Moskvi: na postajališčih mestnega prometa ali pa kjerkoli drugje naenkrat nastane vrsta. Ob tej vrsti ustavljajo avtomobili in iz skupine izstopita dva ali trije ljudje in se odpeljejo. Torej še ena od oblik samoorganiziranosti v mestnem prometu. Vozil sem se tudi z metrom, torej moskovsko podzemeljsko železnico, a o tem nekaj več pozneje.

SLOVENIJALES

Po obisku v bolnišnici sem se odpravil v središče Moskve v predstavništvo Slovenijalesa. To podjetje je opravilo pomembno delo pri organizaciji obiska Srečka Goloba v bolnišnici. Ivan Gole je direktor predstavništva v Moskvi že 6 let. Prijazen klepet pred uradnim intervjujem mi je razkril številne podrobnosti o Moskvi in načinu življenja v tem mestu. Pozneje izvem tudi o delu tega predstavništva, ki skuša slovenskim podjetjem utreti pot na sovjetsko tržišče. Gre za izjemno težko delo, še posebej sedaj, ko od 1. januarja letos trgujemo s Sovjetsko zvezo na podlagi konvertibilnega obračuna. Res pa je, da so sovjeti izjemno zainteresirani za slovensko gospodarstvo, saj smo po besedah Ivana Goleta dovolj kakovostni in konkurenčni. Tudi pomurska podjetja so iskala poti na sovjetsko tržišče prek Slovenijalesa. Gre za

Radensko Tovarno polnilne opreme, Platano in Avtoradgono. Ves čas pogovora je bil v pisarni živahen promet, saj so direktorja klicali številni partnerji, razčiščevati pa je moral tudi nekatere probleme, ki so v Sovjetski zvezi. Njihovo reševanje je dokaj enostavno. Pokličesh nadrejenega in skušaj urediti. Če ne gre, pokličesh prijatelja v odgovornem ministrstvu in on uredi stvar. Na videz torej res preprosto, vendar pa si takšne zveze moraš najprej ustvariti in šele nato gre reševanje po pisani poti. V predstavništvu Slovenijalesa v Moskvi je zaposlenih okoli 30 ljudi, nekaj tudi domačinov. Po-

obsežne administracije. Samo v državni administraciji je zaposlenih 18 milijonov ljudi! Kje pa so še podjetja...

S temi podatki se odpravim v hotel, saj je napočil čas mojega poročanja v Mursko Soboto. Nekoliko sem v skrbeh, saj dopoldanska zveza ni najboljše delovna, čeprav ni šlo za kakovost, ampak je bil posredi le časovno neusklajen spodrsilaj. No, tokrat je šlo vse kot po maslu in drugo poročanje je uspešno.

Po urejanju podatkov in zapisnih ter poslušanju posnetega mi dan hitro mine in pred menoj je druga moskovska noč.

Eden od dogodkov, ki ga v Moskvi nihče ne sme zamuditi: menjava straže pred Leninovim mavzolejem. Pozimi je še posebno zanimiv, saj je posebno doživetje gledati vojake, ki eno uro nepremično stojijo na -22°C . Na srečo razvodnik straže vsakemu stražarju dvigne ovratnik, tako da je vsaj malo topleje.

sebnost zanimiv je bil neki človek, ki se je ves čas bivanja v gosteh pri Slovenijalesu (tudi ko sem bil tam še drugič) motovil po predstavništvu in ni počel ničesar pod milim bogom (če branje časopisov in igranje z računalnikom ne štejemo za delo) in se je sprehajal gor in dol ter od časa do časa srknil kakšno kavico. Še danes mi ni jasna njegova vloga. Ali pa morda? No, tudi ta obisk se mi je vtisnil v spomin. Ivan Gole mi je povedal, da je Slovenijales dobil pooblastilo korejske firme Hyundai za vključevanje v sovjetsko tržišče. Gre za izjemno priložnost, ki jo morajo izkoristiti. Seveda bo to težko, kajti cena dela je v Sovjetski zvezi izjemno visoka, to pa zaradi

SOBOTA, DAN, KO BOMO VERJETNO IZVEDELI KAJ VEČ

Takoj po opravljenem delu, to je poročanje za RMS, se odpravim v bolnišnico, saj bi Srečko moral danes opraviti še zadnji, odločilni pregled. Ko bo ta za njim, bo vedel, kako in kaj je narobe z njegovimi očmi. Po nasvetu prijateljev in Slovenijalesa sem si tokrat naročil taksi že sinoči in začuda me je čakal pred hotelom. Še bolj začuda pa je taksist vklopil taksimeter in tako sem se izjemoma resnično poceni pripeljal do bolnišnice. Kmalu sem bil v Srečkovi sobi, kjer mi je na hitro poročal, kako so minili včerajšnji pregledi.

(Se nadaljuje)

lip & bled

LIP Bled vam daje v svoji poslovalnici na Bledu in v Murski Soboti izredno ugodne možnosti pri nakupu stavbnega in sobnega pohištva.

- 10% popust za gotovinsko plačilo,
- pri nakupu nad 20.000 din brezplačen prevoz do 50 km,
- ugodna 6-mesečna posojila.

ODLIČNA KAKOVOST, VELIKA IZBI-
RA, UGODNE CENE.

Obiščite nas v naši poslovalnici
LIP Bled v Murski Soboti
tel. (069) 22-941

89000 Murska Sobota, Kidričeva 10, telefon (068) 22-649, 22-606,
telex (068) 22-718

TURISTIČNA AGENCIJA KLAS MISLI NA VAS

POSEBNA PONUDBA ZA MATURANTE:

— ŠPANIJA
od 26. 4. 1991 do 1. 5. 1991 za samo 285 DEM

ROMANJE V:

- 'LOURDES od 14. 4. do 18. 4. 1991
 - RIM od 19. 4. do 23. 4. 1991
- Organiziramo ogled smučarskih poletov v PLANICI 24. 3. 1991

Ob DNEVU ŽENA:

- enodnevni izlet na DUNAJ, 9. 3. 1991
 - enodnevni izlet PO ZAGORJU, 9. 3. 1991
- Potovanja organiziramo s sodobnim turističnim avtobusom — video, WC, klimatske naprave in strokovno vodstvo.

Informacije: AGENCIJA KLAS M. Sobota 22 606
Lendava 75 002
G. Radgona 74 098
Ljutomer 82 578

PRIDRUŽITE SE NAM!

Svet osnovne šole Bakovci razpisuje prosta dela in naloge

— RAVNATELJA ŠOLE

Kandidati morajo:

- izpolnjevati pogoje, določene z zakonom o osnovni šoli,
- imeti najmanj 5 let delovnih izkušenj pri vzgojnoizobraževalnem delu,
- imeti organizacijske in strokovne sposobnosti za vodenje organizacije.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo Bakovci

O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po končanem razpisu.

APIS, živilska industrija in trgovina, p. o., Šentilj, Štrihovec 15, ŠENTILJ
objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnih sredstev: MONTAŽNI TRGOVSKI OBJEKT, int. št. 0000624, sestavljen iz 4 mobilnih blokov v velikosti 6,05 x 9,7 m z nadstrešnico in notranjo opremo.

Izključna cena je 290.000,00 din. Dražba bo v Šentilju, Štrihovec 15, na dvorišču podjetja APIS, p.o., Šentilj, 22. 02. 1991, ob 14.00.

Ogled osnovnega sredstva je možen vsak delavnik od ponedeljka do petka.

Prodano bo po sistemu videno—kupljeno.

Poznejših reklamacij ni.

Kavcija znaša 10 % izključne cene in jo je treba vplačati pred pričetkom pri dražbeni komisiji.

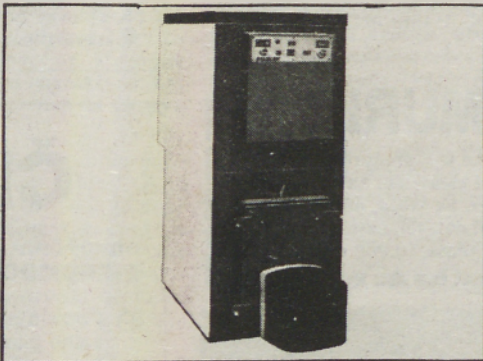
Kupec plača celotno kupnino najkasneje v 8 dneh po dražbi oz. po dogovorjenih pogojih.

Rok prevzema osnovnega sredstva je 8 dni po dražbi, po preteku tega in po vrnitvi varščine kupec izgubi pravico do nakupa. Prometni davek ni vključen v ceno in ga plača kupec.

TVT VEČ TOPLOTE V VAŠ DOM

UNIVERZALNI IN SPECIALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE Z ALI BREZ BOJLERJA 16—100 kW
TVT RL (—S) TVT STANDARD (—S)
TVT SPECIAL (—S) TVT H 33
TVT REKORD, TVT CENTRAL

- vrhunski izkoristki
- za trdna, tekoča in plinska goriva
- vakuumsko emajliran boiler
- vroča gorilna komora
- avtomatska regulacija

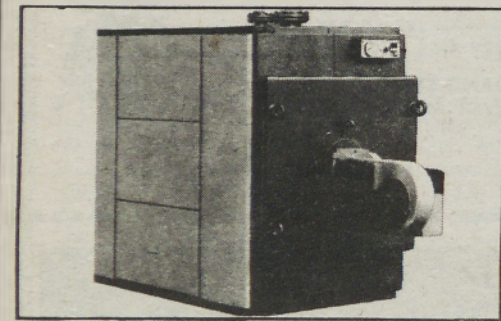

SPECIALNI KOTLI ZA OLJE ALI PLIN ZV 180—3500 kW

PLINSKI KOTLI ROHLEDER SUPER 90

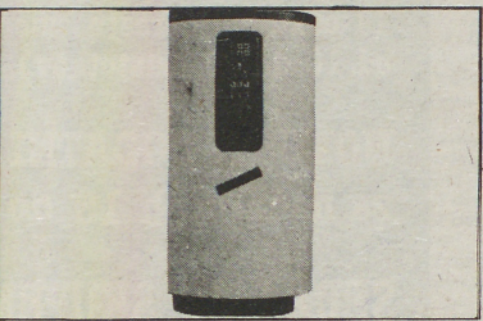
KOTLI ZA TRDNA GORIVA S, SR, SL 175—520 kW

- vrhunski izkoristki
- avtomatska regulacija
- enostavna montaža

SOLARNI BOJLER MODEL SAT IN SB EXPORT

- vakuumsko emajliran
- trosistemski in visoko produktivni
- popolna izolacija
- avtomatska regulacija
- prostornine 150, 200, 300 in 400 litrov

WEISHAUPT GORILNIKI OD 21 do 3500 kW

- naj sodobnejša avtomatika
- elektromotorna zračna loputa

EVROPSKI DOBAVITELJ SODOBNEGA OGREVANJA!

TOVARNA VOZIL IN TOPLOTNE TEHNIKE BORIS KIDRIČ p.o. MARIBOR 1863

62000 Maribor, Leningradska 27
telefon (062) 302-321
telex 33-161 TVT MB YU, telex (062) 303-990
Predstavništvo
11000 Beograd, Kataničeva 24/II
telefon (011) 450-685

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Konec tedna bo lepši, če boste sprejemniki naravnali na 87,6 MHz — pregled kulturnih in športnih prireditel, poročila, glasba...), 10.00 Spored RS.

16.00 Zimsko popoldne (začeli bomo z uro čestitkami in pozdravi, nato pa telefoniramo 069/21 232 in 21 579, končali pa pravtako z glasbo po željah, ob 18.00 bo oddaja 21 232), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

9.00 TV mozaik. 15.00 Zarišče, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 TV mozaik: tednik, ponovitev. 18.10 Spored za otroke in mlade. 19.00 Risanka. 19.30 TV dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Škandali, angleška dokumentarna serija. 21.15 Zagon v Los Angelesu. 41. zadnji del ameriške nanizanke. 22.10 TV dnevnik 3. 22.30 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi. 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio Maribor. Tele M. 19.00 Videomeh, ponovitev. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Hugo Wolf, dokumentarna oddaja. 21.15 Slavnosni koncerti Marjane Lipovšek, ob 130-letnici rojstva Huga Wolfa. 22.15 Oci kritike. 22.55 Yutel. 23.55 Satelitski programi.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Oddaja za otroke. 10.00 Solški program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.25 Poročila. 16.40 Oddaja za otroke. 17.10 Izobraževalna oddaja. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Polna hiša, ameriška nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Igrani film. 21.30 Zabavna oddaja. 22.20 TV dnevnik 2. 22.40 Poročila v angleščini. 22.45 Ekran brez okvira. 0.15 Poročila.

TV AVSTRIJA

14.00 Mister Billion, ameriški film. 1977 (Terence Hill, Valerie Perrine). 15.30 Otroški spored. 16.35 Alfred Kwak, risanka. 16.00 Am dam des: Sonce. 16.20 Živalski kotiček. 16.35 Spored. 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Zarota na Temzi, zadnji del serije. 17.30 Mini kviz. 17.55 Yakari. 18.00 Mi. 18.30 Šef zdravnik Trapper John, zdravniška serija. 19.20 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Sport. 20.15 Stari, kriminalka. 21.15 Ugleđni kuharji. 21.25 Model in vohjač, kriminalna komedija. 22.10 Pogledi od strani. 22.20 Trailer, oddaja za prijatelje filmov. 22.50 Izganjevalec hudic, ameriška grozljivka. 1977 (Linda Blair, Richard Burton). 0.30 Čas v sliki. 0.35 Hammer, kriminalna satira. 1.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.10 Delo, molitev, ples. 9.40 Baletni film. 10.10 Kraljev uboj, 1. del švedskega filma. 16.35 Video novice. 16.55 Vprašanja kristjanov. 17.00 Za upokojece. 17.30 Teka. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, uslužnostni program. 19.10 TV kino, najava. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dallas, ameriška serija. 20.55 Panorama. 21.55 TV kino: Zenske na strehi, švedski film. 23.20 Pori jazz 1990. 24.00 TV dnevnik. 0.15 Dnevnik BBC.

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Jutro in popoldne na murskem valu — ne želimo vas utrujati z globokimi temami, lažje boste nakupovali ob dobri glasbi, imate pa možnost neposrednega vključevanja v spored. Če ne prej, ob 9.00 ko bodo spet telefonske čestitke), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (trirno druženje, ki ga začnemo in končujemo z najlepšimi željami s čestitkami in pozdravi, vmes pa bo ugibanje o nedeljskem glavnem kuharju), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

8.20 TV mozaik. 15.05 Fluid: The Dubliners, ponovitev oddaje HTV. 15.50 Zarišče, ponovitev. 16.20 Sova, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 Senca na zemlji, angleški film. 18.30 Zdjaj po slovensko: pogovor o pogovoru. 18.50 Že veste? 19.00 Risanka. 19.30 TV dnevnik 2. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.35 Ona + on. 22.10 TV dnevnik 3. 22.30 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi, poskusni prenosi, ali sport. 19.00 Mali in sin, avstralska humoristična serija. 19.30 TV dnevnik. 21.30/21.40 Filmske uspešnice: Brez zlobe, ameriški film. 23.24/23.35 DP v plavanju, posnetek iz Ljubljane. 23.55/0.05 Yutel, eksperimentalni program (do 1.00).

HTV

8.15 Poročila. 8.30 Vesela sobota, spored za otroke. 10.00 Izbor šolskega programa. 11.30 Danes skupaj. 12.00 Izbrali smo za vas. 13.30 Mladinski film. 15.00 Mikser M, zabavna oddaja. 15.45 En avtor, en film. 16.00 Narodna glasba. 16.30 Sedmi čut. 16.40 TV teden. 16.55 Poročila. 17.00 TV razstava. 17.10 Nafta, angleška dokumentarna serija. 18.00 Berači in sinovi, TV nadaljevanje. 18.55 Rakuni, risana serija. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Pogovor tedna. 20.15 Igrani film. 21.45 TV dnevnik 2. 22.05 Poročila v angleščini. 22.10 Prisrčno vaši. 22.55 Fluid, zabavnoglasbena oddaja. 23.40 Sportna sobota.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Čas v sliki, ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Sport. 19.00 Kolo sreče. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Družinski praznik. 21.50 Srček list. 22.15 Umor po meri (f), 23.50 Yukon (f).

Drugi program

11.25 Sport. 15.45 Borzno poročilo. 16.00 Koncert ljudske glasbe. 17.00 Ljuba družina. 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Dogie Howser (n), 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Rollerball (f), 22.15 Čas v sliki. 22.25 Sport. 22.50 Al Johnson.

TV MADŽARSKA

6.30 Vaška TV. 7.00 Sončnica. 9.05 Za otroke. 10.45 Dallas, pon. 11.30 Panorama, pon. 12.30 Na ekran, v srbohrvaščini. 13.10 Kralji film. 13.40 Burleska. 13.55 Ženski roket. 15.15 Krakonoš, mladinski film. 16.25 Videoklipi. 16.55 Hišni prijatelji. 17.10 Barkočba. 18.00 Sosedje, pon. 18.35 Delta. 20.05 Derrick, kriminalka. 21.10 Pop festival. 22.20 Portre ti. Dali. 23.35 Sver videa. 0.15 TV dnevnik.

RADIO

MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas — g. Veleber vam bo spregovoril o postu, 9.30 Srečanje na pomurskem valu, 10.30 osrednji gost kuhinje), 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Pannonica odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Novice, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

8.30 Otroška matineja. 9.50 Cary Grant — Praznovanje, ameriški dokumentarni film. 10.40 Mali in sin, ponovitev. 11.10 Domači ansambl: ansambel Rž. 11.40 Ohzoria duha. 12.05 Ljudje in zemlja. 12.35 Priljubimo tišini. 13.10 Titanic, ponovitev. 14.40 J. Galsworthy. Saga o Forsythih, angleška nadaljevanje. 15.30 Sova, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 Margaret Bourke White, ameriški film. 18.50 Risanka. 19.00 TV. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Božo Šprajc: Pripravke iz medenega cvetličnjaka. 21.40 Zdravo. 23.00 TV dnevnik 3. 23.25 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

13.00 Sportno popoldne. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Drugačje zvezde, potopisna reportaža. 20.30 Pragzd, dokumentarna oddaja. 21.10 DP v plavanju, posnetek iz Ljubljane. 22.30 Sportni pregled. 22.30 Yutel. (do 23.30).

HTV

9.15 Poročila. 9.20 TV koledar. 9.30 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 10.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.20 Dokumentarni film. 16.25 Poročila. 16.30 TV koledar. 16.40 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 17.10 Solški program. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Dokumentarna oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Boljši življenje. Humoristična serija TV Beograd. 21.00 Sedem dni v svetu, zunanja politika. 21.30 Dnevnik. 21.50 Poročila v angleščini. 21.55 Kinoteka Hollywooda. 23.25 Poročila.

HTV

9.45 Poročila. 10.00 Dobro jutro, nedeljsko popoldne za otroke. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila. 13.05 Doktor, ameriška nanizanka. 13.55 Družinski magazin. 14.25 Nedeljsko popoldne. 17.00 Igrani film. 18.45 Leteči medvedki, risana serija. 19.10 TV sreča. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 TV drama. 21.00 Igrani film. 22.30 TV dnevnik 2. 22.50 Poročila v angleščini. 22.55 Sportni pregled TV Črna Gora. 23.25 Glasba za lahko noč. 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Glavni zdravnik. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Magnum. 22.10 Lepota greha (f), 23.55 Hammer (n).

Drugi program

16.45 Dok. film. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Pravica do življenja. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajarski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Otok sanj (n). 21.15 Sling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. oddaja. 23.10 Nočni studij.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, ponovitev. 10.05 Kraljev uboj, 2. del švedskega filma. 11.00 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, magazin. 19.00 Cimbora: Mozart. Figarova svatba. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Uniformi, 11. del: Military tour. 21.10 Umetnina tedna. 21.15 Usodna vprašanja, debatni spored. 22.00 Zaznana premietra. 22.35 Varsivo mest. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Tudi to jutro ponujamo različne teme: morda vas bo zanimalo madžarsko zvočno pismo ob 7.45, morda kaj drugega. Vsekar nas poslušajte!), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (Sportna oddaja, poročila. To sem jaz, glasba), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 TV mozaik. 15.30 Sova, ponovitev. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 TV mozaik: Zdravo, ponovitev. 18.30 Spored za otroke. 19.10 Risanka. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Zelimir Zilnik: Črno in belo. 21.10 Osmi dan. 22.00 TV dnevnik 3. 22.20 400 let slovenske glasbe. 22.50 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi. 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio Ljubljana. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zelena ura, znanstvena oddaja. 21.00 Sedma steza, sportna oddaja. 21.20 Rezerviran čas: Šanson: Catherine Sauvage. 21.45 Satelitski programi. 22.30 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.20 TV koledar. 9.30 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 10.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.20 Dokumentarni film. 16.25 Poročila. 16.30 TV koledar. 16.40 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 17.10 Solški program. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Dokumentarna oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Boljši življenje. Humoristična serija TV Beograd. 21.00 Sedem dni v svetu, zunanja politika. 21.30 Dnevnik. 21.50 Poročila v angleščini. 21.55 Kinoteka Hollywooda. 23.25 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Glavni zdravnik. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Magnum. 22.10 Lepota greha (f), 23.55 Hammer (n).

Drugi program

16.45 Dok. film. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Pravica do življenja. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajarski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Otok sanj (n). 21.15 Sling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. oddaja. 23.10 Nočni studij.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, ponovitev. 10.05 Kraljev uboj, 2. del švedskega filma. 11.00 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, magazin. 19.00 Cimbora: Mozart. Figarova svatba. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Uniformi, 11. del: Military tour. 21.10 Umetnina tedna. 21.15 Usodna vprašanja, debatni spored. 22.00 Zaznana premietra. 22.35 Varsivo mest. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Kuhali bomo s Cilko Sukič, izbirali pesem tedna, lahko pa tudi kaj kupite ali prodate, če pokličete 21 232, ko bodo mali oglasi — 7.30—8.00), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (najprej mali oglasi po telefonu, nato poročila, ob 17.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

9.00 TV mozaik. 14.35 TV mozaik. 15.00 Zarišče, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 TV mozaik: Pragzd, dokumentarna oddaja. 17.50 Spored za otroke in mlade. Klub Klobuk, kontaktna oddaja. 19.00 Risanka. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 P. Gibbs: Včerajšnje sanje, angleška nadaljevanje. 21.00 Novosti založb. 21.10 Jazz festival v Montreuxu, 2. oddaja. 22.10 TV dnevnik 2. 22.35 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi, poskusni prenosi. 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio 2 Koper. 19.00 Naša pesem '90. 12. oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer. Povečava. 22.35 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.20 TV koledar. 9.30 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 10.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.20 Dokumentarni film. 16.25 Poročila. 16.30 TV koledar. 16.40 Čas za pravilico, oddaja za otroke. 17.10 Solški program. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Dokumentarna oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Boljši življenje. Humoristična serija TV Beograd. 21.00 Sedem dni v svetu, zunanja politika. 21.30 Dnevnik. 21.50 Poročila v angleščini. 21.55 Kinoteka Hollywooda. 23.25 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Glavni zdravnik. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Magnum. 22.10 Lepota greha (f), 23.55 Hammer (n).

Drugi program

16.45 Dok. film. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Pravica do življenja. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajarski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Otok sanj (n). 21.15 Sling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. oddaja. 23.10 Nočni studij.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, ponovitev. 10.05 Kraljev uboj, 2. del švedskega filma. 11.00 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, magazin. 19.00 Cimbora: Mozart. Figarova svatba. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Uniformi, 11. del: Military tour. 21.10 Umetnina tedna. 21.15 Usodna vprašanja, debatni spored. 22.00 Zaznana premietra. 22.35 Varsivo mest. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Prvi dve uri o vremenu, cestah, satira. Džoužija, glasba. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Podaljšano prebujanje in nato osrednja tema), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (tri ure za dobro voljo, vmes pa tudi nekaj soli v oddaji Poslušamo vas. Lahko tudi vi nas!), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

9.00 TV mozaik. 15.00 Zarišče, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 TV mozaik: Pragzd, dokumentarna oddaja. 17.50 Spored za otroke in mlade. Klub Klobuk, kontaktna oddaja. 19.00 Risanka. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Film tedna. Taxi blues, sovjetski film. 21.55 TV dnevnik 3. 22.20 Videogodba. 23.05 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi. 18.30 Alpe Jadran. 19.00 TV Slovenija 2 — studio Maribor. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 P. I. Čajkovski: Hrešča, balet Rudolfa Nurejeva. 22.05 Mednarodno deljvsko gibanje: Grenki mir, dokumentarna oddaja. 23.30 Svet poročila. 0.15 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Vrnitev »Antilope«. Angleška nadaljevanje za otroke. 10.00 Solški program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.30 Glasbena oddaja. 16.25 Poročila. 16.30 TV koledar. 16.40 Vrnitev »Antilope«. Angleška nadaljevanje za otroke. 17.10 Solški program. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Dokumentarna oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Filmski večer. 22.00 TV dnevnik 2. 22.20 Poročila v angleščini. 22.55 Znanstveni forum. 0.25 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Glavni zdravnik. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Magnum. 22.10 Lepota greha (f), 23.55 Hammer (n).

Drugi program

16.45 Dok. film. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Pravica do življenja. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajarski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Otok sanj (n). 21.15 Sling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. oddaja. 23.10 Nočni studij.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, ponovitev. 10.05 Kraljev uboj, 2. del švedskega filma. 11.00 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, magazin. 19.00 Cimbora: Mozart. Figarova svatba. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Uniformi, 11. del: Military tour. 21.10 Umetnina tedna. 21.15 Usodna vprašanja, debatni spored. 22.00 Zaznana premietra. 22.35 Varsivo mest. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

RADIO

MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Zadnji dan drugega meseca vam voščimo dobro jutro in lep dan. Ob tem pa vas čaka še vrsta zanimivosti, anketa in možnosti, da nam pomagate: telefon 21 232), 10.00 Spored RS. 16.00 Zimsko popoldne (Začeli bomo s kontaktno oddajo, potem so na vrsti poročila, zadnja ura pa je za vse, ki imate radi domače viže), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

Program: SLOVENIJA 1

9.00 TV mozaik. 15.00 TV mozaik: Alpe Jadran, ponovitev. 15.30 Zarišče, ponovitev. 16.00 Sova, ponovitev. 16.55 Poslovne informacije. 17.00 TV dnevnik 1. 17.05 TV mozaik. 18.30 Spored za otroke in mlade. Zhis: Kovaška pravilica. 18.50 Risanka. 19.19 Dobro je vedeti. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Simenon. TV nanizanka. 21.10 Tednik. 22.15 TV dnevnik 3. 22.35 Sova.

Program: SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi. 17.30 Regionalni programi TV Slovenija — studio Ljubljana. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Zarišče. 20.30 Zdjaj po slovensko: Dobro jutro, dober dan. 20.50 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Jelenko, nadaljevanje za otroke. 10.00 Solški program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 14.30 Hrvaški pisatelji na TV ekranu. 16.25 Poročila. 16.30 TV koledar. 16.40 Jelenko, nadaljevanje za otroke. 17.10 Poljudno-znanstveni film. 17.40 Hrvaška danes. 18.25 Rezerviran čas. 18.45 Izobraževalna oddaja. 19.15 Male skrivnosti. 19.30 TV dnevnik 1. 20.00 Spekter, politični magazin. 21.05 Kvizkoteka. 22.20 TV dnevnik 2. 22.40 Poročila v angleščini. 22.45 Glasbena oddaja. 23.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Ponovitev, tv v šoli. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Glavni zdravnik. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport. 21.15 Magnum. 22.10 Lepota greha (f), 23.55 Hammer (n).

Drugi program

16.45 Dok. film. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Pravica do življenja. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Stajarski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Otok sanj (n). 21.15 Sling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. oddaja. 23.10 Nočni studij.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, ponovitev. 10.05 Kraljev uboj, 2. del švedskega filma. 11.00 Delta, pon. 13.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Koledar 1990, magazin. 19.00 Cimbora: Mozart. Figarova svatba. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Uniformi, 11. del: Military tour. 21.10 Umetnina tedna. 21.15 Usodna vprašanja, debatni spored. 22.00 Zaznana premietra. 22.35 Varsivo mest. 23.15 TV dnevnik. 23.30 Dnevnik BBC.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

Ona: Zmagoslavje, ki ga boš uprizorila, bo šlo tvojim prijateljem močno v nos. In čeprav se vedno ne boš mogla razumeti, da ti je uspelo, bodo rezultati govorili kar sami zase. Seveda pa ti previdnost ne bo škodila.

On: Nikar se ne pritožuj nad svojo nesrečo, ampak raje stori nekaj, da boš stanje tudi popravil. Na krajšem izletu se ti bo zgodila majhna nezgoda, ki pa bo hotrovala srečanju z nekom, do katerega ne boš čisto ravnodušen.

Ona: Tvoji odgovori bodo precej prozorni, saj jim ne bodo nasledili niti tisti, ki bi jim sicer prav radi verjeli. Raje poskusi vse skupaj na malo drugačen način, še najhulje pa

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA
V 64. letu starosti nas je po tež-
ki bolezni zapustil dragi mož
in brat

Jožef Maučec
iz Gančan

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sose-
dom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v
težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali
vence, šopke ter za sv. maše ter dragega pokojnika v ta-
ko velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
Posebna zahvala dr. Jožetu Zdravcu za dolgotrajno
zdravljenje, dr. Vladu Perkiču in zdravniškemu osebju
ZP Beltinci ter Marjetki Vinčec za lajšanje bolečin.
Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, gančanskim in bel-
tinskim pevcem za odpete žalostinke ter govorniku za
poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.
Gančani, 12. februarja 1991

Žalujoči: žena Mariška, brata Feri in Vanek z družinama
ter drugo sorodstvo

*Zaspal si mirno, tiho,
utrujen od bolečin in baje.
Za teboj ostala je praznina
in v srcih naših bolečina.*

ZAHVALA
Ob boleči izgubi dragega sina in
brata

Jožefa Antolina
roj. 1. 3. 1955
iz Odrancev

se z bolečino v srcu zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, so-
sedom, botrini, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izre-
kli sožalje, darovali cvetje in za sv. maše ter ga v tako velikem
številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Ivanu
Carju ter hematološkemu oddelku v Ljubljani in Zagrebu,
kjer so mu pomagali lajšati bolečine.
Hvala duhovniku Lojzetu za pogreb, pevcem za odpete žalo-
stinke in govornici za poslovilne besede.
Vsem od srca — Bog plačaj!
Odranci, 10. 2. 1991

Žalujoči: mama, sestra Elizabeta, brata Štefan in Ivan z druž-
inami ter brat Martin

*Ne jočite ob mojem grabu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA
26. januarja nas je v 82. letu
starosti zapustila draga mama,
babica in prababica

Magdalena Kranjec
iz Bakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam v tež-
kih trenutkih stali ob strani, darovali vence, cvetje ter
nam izrekli sožalje, drago pokojnico pa pospremili na
njeni zadnji poti.

Hvala zdravstvenemu osebju intenzivnega oddelka v
Topolšici ter dr. Šeruga za ves trud in pomoč, gospodu
župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostin-
ke ter govornici KS Bakovci.

Žalujoči: sin in hčerke z družinami ter drugo sorodstvo

*Zaspal si, mož in oče zlati,
zaprl trudne si oči,
naj Bog odpre ti rajska vrata,
to ti iz srca želimo vsi.*

ZAHVALA
V 67. letu starosti nas je zapu-
stil naš dragi oče, dedek in tast

Franc Palatin
iz Pečarovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji
poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše ali druge na-
mene.

Posebej se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke in vsem govornikom ter
osebju intenzivne nege v Rakičanu. Iskrena hvala vsem
gasilcem.

Globoko žalujoči: žena Irena, sin Gusti z ženo, hčerka
Kristina in sin Jožef z družinami, posebej pa vnuki Vito,
Robi, Petra, Rajko in Tomaž

ZAHVALA
V 88. letu starosti nas je za
vedno zpuščila naša draga

Helena Šantavec
roj. Kseneman
iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospre-
mili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence.
Posebej pa se zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni
obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA
Za vedno nas je zapustil dragi
mož in oče

Alojz Gumilar
mesar v pokoju
s Petanjcev

Iskrena hvala osebju intenzivne nege na kirurškem od-
delku bolnice v Rakičanu za požrtvovalno in nesebično
pomoč.

Za izrečeno sožalje, darovano cvetje in maše se zah-
lujemo sorodnikom, znancem, sodelavcem iz Meso-
izdelkov iz G. Radgone, delavkam Mure — 121. briga-
de Lahkih oblačil in vsem, ki so ga pospremili na njego-
vi zadnji poti. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni
obred, govornikom in GD Petanjci.

Žalujoči: žena Alojzija, hčerka Lidija in vsi, ki so ga
imeli radi

*Tam, kjer si ti, ni sonca, ne luči,
le tvoj nasmeh se v srcih nam živi,
in nihče ne ve, kako zelo, zelo boli,
ku zavemo se, da več te
mama draga ni.*

ZAHVALA
V 64. letu starosti nas je za vedno
zapustila naša draga mama, stara
mama in teta

Jolanka Kutoš
iz Križevac

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zad-
nji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Po-
sebna hvala sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih trenu-
tkih stali ob strani.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpe-
te žalostinke in gasilcem.

Žalujoči: hčerki Slavica in Zorica z družinami

ZAHVALA
V 86. letu nas je zapustila mama,
stara mama, prababica, tašča, se-
stra in teta

Marija Titan
roj. Vereš
iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijate-
ljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali za
maše, vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti in
nam izrekli sožalje.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka, g.
župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter
govornici KS za poslovilne besede.
Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
a zdaj otožna se nam zdi.*

V SPOMIN
11. februarja je minilo leto žalosti,
odkar nas je zapustil naš dragi
mož, oče, tast in dedek

Ernest Šiftar
iz Strukovec

V našem domu je praznina, v naših srcih bolečina, ki ne bosta
nikoli minili. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite ob
njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA
V 71. letu starosti nas je zapustila naša draga

Marija Šebjan
iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem so-
rodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospre-
mili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje
in za sv. maše ali druge namene, nam pa izrekli
ustno ali pisno sožalje. Posebej se zahvaljujemo g.
kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete ža-
lostinke, osebju Doma oskrbovancev Rakičan,
osebju kirurškega in infekcijskega oddelka Bolni-
ce v Rakičanu ter kolektivu Mure.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA
Ob boleči izgube naše drage
žene, mamice in babi

*Ko življenje
tone v noč —
še žarek upanja
si išče pot.
A ni poti...
Vrnitve ni...*

(P. Rovar)

Helene Rac
roj. Otrin

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečena ustna
in pisna sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na zad-
nji poti.

Zahvaljujemo se govorniku KS Turopolje, g. Bagariju,
predstavniku DO Mura — toz. Ženska oblačila, g. Pin-
tariču, g. Miholičevi za ganljivo slovo od sodelavcev
322. brigade, pevskemu zboru upokojencev, cerkvene-
mu zboru, g. kaplanu za opravljen obred, g. Marušiču
za odigrano Tišino in g. Sedonji za nesebično pomoč v
najtežjih trenutkih.

Vsem prisrčna hvala!

V Murski Soboti, 7. februarja 1991

Vsi, ki smo jo imeli radi

*Minilo žalostno bo leto dni,
odkar zapustil dom in drage si,
na grobu tvojem rože ti cvetijo,
ki grenke solze jih rosijo*

V SPOMIN
Boleč je spomin na 27. februar
1990, odkar nas je nenadoma in
brez slovesa zapustil naš dragi
mož, oče, dedek in tast

Ludvik Bedek
iz Šulincev 80

Osamljeni in žalostni se ne moremo sprijazniti z resnico, da te
ni več med nami. Težko je življenje brez tebe. Delo in trpljenje
je bilo tvoje življenje. Veliko si žrtvoval za nas in nam dal, a ni-
smo ti stisnili roke v zahvalo. Ostali so nam samo praznina in
velika bolečina.

Vsem, ki se ustavljate ob njegovem grobu, iskrena hvala!

Žalujoči vsi troji najdražji

*Oh nesrečna, prenesrečna cesta,
kaj si storila, da ljubega sina
v najlepših mladostnih letih
kruto od nas si ločila.*

ZAHVALA
V 17. letu starosti nas je tra-
gično zapustil naš dragi, sin,
brat, vnuk in nečak

Fredi Škodnik
iz Gradišča 14 b

Ob tej boleči in nenadomestljivi izgubi se z žalostjo v
srcu zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki so našega dragega Fredija v tako
velikem številu pospremili k mnogim preranemu zadnje-
mu počitku. Hvala vsem, ki so darovali vence, cvetje, v
dobrodelne namene, nam pa izrekli ustna in pisna soža-
lja. Hvala pogrebem iz G. Slaveč in Sotine. Iskrena
hvala sošolcem in razredniku 2. letnika SCTPU — smer
avtomehanik. Globoko zahvalo izrekamo g. seniorju
Novaku in duhovniku Ernišu iz G. Slaveč za ganljiv po-
grebni obred, pevcem za odpete žalostinke, mladincem
iz Gradišča, gasilcem in govornikom g. Vezjaku in g.
Flegarjevi, nekdanjim sošolcem z OŠ Tišina, Skupščini
občine M. Sobota — sekretariatu za občo upravo in
vsem, ki ste z nami v teh težkih trenutkih sočustvovali.

Vsem skupaj in vsakemu posebej iskrena hvala!

Gradišče, 10. 2. 1991

Žalujoči: mama, oče, brat Helmut, dedek Janez, strici
Evgen, Ludvik, Štefan, in Franc ter tete Frida, Frida in
Ema z družinami

Priprave na 110-letnico

Radgonsko gasilsko društvo, ki šteje 215 članov, je bilo zadovoljno z delom v preteklem obdobju. Člani društva so sodelovali pri gašenju desetih požarov. V operativni skupini 35 članov, ki se redno sestaja in izobražuje, bi želeli več žensk. Uspešno je delovala tudi potapljaška skupina, ki jo vodi Bogdan Šajnovič, ter se uveljavila pri poplavih in vajah. V programu, ki so ga sprejeli, dajejo poseben poudarek preventivnemu delu, strokovnemu izpopolnjevanju in delu z mladino ter ženskami. Letos bi radi tudi dokončali gospodarski objekt pri gasilskem domu in začeli s pripravami na praznovanje 110-letnice društva, ki bo prihodnje leto. Na občnem zboru so podelili republiški gasilski priznanji druge stopnje Virantu in Šajnoviču ter tretje stopnje Vogrinču. Podelili so še občinska gasilska priznanja.

J. K.

VSAK DAN ZNOVA...

MURSKI VAL
UKV 87,6
MHz stereo
SV 648 kHz

VSAK DAN ZNOVA— IN KAR NAPREJ...

Lipovci

Kulturno — zabavni večer

Ob letošnjem kulturnem prazniku je KUD Lipovci pripravil kulturno-zabavni večer, s katerim so navdušili številno občinstvo. V pestrem programu so sodelovali: domači moški in ženski pevski zbor, otroci iz vrta, ritmična skupina, humoristi Piči, in recitatorji, družini Pozderec in Zver pa sta igrali in zapeli, v goste pa so prišli recitacijska skupina in ansambel Pakregarji iz Beltincev ter zbiralec ljudskega izročila Dušan Rešek, ki je predstavil svojo knjigo Strije so strino. Pripravili so tudi razstavo slavnatih izdelkov — »družnjekov« ter slik Izaka, domačega avtorja. Podobno prireditev načrtujejo zopet jeseni.

S. Eriavec

Minulo nedeljo so v Radovcih pripravili tekmovanje v igranju na diatonično harmoniko. Prijavljeni so odigrali po dve pesmi, publika pa je odločila, kdo je najboljši. Zmagal je Štefan Pintarič iz Kruplavnika, drugi je bil Štefan Borovnjak iz Nuskove, tretje mesto pa je zasedel Leopold Zorjan s Petanjec. Program je povezoval Boris Kopitar, igral pa ansambel Nika Zajca. Izžrebali so tudi vstopnice in ob zanimivih nagradah (svinjska glava, torta...) je bilo veliko smeha in dobre volje.

foto: N. Juhnov

ZAHTEVNE NALOGE SOBOŠKIH GASILCEV

Gasilsko društvo Murska Sobota je specifično, ki ima zahtevne naloge, saj tudi razpolaga s sodobno gasilno opremo. Žal pa jim primanjkuje operativnega članstva in večletnega prizadevanja, da bi v svoje vrste pritegnili mlade člane, nikakor niso uspešna. To so poudarili na letni delovni konferenci društva, kjer sta o njihovem delu poročala predsednik Emerik Hanc in občinski gasilski poveljnik Jože Pintarič. Soboški gasilci so lani izvedli 43 intervencij ter sodelovali pri 21 požarih ter drugih reševalnih akcijah, ki jih je vedno več. V teh

reševalnih akcijah je bilo porabljenih 368 delovnih ur, materialna škoda zaradi požarov pa je nastala za okrog 4.650.000 dinarjev. Lani sta bili dve večji akciji — črpanje vode iz kleti, kjer so sodelovala tudi primestna društva, in prevoz pitne vode, kar je potekalo skoraj vse leto. Poleg teh in drugih nalog pa se je društvo tudi uspešno vključevalo na tekmovalnem področju, kjer je dosegalo solidne rezultate. Nekaj akcij pa je tudi izvedla potapljaška skupina, ki deluje v okviru društva. Soboško gasilsko društvo tudi v prihodnje čakajo

zahtevne naloge. Zato se morajo nenehno izpopolnjevati in opremljati, da bi bili kos tem nalogam. Zlasti se nenehno povečuje število intervencij reševanja zunaj požarnega varstva. Na letni konferenci so poudarili, da bodo v Murski Soboti morali poskrbeti za povečanje števila operativnega članstva, da bi društvo lahko opravljalo zahtevane naloge. Prav tako bo potrebno kupiti nekaj nove opreme. Že letos pa bodo tudi začeli s pripravami na pomemben jubilej, 110-letnico, ki ga bo društvo proslavilo prihodnje leto.

F. Maučec

ODKRIVAJO DIVJA ODLAGALIŠČA

Potem, ko so mladi raziskovalci lani poleti ugotovili, da so v občini Murska Sobota zajetja pitne vode zelo slabo zavarovana in da jih ljudje na vse načine onesnažujejo, te dni učenci osnovnih šol v občini zbirajo podatke o divjih odlagališčih odpadkov v občini. Čeprav so z akcijo končali šele na osnovnih šolah na Tišini, Cankovi, Kuzmi in Gornjih Petrovcih, so rezultati porazni. Učenci so na zemljevide šolskega okoliša, ki so jim jih poslali Zeleni Sobote, označili blizu sedemdeset odlagališč odpadkov.

Ko bodo po šolah končali z odkrivanjem divjih odlagališč, bodo od občinske vlade zahtevali dosledno spoštovanje pred kratkim sprejetega odloka o odvozu smeti. Več reda in tudi strožje kazni za kršilce pa bodo določili v novem zakonu o varstvu okolja. Kot začasno rešitev ZELENI SOBOTE predlagajo namestitev zabojnikov za smeti v sleherno vas in zaselek v občini Murska Sobota.

Janez Maroša

TURISTIČNO DRUŠTVO RADENCI

LE TAKO NAPREJ!

Turistično društvo Radenci je gotovo eno najbolj delavnih v Pomurju, kar potrjujejo tudi številne prireditve in akcije v lanskem letu. V društvu se zdaj zavzeto pripravljajo na občni zbor, ki bo v petek, 22. februarja, ob 17. uri v restavraciji Vikend, na njem pa bodo ocenili minulo delo in sprejeli program aktivnosti.

V mesnici Blagovne hiše Panonka so pred kratkim kupcem predstavili nekatere nove jedi, ki jih je mogoče kupiti v tej trgovini. V sodelovanju s predstavnikom iz Nemčije pripravljajo začimljene jedi, in sicer polnjena svinjska prsa, polnjena svinjski kare, obloženo junetino, mrežno pečenko, ježke iz mlečnega mesa in podobno. V bistvu gre za pripravljene jedi, ki jih je potrebno le speči, pomenijo pa popestritev ponudbe v tej mesnici. Foto: Nataša Juhnov.

LJUTOMER

Pustovali so teden dni

Za letošnje pustovanje so se prireditve v ljutomerski občini vrstile kar teden dni. Zato imajo največ zaslug turistično društvo, krajevne skupnosti, kulturni delavci in šolska mladina. Letos je sicer bilo manj mask, vendar so bile izvirnejše. Pohvalno je, da je bilo na letošnjih pustovanjih največ mladine, zlasti šolske. To pa nam zagotavlja ohranjanje naše bogate kulturne dediščine.

S. Feuš

TEŠANOVCI:

Mladi veliko delajo

Dolgi zimski večeri so kot našaš za občne zборе, strokovna posvetovanja, tečaje ali druge oblike dela, kjer se družijo mladi in stari, vsi samo z enim ciljem — čim bolj utrditi medčloveške odnose in prispevati k boljši kakovosti življenja. Pred dnevi so se zbrali mladi v Tešanovcih na ustanovnem zboru, si izvolili novo vodstvo in sprejeli program dela. Kot pravi predsednik Robert Vogrinčič, jih čaka veliko dela, ki se ga ne otepajo. Mladi bi si radi čimprej uredili svojo sobo, kjer se bodo sestajali, dogovarjali in zabavali. Ker jim primanjkuje denarja, so si omislili nekaj akcij, s katerimi bi zbrali potreben denar. Nekaj denarja so že zbrali za pusta, nekaj ga bo še od veselice, članarine, morda pa bo kak dinar priteklo iz vaše skupnosti. Načrtujejo, da bodo spomladi očistili kraj in uredili okolico avtobusnih postajališč (koši za smeti, oglasni tabli) in pripravili majsko kresovanje. Po potrebi pa se bodo tudi vključevali v delovne akcije vasi ali krajevne skupnosti. Proslavo s kulturnim programom bodo pripravili ob dnevu žena ter se predstavili s plesnimi in ritmičnimi točkami.

G. G.

Obvestilo naročnikom

VESTNIKA

Naročnike Vestnika obveščamo, da poteka izterjava naročnine za I. trimesečje 1991 (januar—marec).

Naročnina je 150 din. Zaradi računalniške napake na izterjalnih lističih ni napisano obdobje izterjave.

Za neljubo napako se opravičujemo in prosimo za razumevanje.

Pust je bil in minil. Ostalo je le nekaj denarja (seveda tistim, ki so si ga nabrali), maske pa bodo do drugega leta spet v omarah. Tale posnetek je le še majhen utrinek izpred soboškega gradu, kjer je bilo letošnje pustovanje. Sneg in brozga nista pregnala maskiranih. Pust je bil, pa naj bo moker ali suh.

foto: N. Juhnov

PD Matica Murska Sobota

Jubilejno in delovno leto

Na občnem zboru Planinskega društva Matica iz Murske Sobotice, ki je bil dobro obiskan, so ugotovili, da je bilo minulo leto jubilejno in delovno. V Gančanih so dostojno proslavili 40-letnico društva. Osem članov je obiskalo planinsko šolo in dobilo nazive planinski vodnik. Tem je voditeljica šole Marija Lah-Vildova podelila izkaznice in značke. V minulemu letu je društvo tudi organiziralo več izletov in pohodov po domačih in tujih gorah. V posebno čast si štejejo podvig tajnice in vodnice Marinke Jerič, ki se je povzpela na Himalajo. Na občnem zboru so sprejeli pester program dela, ki predvideva čez dvajset izletov in pohodov. Skrbijo jih usoda planinske sekcije v Panoniji, ki je bila zelo aktivna, saj je večina delavcev brez dela. Poudarili so tudi, da bi morali v prihodnje več skrbeti nameniti vključevanju mladih po šolah ter jih spodbujati k ljubezni do lepote gora in narave. Mentorjem bi pomagali planinci in vodniki. Na zboru so se dogovorili, da bo tudi v prihodnje okrog 500 planincev društva vodil Jože Ružič. Po občnem zboru je svoja doživetja s pohoda na Himalajo z diapozitivi predstavila Marinka Jerič.

Tonček Horvat

Novo vodstvo

Mladi na Melincih so se zbrali na konferenci, sprejeli program dela in izvolili novo vodstvo. Ugotovili so, da so uspeli urediti svoje prostore, kjer se bodo lahko srečevali vsak mesec in reševali svoje probleme ter se dogovarjali o raznih akcijah. Prav tako so ugotovili, da bodo težko v celoti uresničili sprejeti program dela, saj jim primanjkuje denarja. Povezali se bodo s krajevno skupnostjo, klubom malega nogometa Meteor in gasilskim društvom ter zaprosili za pomoč. Za predsednika so izvolili Franca Kovača.

J. Maroša

BADMINTON

FÜLE DRUGI

V Ljubljani je bil tretji mladinski badmintonski turnir za pokal Ljubljane. Med 21 tekmovalci je pri mladincih Füle zasedel drugo, Kuprivec šesto in Lebar osmo mesto. Med mladinkami pa je bila Horvatova osma. V nedeljo ob 9. uri pa bo v Lendavi republiški B turnir.

PRIREDITEV ZA NAROČNIKE IN BRALCE NAGRADE ZA NAROČNIKE

VESTNIK TEDNIK MOJE DEŽELE NA SEVEROVZHODU

ŠESTO »FTIČJE GOSTUVANJE«

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev je pripravilo v gostilni Bogdan v Odrancih šesto »ftičje gostovanje«, katerega namen je ohranjati stari ljudski običaj in med sedanji rodovi, zlasti mladino, vzbuditi skrb za varstvo ptic. Osrednje osebnosti so bile: »ftičji pop« (Ivek Maučec), ministrant (Franc Novak), starešina (Gusti Farkaš) in kantor — harmonikar (Ludvik Šuklar). Sicer pa je bilo na »ftičjem gostovanju« v Odrancih 20 botrov, ki so bili pokrovitelji posameznim vrstam ptic. Ob prevzemu te naloge so dobili podrobne »tanače«, kako morajo skrbeti za ptice in se obnašati do njih. »Gostuvanci« pa so bili pogoščeni z blagoslovljenimi darovi z drevesa (vrtanki, ocvirkovke). Sodelovali so moški pevski zbor KUD-a Beltinci, ljudske pevke iz Beltincev ter Števek in Treza.

Foto: Feri Maučec